

St. 53 (1690) Leto XXXII
NOVO MESTO četrtek,
31. decembra 1981
Cena: 10 din
13. februarja 1975 je bil list odlikovan z redom
ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI

DOLENJSKI LIST

YU ISSN 0416-2242

Kje so še vrzeli

Ugotovitve medobčin- skega sveta ZK za Po- savje

V Posavju se informiranje do-
kaj uspešno prebija naprej. Pred-
sednik komisije za idejno-
politično delo pri MS ZKS
Franc Pipan je v uvodni besedi,
ki jo je imel na četrtkovni seji MS
ZKS v Krškem, potrdil, da se
kaže napredek predvsem v odno-
su do obveščanja, v večjem zani-
manju družbenopolitičnih orga-
nizacij in v tem, da je infor-
miranje našlo ustreznejše mesto
v srednjeročnih programih.

Za informiranje znotraj ZK
zgotavljajo v Posavju, da je za
sedaj še preveč enostrano, od-
vodstev do osnovnih organizacij,
ne pa tudi obratno, če pa že je,
se dogaja, da OO ZK prikazujejo
razmere preveč omiljeno.

Tudi z delegatskim obveščan-
jem v Posavju se niso zadovol-
jni. Najbolj razvejeno je za sedaj
v Krškem, kjer imajo edini
INDOK center v regiji. V Breži-
cah in Selnici zatrjujejo, da za
tako obveščanje nimajo denarja
(v Selnici trenutno tudi kadra-
ne), zato so dali pobudo za
ustanovitev skupnega INDOK
centra v Posavju.

Svet je izrekel podporo za
ureditve finančnih razmer pri
Dolenjskem listu, ki se brez več-
jega deleža sofinanciranja občin
ne more izkupati iz težav. Enako
stališče je sprejel tudi za bre-
žiško in selniško radijsko posta-
jo, ki sta prav tako v finančni
zadregi in potrebujejo močnejšo
denarno injekcijo ustanoviteljev.

Na informiranje Dela niso
imeli pripomb razen te, da bi se
kdaj pa kdaj oglašali v regiji
specializirani novinarji in pogl-
bljeno obdelovali posamezna po-
dročja. V Radiu Ljubljana je
regija dobro zastopana, televizijo
pa pogrčajo, češ da je navadno
prisotna le takrat, kadar pride na
obisk kak visok funkcionar.

Po mnenju sveta je obveščanje
najslabše v SIS, kjer delegati
marsikdaj ne vedo, o čem odlo-
čajo. Velike vrzeli so tudi v
krajnih skupnostih. Tam naj bi
obveščanje spodbudila SZDL.

J. TEPPEY

Strojem že pohaja sapa

Delovna skupina CK ZKS na obisku v metliški občini –
Tudi v kmetijstvu je produktivnost odločujoča

Prejšnjo sredo, prvi dan obis-
ka delovne skupine CK ZKS
pod vodstvom izvršnega sekre-
tarija predsedstva CK ZKS Jane-
za Krnca v metliški občini, so
se gostje najprej udeležili ses-
tanka osnovne organizacije Zve-
ze komunistov v metliškem
Transportno-gradbenem pod-
jetju. Prvi dan so se pogovarjali
še s komunisti v družbeno-
političnem zboru in krajevni
skupnosti Podzemelj, v četrtek
pa so bili v Beti, metliški kme-
tijski zadrugi in zdravstvenem
domu.

V TGP je tekla beseda o odnosih
med tozdom in skupnimi službami.
Ta 180-članski kolektiv se srečuje s
težavami pri planiranju, saj so pri
tem v veliki meri odvisni od svojih
uporabnikov. Uporabniki seveda že-
lijo, da bi bile komunalne storitve
čim cenejše, delavci TGP pa morajo
skrbeti za svoj dohodek, in to dvoje
včasih ne gre skupaj. V TGP si
prizadevajo najti kar največ mož-
nosti za nadaljnji razvoj, tako se
usmerjajo tudi v izvoz; doma pa so
jim zasebni avtoprevozniki še vedno
precejšnja konkurenca, saj je ravno v
metliški občini zasebni sektor v
transportu zelo močan.

V Podzemlju, eni večjih krajevnih
skupnosti v občini, so največ pozor-

nosti posvetili vprašanju kmetij-
stva, o čemer je bila beseda tudi
naslednji dan na pogovoru v kmetij-
ski zadrugi. Na območju te KS so
lani izvedli komasacijo na 50 ha,
sedaj pa je v pripravi še komasacija
okoli 200 ha kmetijskih zemljišč.
Pri teh zložbah pa ne gre le za to, da
imajo kmetje zemljo v enem kosu,
marveč je bistveno, da sedaj na teh
zaokroženih zemljiščih organizirajo
družbeno usmerjeno proizvodnjo.
Za to si morajo prizadevati tako
kmetijska zadruga, kot krajevni de-
javniki. Pri vprašanju cen kmetijskih
pridelkov so poudarili, da lahko
zadovoljivo reči to vprašanje samo
večja produktivnost, kajti danes je
tudi pri nas kmetijsko delo že drago.

Res je, da ima kmetijstvo pred-
nost, vendar bo moč priti do sred-
stev, ki se bodo združevala na ravni
republike, le z dobrimi kmetijskimi
programi, takimi, ki bodo zagotavl-
jali več hrane in bodo temeljili na
realnih predpostavkah.

Čeprav je bil sprva obisk v Beti
zamišljen le kot razgovor o vpra-
(Nadaljevanje na 4. strani)

NOVOLETNO SREČANJE NA BOHORJU

Planinsko društvo „Bohor“
Senovo prireja 3. januarja 1982
novoletno srečanje na Bohorju.
Planinci so se že velikokrat izka-
zali kot dobri prireditelji in
gostitelji, zato pričakujejo, da
bo tudi prvo nedeljo v novem
letu živahno. Torej – na svidenje
na Bohorju!

STILLES: CENE MATERIALA ZDIVJALE

V sevniškem Stillesu ugotavljajo,
da so jim dobavitelji v zadnjih treh
letih dvignili cene reprodukcijskega
materiala za vrtovalnih 224 od-
stotkov. Po drugi strani razkoraka
daleč niso mogli loviti s cenami
svojih izdelkov. S težavnimi razme-
rami so seznanili republiški odbor
sindikata lesarstva. Napori kolekti-
va, tudi uspešni začetek proizvodnje
v novem obratu sedežnega stilnega
pohištva na Blanci, so vzpodbudili
razpravo na zadnji seji občinskega
sindikalnega sveta. V tovarni nam-
reč tudi močno zaostajajo z osebnimi
dohodi.

SEMINAR ZA SEKRETARJE

Občinska konferenca ZK v
Krškem stalno skrbi za idejno-
politično usposabljanje komunistov. Za-
to je razumljivo, da še večjo pozor-
nost posvečajo sekretarjem, ki so na
novo sprejeli odgovorne dolžnosti
vođenja osnovnih organizacij ZK,
kajti od njihove usposobljenosti in
delavoljnosti je v marsičem odvisna
celotna dejavnost OO ZK. V
januarju bo komite pripravil za nove
sekretarje seminar, kjer bo govor
tudi o pomenu dobre obveščeniosti
delavcev.

Nepravilnosti niso skrite

Medobčinski svet SZDL za Dolenjsko je ugodno ocenil dosednji potek evidentiranja
možnih kandidatov za skupščinske volitve – Mirko Jelenič novi predsednik sveta

Na zadnji letošnji seji medobčinskega sveta SZDL za Dolenjsko,
ki je bila 23. decembra v Novem mestu, so pregledali dosedanja
opravila za skupščinske volitve in ocenili potek evidentiranja
kandidatov za občinske, republiške in zvezne funkcije.

Predsednik sveta Lojze Rataj je
oceni, da je bilo dosedanje eviden-
tiranje v dolenjski regiji dovolj široko,
s čimer je bilo zagotovljeno načelo
demokracije in javnosti postop-
ka, hkrati pa so opazne dobre spre-
membe v sestavi evidentiranih: več
je mladih, žensk in članov ZK,
čeprav sestava še vedno ni povsem
zadovoljiva. Manj srečne roke ali pa
premalno aktivni smo bili pri eviden-
tiranju kandidatov za republiške in
zvezne funkcije. Delež kandidatov iz

naše regije je močno upadel, če ga
primerjamo z dosedanjim.

V razpravi so člani sveta potrdili
oceno predsednika, opozorili na ne-
katere pomanjkljivosti v posameznih
občinah, prav tako pa je bilo slišati
nekaj načelnih pripomb, ki bi jih
veljalo resneje uveljavljati. Niko Ri-
har je menil, da bi morali dosledneje
uvetjaviti načelo rotacije v duhu
Titove pobude in da ne bi smeli
pustiti, da se politični funkcionar
ves čas vrti le v politiki, v združeno
delo pa se nikdar več ne vrača. Po
zdajšnjih podatkih bomo imeli na
Dolenjskem le tri primere vračanja v
združeno delo, kar je očitno pre-
malo.

Ko so na kratko povzeli za-
ključke razprave in usmeritve pro-
gramskih konferenc in sej, so člani
sveta menili, da se je pokazalo kljub
znanim težavam dobro politično
razpeloženje. Čutiti pa je, da ljudje
ostreje spremljajo mnoge nepravil-
nosti v naši družbi, naj bo to večan-
je socialnih razlik, neupravičeno bo-
gatenje ali pa delo v zdravstvenih
ustanovah. Iz dobrih in slabih
ugotovitev sledi, kako delovati na-
prej.

Poudarili so, da bo potrebno
odpirati še več vprašanj, omogočiti
odprt dialog in strpno usklajevanje,
zavreti pa različne nestrpnosti in
škodljive lokalizme.

Na koncu seje so dosedanjega
predsednika sveta Lojzeta Ratajca
razrešili te funkcije ter za novega
predsednika izvolili Mirka Jeleniča

iz Črnomlja. Slednji je poudaril, da
je dosednji predsednik MS SZLD
uspešno in učinkovito delal, kar se
je kazalo tudi v boljšem delu sveta
splah.

M. MARKELJ

Savske ribe nevarno bolne

Izsledki strokovnjakov zagrebškega inštituta

Voda naše najdaljše jugoslo-
vanske reke Save je še mnogo
slabša, kot si je bilo mogoče
misлити. To so potrdili izsledki
znanstvenih raziskav strokovnja-
kov Centra za raziskovanja mor-
ja pri zagrebškem inštitutu
„Rudjer Bošković“, s katerimi
so seznanili javnost na posvetu
Ribiške zveze Slovenije v torek,
22. decembra, na Hotemežu v
Radečah.

Običajno povzročajo za-
skrbljenost zgolj veliki pogini
rib. Dr. Branko Kurelec in so-
delavci opozarjajo na nič manjšo
zaskrbljenost zaradi škodljivih
vplivov z dolgotrajnim učinkom.
Merili so poseben encim v jetrih
rib (benzpiren monooksigenaza).
Pri ribah prihaja do poškodb
molekul in do spreminjanja, ge-

netne lastnosti. „Porcija rib iz
Save je lahko enako nevarna, kot
če bi človek popil milijon litrov
vode iz te reke“, je nevarnost
ponazoril dr. Kurelec.

Javnosti so že znani pomisleki
zagrebških strokovnjakov ob
krški nuklearni. Dr. Kurelec je
navedel višje temperature izpu-
ščene hladilne vode, ki po njego-
vem mnenju daleč presega za-
konsko dovoljeno. Dvomi tudi,
da se v krški nuklearni vseeno ne
bodo odločili za kloriranje hla-
dilne vode, če bodo hoteli obra-
tovati s polno zmogljivostjo.
Posveta se ni udeležil nihče iz
štirih vabljenih republiških ko-
mitejev, od 14 občin v porečju
Save na Slovenskem pa le iz
šestih, med njimi iz brežiške in
novomeške.

A. ŽELEZNIK

PLAKETA ODBORU ZZB NOV NOVO MESTO – Ob Dnevu naše armade je poveljnik ljubljanskega
rmanega območja generalpodpolkovnik Branko Jerkič podelil plakete JLA. Malo plaketo je med
snimi dobitniki iz Slovenije prejel tudi odbor ZZB NOV Novo mesto. Na razširjeni seji odbora, ki je
bila v sredo, 23. decembra, v sejni dvorani Doma JLA, je priznanje v imenu komandanta izročil
general Alojz Hren. V obrazilozivju je navedel velike zasluge, ki jih ima OO ZZB NOV Novo mesto pri
rečitvi obrambe in družbene samozasčite v občini in širši Dolenjski. (Foto: J. Pavlin)

PODELITEV PLAKET ZRVS

Na svečanosti, ki jo je ob
dnevu JLA skupaj s SZDL,
sekretariatom za ljudsko obrambo,
občinskimi štabi TO in po-
krajniskim štabom za Dolenjsko
pripravila občinska konferenca
ZRVS, so bile podeljene tudi
zvezne plakete ZRVS Jugoslavije
osmim najbolj zaslužnim posa-
meznikom in organizacijam. Pla-
kete so prejeli: narodni heroj
Jugoslavije Vinko Robek iz Do-
bruške vasi, Rihard Romih iz
Novega mesta, Janez Potočar iz
Bučne vasi, Ivan Horvat iz Do-
lenskimi Toplic, Milivoj Poljičič,
KO ZRVS Straža, Poveljstvo VP
1394 Novo mesto in Sekretariat
za ljudsko obrambo občine
Novo mesto.

T. J.

Glasnik težav v proizvodnji

V skupščini medobčinske gospodarske zbornice za Dolenjsko nič kaj razveseljive
napovedi za leto 1982 – Pomembne kadrovske spremembe in poziv k boljši udeležbi

23. decembra so delegati skupščine medobčinske gospodarske
zbornice za Dolenjsko sprejeli letošnje delovno poročilo in
usmeritve za leto 1982, nato pa razrešili dosedanjega predsednika
Stanislava Dolenc-Luko, ki odhaja na novo dolžnost v Ljubljano.
Za novega predsednika zbornice so soglasno izvolili dipl. eko-
nomista Mira Štimca, generalnega direktorja Beti iz Metlike.

V dosednji obliki organiziranosti
deluje medobčinska gospodarska
zbornica dve leti in v tem času je
bilo njeno delo zelo uspešno. Tako
so menili delegati, ko so ocenjevali
poročilo o delu v letu 1981. Iz
letošnjega delovnega programa so
bile naloge večinoma uresničene.
Medtem ko je bilo delo izvršnega
odbora ocenjeno za prizadevno, če-

ravno vsi člani niso k temu prispeva-
li, se je delo v komisijah odvijalo z
različnim uspehom.

Najbolj delovne
so bile komisije za integralni trans-
port, drobno gospodarstvo in turi-
zem in gostinstvo pa komisija za
usmerjeno izobraževanje in regijska
komisija za presojo investicij. Ni pa
bilo čutiti dela inovacijske komisije,

o čemer so na skupščini kritično
spregovorili.

Tudi glede sklepčnosti na za-
sedanjih zborničnih organov so v

(Nadaljevanje na 4. strani)

V sredini tedna bo še nestalno
vreme z občasnimi padavinami,
v nižinah kot dež. V soboto se
obeta izboljšanje z delnimi raz-
jasnitvami, ki se bo nadaljevalo
tudi v nedeljo.

PRIJETNA SREČANJA Z DEDKOM – Zadnji dnevi decembra so
še posebej zapisani otrokom. Medtem ko starši zaskrbljeno begajo
po trgovinah, kjer že marsičesa ni več dobiti, se otroci vselej dedka
Mrza. Ta srečanja so letos v večini krajevnih skupnosti pripravili z
vso skrbnostjo, čeprav so imeli zaradi stabilizacije še najmanj dela z
darili. Zaradi manjših zavitkov otroci niso bili nič manj veseli. Pelj
in recitirali so tudi za en dedkov bombonček, kot je bilo videti in
slišati na sprejemu za otroke krajevne skupnosti Center v novo-
meškem Domu Kulture. (Foto: Janez Pavlin)

Kaj ostaja pod črto ob koncu leta? Kakšno je bilo in kaj bo kot dediščino preneslo v naslednje?

Ni bilo kaj prida. Slabega je bilo več kot dobrega in žal se lahko nadajamo, da bo precej podobno tudi 1982.

To črnogledno podobo velja kajpak podpreti z nekaj argumenti, ki pa jih ni težko naštetiti.

Začnimo z osebnimi stiskami državnikov ali, drugače rečeno, z nasiljem, ki ga je bilo tudi na področju mednarodnega terorizma letos, žal, veliko.

V Egiptu so ubili predsednika Anvarja el Sadata, streljali so na ameriškega predsednika Ronalda Reagana in poskusili ubiti papeža Janeza Pavla II. — Če se omejimo samo na najbolj dramatične dogodke letošnje mednarodne teroristične scene.

Svet v letu 1981

Poljska je bila vse leto v središču pozornosti, razmere pa so se dramatično poslabšale z uvedbo vojnega stanja, kakor so to uradno označili v Varšavi, oziroma vojaške diktature, kot temu lahko rečemo brez nepotrebnega oledševanja. Ta grobi poseg vojske je zavrnil proces narodne obnove na Poljskem in za nedolgočasen čas ustavil poskuse preobrazbe poljske družbe. V zadnjem letošnjem komentarju velja še enkrat zelo jasno povedati, da na Poljskem ni bil ogrožen socializem in da ni šlo za ponovno uvedbo kapitalizma, marveč zgolj za uveljavljanje pravic delavskega razreda, ki je že desetletja dolgo zaman poslušal izbojevati socializem poljskih barv, socializem, v katerem bi lahko ljudje bolje in svobodneje živeli, socializem, ki ne bi bil družbeni red samo po imenu, ampak tudi po vsebini.

Ostala so stara žarišča kriz: Bližnji vzhod, Kampučija, Afganistan, Namibija.

V prvem primeru prenaša leto 1981 (kot neuresničeno zakonito pravico palestinskega ljudstva) tudi v 1982

zahtevo po umiku Izraelcev z zasedenih ozemelj in ustanovitve samostojne države Palestincev, ob kateri bi kajpak imel vsa pravico živeti tudi neodvisni Izrael. Ni videti možnosti, da se bo to uresničilo prihodnje leto.

Kampučija in Afganistan ostajata žalostna primera grobega vmešavanja v notranje zadeve suverenih, pri tem pa tudi še neuvršenih držav. Sovjetska zveza je zadnje dni, ob drugi obletnici zasedbe, še vedno morala z več deset tisoč vojaki braniti svojo nezaželeno prisotnost v Afganistanu, podobno pa tudi Vietnam v Kampučiji. In, žal, tudi v obeh teh primerih ni videti, da bo leto 1982 prineslo kaj boljšega.

Namibija, ki jo nezakonito zaseda Južnoafriška republika, ima v letu, ki prihaja, nekaj več možnosti. Zdi se, da se v ozadju dolgoletne diplomatske bitke vendarle nekaj dogaja, in možno je, ne pa tudi nujno, da bo leto 1982 prineslo svobodne volitve in torej neodvisnost ter samostojnost tega dela jugozahodne Afrike.

Ostajajo orjaški problemi razvoja, komajda načeti z letošnjimi prvimi globalnimi pogajanjimi med Severom in Jugom v Cancunu. Prepaj med razvitimi in nerazvitimi se pogloblja in samo največji optimisti si lahko privoščijo zares veder pogled v prihodnje leto, ki bo obremenjeno z dediščino preteklosti.

Neuvrščeni so februarja na izredni ministrski konferenci v New Delhiju potrdili izvirna načela gibanja in še enkrat jasno potegnili ločnico med manjšino v svojih vrstah, ki podpira Sovjetsko zvezo, in veliko večino, ki se zavzema za neblokovo politiko in načelna stališča. Jeseni 1982 bodo neuvrščeni imeli sedmo konferenco na vrhu v Bagdadu, ki je še vedno v vojni s Teherenom. Tudi ta vojna se bo po vsej verjetnosti prevesila v prihodnje leto.

In tako, prav zares, leto 1981 ni bilo med boljšimi in zdi se, da tudi njegovemu nasledniku ni moč prerokovati več dobrega. Žal.

JANEZ ČUČEK

TELEGRAMI

WASHINGTON — Predstavniki ameriškega State Departmenta je sporočili, da je predsednik Ronald Reagan prejel pismo sovjetskega predsednika Leonida Brežnjeva. Hkrati je stalna ameriška veleposlanica v OZN Jean Kirkpatrick v televizijskem intervjuju izjavila, da ameriška vlada razmišlja o možnosti, da bi sprožila debato o stanju na Poljskem pred Združenimi narodi.

MADRID — V Španiji se vztrajno širijo glasovi, da bo španski premier Calvo Sotelo razpustil parlament in razpisal izredne splošne volitve za maj 1982. Domači tisk opozarja na možnost, da bo Sotelo to tudi storil. Uradno o tem ni bilo rečenega nič, a tudi v vladnih krogih teh glasov

niso potrdili. Poudarjajo pa, da na rednem zasedanju vlade, ki bo v torek, ni predvideno morebitno sklicanje izrednih splošnih volitev.

PISA — Močna eksplozija plina je raznesla neko štirinadstropno stavbo v Pisi. Policija se boji, da je ostalo pod razvalinami 20 ljudi. Več kot deset oseb so prepeljali v bližnje bolnišnice. Vzroki eksplozije v stavbi, v kateri sta bili poleg osmih stanovanj še restavracija in pekarna, še niso znani.

ATENE — Močan potres, ki je v nedeljo malo pred 19. uro z močjo 6,4 stopnje po Richterjevi lestvici stresel Egejsko morje, ni povzročil žrtev, a je poškodoval več hiš na otokih. Središče potresa je bilo 125 km severovzhodno od Aten.

REDEK DOKUMENT ČASA — Posnetki stavk ali demonstracij s Poljske so zelo redki, saj vojne oblasti strogo nadzirajo tisk in novinarje. Pričujočo fotografijo, ki kaže demonstracije v neki varšavski ulici, je posnel član sindikata Solidarnost in jo izročil novinarju danskega časnika Politiken, ki jo je objavil kajpak na prvi strani. Ni znano, kdaj je posnetek nastal, fotografija je bila objavljena minuli teden. (Telefoto: UPI)

Doklej zanašanje na tuje roke?

Petina zaposlenih v Sloveniji so delavci iz drugih republik — kaj je pokazala anketa o koristnosti tovrstnega zaposlovanja — Odločilno je plačevanje dela v proizvodnji

Nihče ne more z gotovostjo trditi, koliko je danes v Sloveniji zaposlenih delavcev iz drugih republik. Uradno naj bi jih bilo okrog 130.000, mnogi pa pravijo, da jih je 200.000. Eno pa je gotovo: slovensko gospodarstvo ne bi moglo obstajati brez „južnih republik“, saj gre za petino zaposlenih v naši republiki. Vendar bi se tudi ti delavci težko znašli brez dela, ki ga imamo v Sloveniji. Dilema o tem, kdo komu dela uslugo, je denajsko umetna, kar je potrdila tudi anketa raziskovalnega centra za samoupravljanje pri svetovni zvezi sindikatov Slovenije. Vendar pa se kljub temu resno zastavlja vprašanje, ali bo Slovenija v prihodnje lahko sama zagotovila dovolj delavcev za vsa dela?

Znano je, da se delovna sila v Evropi seli z jugovzhoda k severozahodu. Slovenija, ki je tudi sama imela v tujini nekaj desetstisoč pretežno kvalificiranih in visoko kvalificiranih delavcev, je prav tako v kratkem času zaposlila okrog sto tisoč delavcev iz drugih republik, predvsem nekvalificiranih. Zato ima Slovenija najslabšo kvalifikacijo strukturo zaposlenih. Nikdar nismo točno in znanstveno ugotovili, zakaj in kako so prišli ti delavci v Slovenijo, koliko časa bodo ostali in ali se bodo vrnili ter zakaj bi se. Vse to je prepriščeno ugibanju, čeprav bi se Slovenija in druge republike s tem morale ukvarjati. To velja zlasti za BiH, od koder je prišlo največ delavcev — 45,3%, in Hrvaško — 33,9%. Trdijo, da je odhod na delo v nekatere zahodne države bolj organiziran kot odhod v Slovenijo.

Zaradi pogostih posploševanj in relativno senzacionalističnega pristopa k problemu priliva delavcev iz drugih republik v Slovenijo pozabljamo na bistvene posledice zaposlovanja teh ljudi. Slovenija nikakor ni obljubljena dežela, kot mislijo nekateri. Večina priseljencev opravlja najtežja dela, ki se jih Slovenci izogibamo, zato je največ zaposlenih v gostinstvu (30,3%), gradbeništvu (26,7%), kjer je vsak drugi fizični delavec od drugod, v prometu (19,8%), gozdarstvu (18%), v industriji pa samo 8%. Od vseh zaposlenih delavcev je v Sloveniji 18% priseljencev.

Glavni namen raziskave sindikatov je bil ugotoviti, kakšno je stališče Slovencev, ki so zaposleni v gospodarstvu, da zaposlovanja delavcev iz drugih republik.

Več kot 40% anketiranih sodi, da bi morala Slovenija tudi v prihodnje omogočati zaposlovanje delavcev iz drugih republik, 29% jih je bilo proti, drugi pa se niso opredelili. Tretjina anketiranih sodi, da je zaposlovanje teh delavcev koristno za Slovenijo, 33,5% jih ne ve, ali je to koristno ali ni, 20% pa jih meni, da je škodljivo.

Koristno naj bi bilo zato, ker Slovenci nočemo opravljati težkih fizičnih del, razen tega pa Slovenija nima dovolj delovne sile. Takšno zaposlovanje prispeva tudi k zblizovanju narodov, delavci iz drugih republik pa prispevajo k razvoju Slovenije.

Tisti, ki sodijo, da to ni koristno, menijo, da prihaja v Slovenijo manj kvalificirana delovna sila, priseljenci pa jemljejo delovna mesta Slovencev. Nekateri opozarjajo tudi na ogrožanje slovenske kulture. Kar 44% anketiranih sodi, da bi bilo treba tam delavcem najprej zagotoviti stanovanje in pridobivanje kvalifikacij, pa tudi možnost, da pripeljejo svoje družine. Slovenija je eno najmočnejših imigrantskih območij v Evropi in je dejansko odvisna od priliva delavcev iz drugih republik. Do leta 1985 predvidevamo v Sloveniji 8–9-odstotni prirastek delovne sile iz nekmčkega prebivalstva, po-

trebe pa bodo znašale okrog 12.000 delavcev na leto. Tolikšnega primanjkljaja republika ne bo mogla nadomestiti iz lastnih delovnih zmogljivosti — če bomo gospodarili po starem seveda.

Naj obručimo ta dejstva in številke tako ali drugače, eno je jasno: ko bo (in če bo) kdaj delo v proizvodnji bolje plačano kot v pisarni, bo tudi domačih delovnih rok v industriji več in se ne bo treba tako močno zanašati na priliv delavcev iz drugih republik in pokrajina na naša gradbišča, v gostišča in še kam. Pa tudi v pisarnah ne bo več tolikšne gneče, kot je zdaj.

VINKO BLATNIK

VOJNO MED IRAKOM IN IRANOM SICER OMENJAMU na tej strani v sosednjem komentatorju, a v naši rubriki, ki je bila namenjena predvsem pogledu izza kulis zunanjepolitičnega dogajanja, je moč o tem nesrečnem spopadu med dvema neuvršenima državama povedati ob ključku leta tole: kljub temu da obe strani še naprej vztrajno objavljata velikanske izgube nesprotnika, se vojna nadaljuje. Nadaljuje se kljub temu, da je nekdo izračunal, da bi se morala že zdavnaj končati. Ne zato, ker bi nasprotnika bila pripravljena skleniti mir ali vsaj premir, marveč zaradi nečesa drugega. Če bi bila namreč vojna poročila obeh strani resnična, bi nasprotnika že zdavnaj ne imela več nobenega tanka, letala ali topov. Toliko o jih namreč, po zatrjevanju Bagdada ali Teherana, doslej že uničili. Ampak vojna se še nadaljuje. Zadnja novica v zvezi s tem pa je prišla iz Washingtona, kjer je ameriška vlada menda prepovedala velikemu proizvajalcu letal, podjetju Grumman, da proda rezervne dele za leta F-14. Ta letala je kupil Iran od Združenih držav Amerike še v času iranskega šaha, a po znanih zapletih med Združenimi državami Amerike in Iranom (predvsem zajetje talcev), je Washington odklonil, da bi pošiljal rezervne dele za vojaško opremo. Tako letala F-14 stojijo na tleh... Kar je morebiti dobro, saj vsaj ne pobijajo ljudi...

FRANCIJA TAKIH TEŽAV NIMA, ampak če se bodo v tamkajšnjih železnicah še vedno nadaljevale nezgode, kakršnih je bilo zadnje čase že več, bodo slej ali prej morali nekaj ukrepati. Znano je, da imajo Francozi imenitne vlake, ki brzijo tudi hitrostjo 150 in več kilometrov na uro. Ampak v zadnjih nekaj dneh se je nekajkrat zgodilo, da so ti električni vlaki začeli trgati električne žice nad progo, katerih se napajajo lokomotive. En vlak je tako stgal polna kilometra žic nad progo, drugi pa celo nič manj kot devet kilometrov žic. Vzrok je znan... Hitri počasi...

DARILA ZA STAREJŠE OBČANE – Ob koncu letošnjega leta so v novomeški občini z novoletnimi paketi razveselili več kot 4000 občanov, starih več kot 70 let. Denar za obdaritev so prispevali Skupnost socialnega skrbstva (300.000 din), občinski odbor RKS Novo mesto (100.000 din), nekaj sredstev pa so primaknile krajevne organizacije Rdečega križa in nekatere družbenopolitične organizacije občine. Pri pakiranju in razpošiljanju so sodelovali aktivisti RK. Na sliki: v novomeškem rotovžu se je v terek zbralo 26 aktivistov, da so pripravili in raznosili darila. (Foto: Janez Pavlin)

RAZSTAVA MALIH ŽIVALI – Novomeško društvo rejcev malih živali je pred dnevi na grmski kmetijski šoli pripravilo razstavo ptic, kunccev in tropskih ribic. Še s posebnim zanimanjem so si dobro obiskano razstavo ogledali najmlajši obiskovalci. (Foto: A. Bartelj)

SEVNIČANI ZASE – V soboto je bila sevnjska sindikalna dvorana prepolna vinogradnikov ob ustanovitvi ožjega okolisa za Sevnico in Boštanj. Sodelovala sta Tit Doberšek in inž. Darko Marjetič iz leskove kleti, ki je predaval o negi vina in pretakanju. (Foto: A. Železnik)

ZARADI ENEGA SAMEGA LEŽAJA
Ko bi morala biti žagarska sezona na vrhuncu, lesni sortimenti pa so vseh povsod hudo iskani, je prišlo na sevnjski žagi do okvare: na polnojarmeniku se je pokvaril glavni lažaj. Zadeva navezadnje niti ne bi zaslužila posebne pozornosti, do okvar valjčnih ležajev prihaja in bo še prišlo. Nerodno je, v času uvoznih omejitev namreč, da je ta ležaj treba dobiti iz Zvezne republike Nemčije. Teleks nemškega dobavitelja sicer sporoča, da je pri njih na voljo v enem dnevu. V Sevnici se bojijo, da jim uvozni postopek lahko "poje" lep dohodek. Vsak dan, ko namreč ta polnojarmenik stoji, stoji delo v pol obrata.

Belt izvozi tretjino ulitkov

Crnomaljski livarji so drugi jugoslovanski izvoznik ulitkov – Kljub težavam presegli plan – Poslej-več na konvertibilni trg – Plan za 1982: 15.000 ton ulitkov

Sredi tega meseca, natančneje 17. decembra ob 7. uri, je Beltova temeljna organizacija Livarna dosegla letošnji plan: 13.800 ton ulitkov. Že s tem so naredili za 4 odst. več kot v lanskem letu, do konca letošnjega leta pa bodo naredili okoli 14.300 ton ulitkov, s čimer bodo letošnji plan presegli za 3,6 odst. in dvignili produktivnost v primerjavi s lanskim letom za 8 do 9 odst.

morali poletni kolektivni dopust podaljšati na 30 dni," pravi inž. Peter Štor, ki že šest let vodi toz Livarno, kjer od 1.015 vseh v Beltu zaposlenih dela 545 delavcev. Čeprav so bile težave pri preskrbi s koksom in drugimi potrebnimi surovinami letos manjše kot lani, so livarji kljub temu morali januarja zaradi pomanjkanja kokska delo za dva dni prekiniti, v prejšnjem in tem mesecu pa so stali trikrat po pol dneva.

šin v krški občini je razkosanih med 7.000 zasebnih lastnikov; od teh je čistih kmetov komaj 1200, zaščitenih kmetov pa okoli 980.

Pri občinski konferenci Socialistične zveze v Krškem prav zavoljo teh dejstev poudarjajo, da jih čakajo poglavite naloge in delo v prihodnjih letih ravno na področju uresničevanja družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu in razvoja na vasi. Sodijo, da so zastavljene usmeritve razvoja kmetijstva dokaj optimistične, kajti spremlja jih vrsta težav, ki ne dajejo upov, da bodo srednjeročne planske dokumente lahko uresničili in dosegli načrtovano 85-odstotno stopnjo samozadostnosti v občini. Poudarjajo, da se v kmetijstvu srečujejo z nekaterimi nerešljivimi težavami, ki imajo vzrok tudi v nedodelanih sistemskih rešitvah, zlasti pa neurejenih ekonomskih odnosih, kjer so v ospredju cene in reprodukcijska soodvisnost.

Sejmišča

NOVO MESTO – Kaže, da je nraz popustil, saj je bil sejem bolj živ, pa tudi cene so ogrele ter malo poskočile. Rejci so pripeljali 294 prašičev (od tega 11 starejših živali), prodali pa so jih kar 270. Prašički so bili po 2.200 – 3.200 din, nad 3 mesece stari prašiči pa po 3.300 – 4.500 din. Večina kupcev je bila iz drugih občin.

BREŽICE – Na sobotni sejmu so rejci prignali 466 pod 3 mesece starih prašičev in 12 nad 3 mesece starih; prvih so prodali 388, drugih pa 8. Prašički so bili po 120 din kilogram žive teže, starejši živali pa so šle v promet po 80 din kilogram žive teže. Organizator sporoča, da to soboto sejma ne bo!

Inž. Peter Štor: „Več bomo izvažali na konvertibilni trg.“

„Uspeh je toliko večji, ker smo zaradi rekonstrukcije priprave peska

Beltova Livarna je po velikosti osma do deseta livarna v Jugoslaviji in drugi izvoznik ulitkov v naši državi; izvozijo več kot tretjino proizvodnje, kar jim bo letos prineslo 280 milijonov dinarjev. Največ ulitkov izvažajo v Nemško demokratično republiko – 4.000 ton na leto – Egipt, nekaj tudi v Italijo in zahodno Nemčijo. V zadnjem času intenzivno iščejo možnosti za izvoz na konvertibilni trg; delno jim je to uspelo posredno preko ribniškega Rika, za katerega delajo ulitke za motorje za nemško tržišče, pričakujejo še ponudbe večjih nemških partnerjev, podpisali pa so tudi 5-letno pogodbo z avstrijskim Steyerjem.

Medtem ko je povprečni osebni dohodek delavcev v Livarni za letošnjih deset mesecev znašal 11.000 dinarjev, bo povprečje za celo leto višje in bo znašalo okoli 12 tisočakov. Za prihodnje leto so si crnomaljski livarji zastavili plan 15.000 ton ulitkov. „Vse naše kapacitete za prihodnje leto imamo zasedene, na račun večjega izvoza na konvertibilno tržišče bomo morali tudi stalnim kupcem naših ulitkov dobavo malo zmanjšati,“ je povedal inž. Štor.

Rumena pogača

Jedrsko elektrarna v Krškem bo morala vsako leto zamenjati tretjino jedrskega goriva. To pomeni, da bo treba zanjo vsako leto oskrbeti 16,6 tone goriva, v rudniku urana na Žirovskem vrhu pa bodo morali zaradi tega na leto izkopati 160 tisoč ton uranove rude.

Da bo žirovski rudnik urana lahko izpolnil te zahteve, bo treba vanj vlagati več, kot je bilo najprej dogovorjeno. Po prvotnih načrtih naj bi vanj vložili 2,5 milijarde dinarjev. Vendar se bodo naložbe povečale še za 1,6 milijarde. Z dodatnimi naložbami, s katerimi bo omogočena redna oskrba z domačim pogonskim gorivom, bodo rudnik urana do leta 1983 usposobili za redno proizvodnjo. Do konca tega leta bodo za rudnik porabili skoraj dve milijardi dinarjev, naslednje leto 1,7 milijarde, v letu 1983 pa pol milijarde dinarjev. V letu 1984 bodo naložbe znašale le še 21 milijonov dinarjev.

Od celotne vsote 4.194 milijonov bodo več kot tri četrtine porabili za osnovna sredstva, 152 milijonov za obratna sredstva, za objekte družbenega standarda pa 321 milijonov. Vendar bodo po juniju 1983 na Žirovskem vrhu proizvedli le 160 ton uranovega koncentrata ali rumene pogače, medtem ko bodo dokončno predelavo opravili v tujini.

Kmetijski nasveti

Porodniški dopust kmetice

Dobra novica, na katero smo dolgo čakali: kmetica ne bo več drugorazredna državljanica, vsaj kar zadeva pravico do porodniškega dopusta, ne. Zadrudna zveza Slovenije in skupnost otroškega varstva Slovenije sta pripravili samoupravni sporazum, po katerem bo v tem srednjeročnem obdobju uveljavljena pravica kmetice do enakega porodniškega dopusta, kot ga ima delavka.

Porodno varstvo kmetice je bilo načrtovano že v minulem srednjeročnem obdobju, vendar je ostalo le pri besedah. Zdaj gre končno zares; po daljši javni razpravi je predlog sporazuma pripravljen. Vsebuje 15 členov, ki predvidevajo vzajemno in solidarnostno združevanje sredstev ter način uporabe pravic.

Pravico do porodniškega dopusta oziroma pravico do nadomestila osebnega dohodka za porodniški dopust bo imela tista kmetica, ki je članica ali kooperantka organizacije združenih kmetov ali tudi kake druge organizacije združenega dela. Pomembno je določilo, ki omogoča pravico do porodniškega dopusta in nadomestila ne oziraje se na to, ali je kmetica lastnica zemlje (kmetije) ali ni. Pomembno je, da združuje svoje delo, da živi in dela na kmetiji v sodelovanju z zadrugo ali s kakšno drugo organizacijo združenega dela.

Sporazum določa, da bo kmetica tako kot delavka imela pravico do nepretrganega dopusta 105 dni, po preteku tega časa pa bo lahko izbrala porodniški dopust v nepretrganem trajanju še 141 dni ali pa tako, da bo delala s polovičnim delovnim časom, praviloma 21 ur na teden, do 12. meseca otrokove starosti. Slednje bo lahko izbral tudi oče otroka, če se bo tako dogovoril s materjo – upravičenko.

In kolikšno je predvideno denarno nadomestilo v času porodniškega dopusta, ki bo hkrati tudi osnova za plačevanje prispevkov? To bo z odlokom sproti v skladu z zakonom določal republiški izvršni svet. Zdjaj znaša ta osnova oz. nadomestilo 5.100 dinarjev na mesec, kolikor je po odloku izvršnega sveta najmanjši osebni dohodek v Sloveniji. Za začetek dobro, mar ne?

Ogroženi načrti

Krško: kmetijska razdrobljenost je največja težava

Ključni problem kmetijskega razvoja v krški občini tiči predvsem v veliki razdrobljenosti obdelovalnih površin, ki jih ni mogoče gospodarno zajeti v intenzivno pridelavo hrane. S kmetijstvom se v občini še vedno ukvarja približno petina prebivalstva, povprečna kmetija meri okrog 3 hektarje, povprečna velikost parcele pa je okoli 30 arov. Kar 85 odstotkov vseh kmetijskih povr-

(Po Zadrugarju)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

O rubriki „En hribček bom kupil“ piše vinogradnik in trsničar Franc Martinčič iz Šentjerneja takole:
Dolenjski list se je v zadnjih letih vsebinsko zelo popravil. Iz prejšnjega neupštevanega tednika se je prelevil v dobro obveščen

Še ocena rubrike

tedenski časopis, v katerem ne manjka člankov iz gospodarske problematike, kulture, zgodovinskih zapisov itd. Rubrika „En hribček bom kupil“ je namenjena predvsem vinogradnikom, ki tudi kletarijo, ter vsem, ki se hočejo seznaniti s to kmetijsko dejavnostjo. S tem kotičkom Dolenjski list prav gotovo dviga bralnostno črto.

Dosedanje triletno izhajanje omenjene rubrike lahko ocenimo odlično, ker zelo dobro opravlja namenjeno ji nalogo. Društvo vinogradnikov Dolenjske, ki je pobudnik te rubrike, si je zadalo nalogo, da svoje člane poučuje o oskrbi vinograda, o pravilnem postopku pri predelavi grozdja, nadaljnji negi mošta in vina, organizira srečanja vinogradnikov itd. Zato noben član Društva vinogradnikov ne sme biti brez Dolenjskega lista. Uredništvo Dolenjskega lista je naredilo članom društva veliko uslugo, da lahko v tej rubriki zvedo vse, kar je v zvezi z vinogradniško problematikom. Ti nasveti in seznanjanje s problematiko pa ne služijo le članom Društva vinogradnikov Dolenjske in Bele krajine, pač pa vsem bralcem Dolenjskega lista neglede na to, ali so člani omenjenih društev. Tako so bralci seznanjeni s tekočimi opravili iz vinoreje in kletarstva v vseh letnih časih, z novostmi iz stroke in tudi z zakonodajo, nanašajočo se na promet z vinom.

Na zboru vinogradnikov ožjega vinogradniškega okolisa Društva vinogradnikov Dolenjske v Šentjerneju 6. 12. 1981 so se vinogradniki začudili, ko sem jih vprašal, kaj mislijo o rubriki „En hribček bom kupil“ in če sodijo, ali je potrebna in če se naj kako drugače imenuje. Soglasen sklep na omenjenem zboru (preko 60 navzočih) je bil, da rubrika mora še nadalje izhajati. Naslova rubrike ni treba spreminjati, saj je vzlet iz ponaredele pesmi. (Hribček z vinogradom je želja večine Dolenjcev in Slovencev).

Upam da se urednik tega kotička ni naveličal pisanja in da bo še naprej vešče vihtel pero, tako da bomo še marsikaj zvedeli. Strinjamo se z njim, ko pravi, da bralci premalo sodelujejo. Vsekakor naj bi tudi vinogradniki povedali svoje izkušnje, jih sporočili uredniku, da jih pripravi za objavo, če morda niso

ustrezno napisani. Uredniku smo lahko hvaležni, ko nam tako lepo po slovensko piše, da ga lahko vsakdo razume, in resnično zasluži pohvalo. Svetujem bralcem, naj navzete rubrike upoštevajo in se po njih ravnavajo. Tudi naprej naj bo rubrika tako oblikovana. Sproti naj opozarja na tekoča dela in naloge iz vinograde dejavnosti, obvešča naj vinogradnike o dogajanju v Društvu vinogradnikov itd.

Triletno izhajanje rubrike „En hribček bom kupil“ je torej ugodno ocenjeno. Prepričan sem, da tudi v bodoče bralci ne bodo razočarani. Vsem vinogradnikom želim, da v letu, ki je pred nami, vsa dela opravijo pravočasno in temeljito. V jeseni naj počakajo, da grozde čim bolj dozori, in naj napolnijo vsa posoda v svojih in tudi družbenih kleteh z zlahkim sokom, ki nam ga bo trta dala. Torej srečno skozi 1982. leto!

Trsničar, vinogradnik in kletar
Franc Katruščev

POGOJI ZA TOČENJE NEUSTEKLJENIČENIH VIN

V zadnji številki Dolenjskega lista smo na tem mestu obvestili vinogradnike in gostilničarje, da smejo biti še naprej v prometu neustekleničena namizna vina z geografskim poreklom pod pogoji, ki jih določajo naši republiški predpisi.

Osnovni republiški predpis iz področja vinoreje in kletarstva je zakon o vinu in drugih proizvodih iz grozdja in vina (Uradni list SRS št. 16–140/74). Že 6. čl. tega zakona v drugem odstavku točno pove, „da kmetije in drugi občani smejo proizvajati vina, biser vina, peneca se vina in druge proizvode iz grozdja in vina za promet le iz grozdja, ki izvira iz lastnega pridelka.“ Tretji odstavek tega člena pa določa, „da morajo biti proizvajalci vpisani v register proizvajalcev grozdja in vina, ki ga vodi občinski upravni organ, pristojen za kmetijstvo.“

Po drugem odstavku 6. čl. zakona o vinu torej ne smejo dajati v promet vina tisti občani, ki so grozde kupili in ga pomešali z grozdem lastnega pridelka. Noben izgovor na izboljšanje kvalitete ni opravičljiv, ker je zakonsko določilo jasno. Upravni odbor Društva vinogradnikov Dolenjske je na zadnji seji sprejel sklep, da bo pri bodoči oceni (degustaciji) vina odklonil oceno vsakega vina, za katero sumi, da je lastnik vzorca grozde dokupil, ker pridelek z dokupljenim grozdem ni pridelan naših gor. O tej problematiki bomo pisali v nadaljevanjih.

TIT DOBERŠEK

Strojem že...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Sanjih v tozdu Metraža, je kmalu prebil te okvire in je beseda tekla o težavah, uspehih in načrtih celotne delovne organizacije. Beti, ki je tudi pomemben izvoznik, se zadnja leta zavzema, da bi bila vsaka njihova temeljna organizacija prisotna v izvozu, čeprav so direktni izvozniki samo konfekcijski tozdi. Čeprav le s posredno prisotnostjo v izvozu naj bi tudi ostali tozdi občutili vse, kar dobrega in težkega prinaša svetovni trg. Za konkurenčnost na tujem trgu pa bi morali imeti čim bolj sodobne stroje; ti pa so, zlasti v tozdu Metraža, v veliki meri zastareli in odpisani, uvoz novih pa je s sedanjimi omejitvami tako rekoč onemogočen. „V živem delu ni skraj nobene rezerve več, ta je le še v sodobni tehnologiji,“ so poudarili vodilni delavci Beti, ki se zavzemajo, da bi z delom ustvarjenih deviz razpolagali brez omejitev. „Če se bo zaradi iztrošenih in zastarelih strojev zataknilo v metraži, se bo tudi v konfekciji, ki izvažja skoraj polovico svojih kapacitet,“ so povedali na razgovoru.

Na pogovoru v zdravstvenem domu se je beseda sukala o odnosu med izvajalci in uporabniki zdravstvenih storitev. Ker bo tudi v zdravstvu v naslednjem obdobju na voljo manj denarja, je eno glavnih vprašanj, kako tudi na tem področju poiskati notranje rezerve. Čeprav se zavedajo, da bo težko obdržati sedanjo dokaj visoko raven zdravstvenega varstva, mora to le biti cilj.
A. BARTEJL

Glasnik težav ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

bodoče delegati zahtevali večjo udeležbo. Letos se je nekajkrat zgodilo, da sklepčnost ni bilo tudi v izvršnem odboru in tudi na tokratnem zasedanju skupščine je bilo komaj nad polovico potrebnih delegatov.

Delegati so dobili obširno informacijo o poteku sanacije v IMV, o čemer je poročal Sergej Thorževskij, predsednik poslovnega odbora Ljubljanske banke v Novem mestu. Gre za drugo inačico sanacijskega programa, ki je nekoliko skromnejša od prve.
R. BAČER

IZTROŠENI STROJI GROZIJO IZVOZU — Na pogovoru v „Beti“ so delovno skupino CK ZKS pod vodstvom Janeza Krnca seznanili tudi s težavami, ki grozijo Beti zaradi iztrošene in zastarele opreme, uvoz novih strojev pa je tako rekoč onemogočen, čeprav imajo svoje devize. (Foto: Bartelj)

Malo možnosti za nove naložbe

Zbor Temeljne dolenske banke sprejel planske usmeritve za leto 1982 in soglasno podprl sklep o sodelovanju pri sanaciji IMV po drugi inačici programa

28. decembra so delegati zbora Ljubljanske banke — Temeljne dolenske banke v Novem mestu sprejeli osnutek plana banke za leto 1982, ki gre v razpravo konferencam poslovnih enot, konec januarja pa je predviden dokončen sprejem plana. Obravnavali so tudi dopolnjen sanacijski program IMV in ga načelno podprli, s tem da bodo nekatere nejasnosti urejene naknadno.

Usmeritev bančne politike za prihodnje leto je v temeljni nalogi zajeta v izboljšanju plačilno-bilancnega in devizobilancnega položaja države, republike in regije. Temu cilju bodo podrejeni vsi ostali dejavniki. Investicijska dejavnost bo v letu 1982 še bolj omejena. Prišlo bo do dokončanja investicij, začelih še v preteklem planskem obdobju, da bi zagotovili čimprejše učinke teh naložb, medtem ko bo do novih višanih prišlo predvsem v kmetijski dejavnosti.

Banka bo lahko le 25 odst. kratkoročnih sredstev namenjala za dolgoročne kredite, to pa pomeni bistveno manjše možnosti za nove programe, vsekakor pa nekajkrat manjše možnosti, kot so jih ugotovili z anketo pri bodočih investitorjih, ki računajo na bančna sredstva. V glavnem bo banka lahko podpirala le tiste investicijske programe, ki bodo zagotavljali najmanj polovico proizvodnje za izvoz na konvertibilno področje. Pri negospodarskih

investicijah, razen za stanovanjsko gradnjo, pa v letu 1982 ni računati na bančne kredite.

Dopolnjeni sanacijski program IMV, ki ga zaradi precejšnjih sprememb imenujejo kar „druga varijanta“ programa, je bil v razpravi deležen velike pozornosti. Ocenili so, da je ta program veliko bolj in sprejemljivejši za sanatorje, ker vključuje analizo domačega tržišča, kadrovske plane, pa tudi številke o izgubi so bolj realne, čeprav višje, kot so bile prikazane sprva. Splošna ocena bodočih sanatorjev pa je, da je tudi v drugi inačici sanacijskega programa treba razčistiti predvsem tri neznanke, preden bi lahko rekli dokončni „da“. Gre za obseg dokončanja investicij, za ureditev deviznoplčilne bilance in odnose z Renaultom ter za odnos s kooperanti doma, da bi bilo čim manj zastoja pri dobavi izdelkov in blaga domačih dobaviteljev. Menijo pa še, da bi morali od IMV dobiti dodaten izračun o uspešnosti poslovanja. Zbor Dolenske banke je po več razpravah

Kdaj bo več odločanja mladih?

Na seznamih evidentiranih kandidatov na Dolenskem premalo mladih

Ob zaključevanju evidentiranja kandidatov za odgovorne družbenopolitične in samoupravne funkcije, ki jih bomo volili spomladi, medobčinski svet ZSMS za Dolensko ugotavlja, da je na seznamih evidentiranih premalo mladih. Stanje je po posameznih občinah sicer različno, kar odraža tudi siceršnjo aktivnost mladih in mladinske organizacije ter njeno uveljavljenost v posameznem okolju. Nikjer pa ni takšno, da bi bili lahko zadovoljni.

Največ težav je bilo v metliški občini, predvsem v krajevnih skupnostih zunaj Metlike, kjer je mladih že tako malo, pa tudi možnosti v združenem delu niso izkoriščene. Delež evidentiranih mladih se v ostalih treh občinah po krajevnih skupnostih suče okrog 20 odstotkov in nekaj več v združenem delu, kar je še vedno premalo. Ne gre namreč le za to, da bi številčno zadostili predvidenemu odstotku. Več mladih naj

bi evidentirali in tudi izvolili zato, ker jih sedaj in v prihodnjih težkih gospodarskih trenutkih čaka pome-

mben del nalog in odgovornosti pri reševanju problemov, česar se mnogi večinoma tudi zavedajo.

Vzrokovi za tako stanje je seveda več in verjetno tudi ZSMS ni tako opraviła nalog v zvezi z evidentiranjem, kot bi jih morala. Vendar so tovrstne kritike na račun mladinske organizacije le prepagoste. Dejstvo je, da ZSMS v našem sistemu nima enakovrednega položaja kot druge družbenopolitične organizacije, ki z mladimi tudi premalo računajo.
Z. L. - D.

SREČANJE IZKLJUČENIH GIMNAZIJCEV

OK ZSMS in gimnazija Novo mesto vabita dijake novomeške gimnazije, ki so bili 12. decembra 1941 izključeni zaradi demonstracij proti italijanski okupaciji, na srečanje, ki bo v petek, 8. januarja 1982, ob 12. uri v telovadnici gimnazije.

„ZLATI ZNAK“ TUDI NOVOMEŠKIM ŽELEZNIČARJEM

Pomotoma je izpadel podatek, da je to veliko prizadevanje za večletno zgradbo in napredno politično delovanje pri uresničevanju neposrednih interesov delavcev prejela tudi osnovna organizacija sindikata delavcev novomeške železniške postaje.

Dokumentarec o finalu

Uspešno delo AMD Krško — Speedway na trdnih nogah

Preko 430 članov združuje AMD Krško, od tega pa je kar 107 članov podmladka. Imajo 47 športnih funkcionarjev z ustreznim zveznim, republiškim ali društvenim izpitom.

V prihodnjih dveh letih bodo posvetili organiziranju in včlanjevanju članstva še večjo skrb, zlasti povezavi z osnovnimi šolami in njihovimi prometnimi krožki. Speedway je ponesel glas o Krškem daleč izven republiških meja, celo v tujino, zato bodo skušali ta šport postaviti v občini na trdnije noge, bodisi v okviru telesne ali tehnične kulture. Zavzemajo se tudi za boljše sodelovanje treh avtošol v občini in za krepitev meddruštvene dejavnosti v Posavju. S pobratnimi društvi Gornjo Radgona, Lonigom in Pokingom bodo še poglobili stike.

Navzoči so si ogledali premiero barvnega dokumentarca Mojstri sveta v speedwayu 22. 6. 1980 v Krškem domačih avtorjev — Leskovanov Tineta Vardijana in Rada Ridla, sicer zaposlenih pri ljubljanski RTV. Navzlic vsemu pestremu dogajanju pa je skupščina vendarle minila v bolj zadržanem vzdušju. Samo dan poprej je namreč tragično preminil dober tovariš in tekmovalček Jože Mavsar. Njegov spomin so počastili z enominutnim molkom.
P. P.

TELEFONSKI ŠKRAT

Eden od novomeških telefonskih naročnikov je te dni dobil od Podjetja za pt promet Novo mesto naslednji dopis: „V prilogi vam pošljamo račun pt storitev za 09/81. Račun smo znižali od 11.419,90 din na 915,60 din. Prosimo, da priloženi račun plačate takoj.“ Z lepimi pozdravi je podpisan direktor.

Nekdo v bolj človeškem in predvsem bolj civiliziranem svetu bi najbrž napisal vsaj še frazo „zaradi neljube napake se opravičujemo“. Morda pa novomeško pt podjetje uporablja ta stavek samo pri večjih napakah? Kaj pa je navsezadnje tistih 10.000 din, za kolikor se je zmotil telefonski škrat?

kar zagotavlja, da bodo Krščani tudi posledj odlični organizatorji.

AGROKOMBINAT Krško

PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE

TOZD SADJARSTVO—POLJEDELSTVO CESTA 4. JULIJA 134, KRŠKO

Komisija za ocenitev in prodajo OS razpisuje licitacijo

ki bo v sredo, 6. 1. 1982, ob 11. uri za družbeni sektor in ob 12. uri za privatni sektor na Živinorejskem posestvu Žadovinek pri Krškem.

Prodajala se bodo naslednja osnovna sredstva:

1. TRAKTOR IMT 785 v voznom stanju
2. TRAKTOR IMT 785 v nevoznom stanju
3. TRAKTOR IMT 558 v voznom stanju
4. TRAKTOR IMT 551 (FE 65), vozen, s čelnim nakladalnikom 10 KW.

Ogled osnovnih sredstev je možen vsak dan med 9. in 10. uro na obratu Žadovinek. Možnost licitiranja imajo vsi, ki plačajo 10 odstotkov polog od izklicne cene pol ure pred pričetkom licitiranja.

Celotna kupnina in prometni davek, za katera OS se po predpisih plača, se plača ob licitaciji. Informacije dobite po telefonu 068 71-4971-215.

TOZD VINOGRADNIŠTVO — KLETI KRŠKO

Komisija za delovna razmerja v TOZD Vinogradništvo — kleti

objavlja prosta dela in naloge

KOMERCIJALNEGA ZASTOPNIKA

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- srednješolska izobrazba komercialne ali ekonomske smeri
- tri leta ustreznih delovnih izkušenj
- poskusno delo traja tri mesece.

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas. Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh na naslov: Mercator — Agrokombinat, Kadrovska služba 68270 Krško, CK Ž 52.

Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

TOK KOOPERACIJA KRŠKO, NA PODLAGI SKLEPA SVETA DELEGATOV TOK ZA ŠOLSKO LETO 1981/82

razpisuje

ENO ŠTIPENDIJO ZA ŠTUDIJ NA AGRONOMSKI FAKULTETI S POLJEDLSKO—ŽIVINOREJSKO USMERITVIJO.

Interesenti naj pismene vloge z dokazili o študiju in potrdilom o povprečni oceni učnega uspeha v preteklem šolskem letu predložijo kadrovski službi delovne organizacije Mercator—Agrokombinat, Krško, CK Ž 52, do 31. januarja 1982.

Kandidate bomo o rezultatih podelitve štipendije obvestili v 15 dneh po preteku prijavnega roka.

„NOVOLES“ LESNI KOMBINAT
NOVO MESTO — STRAŽA, n. sol. o.
TOZD INDUSTRIJA GRADBENE
KERAMIKE
TREBNJE n. sol. o.

Komisija za delovna razmerja TOZD IGK Trebnje razpisuje prosta dela in naloge:

1. TEHNIČNI VODJA — 1 DELAVEC (REELEKCIJA)
Pogoj: visoka izobrazba strojne, elektro ali druge ustrezne smeri, najmanj 3 leta delovnih izkušenj.
2. TEHNOLOG OBDELAVE — 1 DELAVEC
Pogoj: srednja izobrazba kemijske ali druge ustrezne smeri, najmanj 4 leta delovnih izkušenj.
3. ADMINISTRATOR DOKUMENTARIST — 1 DELAVEC
Pogoj: poklicna administrativna šola, najmanj 6 mesecev delovnih izkušenj.
4. VODJA BLAGOVNE EVIDENCE — 1 DELAVEC
Pogoj: srednja izobrazba ekonomske ali komercialne smeri, najmanj 3 leta delovnih izkušenj.
5. TEHNOLOG STROJNEGA VZDRŽEVANJA — 1 DELAVEC
Pogoj: srednja izobrazba strojne smeri, najmanj 2 leti delovnih izkušenj.
6. VODJA SKUPINE STROJNIH VZDRŽEVALCEV — 1 DELAVEC
Pogoj: srednja izobrazba strojne smeri, najmanj 3 leta delovnih izkušenj.
7. PRIPRAVA GLAZURE — 1 DELAVEC
Pogoj: dokončana osnovna šola, najmanj 10 mesecev delovnih izkušenj.
8. UPRAVLJALEC TRANSPORTERJA PLOŠČIC — 1 DELAVEC
Pogoj: dokončana osnovna šola.
9. POMOČNIK UPRAVLJALCA NAKLADALNEGA IN RAZKLADALNEGA STROJA — 1 DELAVEC
Pogoj: dokončana osnovna šola.
10. ELEKTRIKAR — 1 DELAVEC
Pogoj: KV elektrikar, najmanj 10 mesecev delovnih izkušenj.

Za vsa navedena razpisana dela in naloge se sklene delovno razmerje za nedoločen čas. Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh v Novoles, TOZD IGK Trebnje.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje vlog.

PRVI KORAKI

Odločili smo se, da na šoli ustanovimo kulturno društvo. Sredi decembra smo imeli ustanovno skupščino, na kateri smo začrtali obširen program. Društvo smo imenovali po Janezu Trdini. Upamo, da bomo učenci in mentorji dobro sodelovali in uspešno opravili naloge.

IRENA NOVAK
OŠ Stopiče

VOJAŠKI OBISK

V počastitev dneva JLA smo na šoli povabili vojake, ki so nam razkazali orožje: polavtomatske in avtomatske puške, brzostrelke in pištole. Orožje so sprotne razstavljali in sestavljali. Na koncu so nam dovolili sprožiti puške, seveda prazne. Želja nas vseh je, da nam zares ne bi bilo treba nikoli uporabiti tega orožja.

KSENJA SEBUNK
OŠ Mokronog

KOMEDIJA LJUBEZNI

PD Oton Župančič iz Artiča je letos priredil igro „Komedijska ljubezni“, v kateri je nastopilo 5 igralcev. Igro smo si v nedeljo popoldne ogledali tudi otroci. Igralci, režiser in drugi so v predstavo vložili veliko truda. Upamo, da bomo na domačem odru videli še kakšno igro.

SABINA KUKOVICA
OŠ Artiča

ZAPISUJEMO STARE PESMI

V novinarskem krožku smo se domenili, da bomo začeli zapisovati stare pesmi, ki jih še znajo babice, dedki in starejši sosesje. V kratkem času smo jih zapisali že veliko. Mapa z zapiski se hitro debeli. Kasneje jih bomo uredili in opremili s potrebnimi podatki.

MARTINA MOLAN
OŠ Artiča

ZIVO V GLOBOKEM

Mladi poročevalci iz osnovne šole v Globokem poročajo, da so cici-bane sprejeli v pionirsko organizacijo in jim za to priložnost pripravili lep program ter pogostitev. V gosteh so imeli glasbenika Silvestra Mihečiča, pripravili so proslavo za dan republike, gostovali na koncertu lovskega pevskega zbora, ki je slavil desetletni delovanje, člani ŠSD so se udeležili tekmovanja v strljanju z rračno puško, mladi planinci pa so se odpravili na Bohor.

KAJ JE Z „VINSKO AFERO“?

Prosil bi za pojasnilo glede vinske „afere“ v brežiškem Sloviniu. Od prvih vesti o nepravilnostih je minilo leto dni, vsa zadeva pa počasi tone v pozabo. To omenjam zato, ker je bila pred 25 leti v tem podjetju odkrita tatvina zelo majhne količine vina, okrog 100 litrov. Osumljena in obsojena sta bila za to dejanje dva delavca, eden na 2 leti, drugi na leto in pol zapora. Postopek je takrat tekkel zelo hitro.

IVAN BALON
BREŽICE

Res lepo srečanje

V Dolgi vasi so se sešli nad 70 let stari krajanji Obujanje doživetij

Prejšnjo soboto so aktivistke RK iz Dolge vasi pri Kočevju pripravile srečanje krajanov, starih nad 70 let. Starostniki so se srečanja z veseljem udeležili, privabili jih je tudi kulturni program, ki so ga sestavljale recitacije, mladinska igra in petje vaškega ženskega okteta. Tudi za prigrizek je bilo poskrbljeno, nagovor pa je imel Ivan Omerza, predsednik krajevne skupnosti.

Navzoči so v prijetnem vzdušju kramljali o starih hudičih časih in z zadovoljstvom pravili, da je danes čisto drugače, da jim res ni nič ne manjka. Najstarejša udeleženka srečanja je bila Ozbičeva mama, ki bo kmalu dočakala devetdesetletnico. Povedala je, da tako častljive starosti človek ne doživi od samih dobrot. Ona je svojčas trpela pomanjkanje. Služila je pri gosposki od Ljubljane do Trsta, po poroki pa je prišla v Kočevje, kjer tudi ni bilo vse rožnato, saj so ženske težje dobile službo kot moški.

Podobna doživetja so obudili še drugi udeleženci, petja lepah domačih pesmi ni manjkalo, v imenu starostnikov pa se je aktivistkam, ki so pripravile res lepo srečanje, zahvalil Bračev oče. Izrazil je željo, da bi se še večkrat srečali.

J. KOJEK

pisma in odmevi

Kruh z mišjo

Dolgorepi popotnik v košari s kruhom – Od kod?

V sredo, 23. decembra, smo pred samopostrežno trgovino v Kristanovi ulici v Novem mestu čakali na pošiljko svežega kruha. Ko je avto pripeljal in so prodajalke začele nositi košare s kruhom v trgovino, smo bili priča drobnemu, a nenavadnemu dogodku. Iz tretje košare s kruhom je skočila miš in stekla pod prodajalne police. Seveda so trgovke zahtevale, da jim sporno košaro kruha zamenjajo.

Vprašanje pa ostane, kako je miš prišla med sveži kruh. Ali se je naveličala onastavne hrane v pekarni in je naredila krajši izlet po mestu? Si je morda začela kozareček pijače in je zato odpovala v košari s kruhom do trgovine?

Kadar v trgovini kupujemo kruh, ga dobimo v roke lepo zavitega v papir. Po opisanem dogodku premissljam, ali ima takšna higiena sploh kakšen smisel, ko pa sem videl, kaj vse se lahko po kruhu plazi, predem pride v trgovino. Zanimivo bi bilo slišati, kaj o vsem tem misli tržna inšpekcija.

S. AVGUŠTIN
Novo mesto

Prizadevni gasilci

O delu članov metliške občinske gasilske zveze

Občinska gasilska zveza Metlika uspešno končuje letošnje leto. Izvedla je enodnevni seminar za gasilske strojnike, ki se ga je udeležilo 55 gasilcev iz vseh gasilskih društev in enot CZ. Pripravila je tudi več tekmovanj, njeni člani pa so se udeležili tudi pomembnejših tekmovanj v republiki.

Veliko pozornost posveča zveza mladim, zato ni nič čudnega, če deluje kar 12 pionirskih tekmovalnih enot. Mladi so tekmovali tudi v pisanju spisov ob tednu požarne varnosti in najboljši so dobili nagrade. Nič manj skrbi ni čutiti pri gradnji domov. Krajevna skupnost Slamna vas, Dragomlja vas, Lokvica in Grabovec so dobile gasilske domove, na Jugorju pa so šele na začetku gradnje. Toliko uspeha so gasilci dosegli zato, ker je sodelovanje s krajevnimi skupnostmi, z mladino in KK SZDL dobro, pa tudi oblikovanje skupnosti za varstvo pred požari je pripomoglo k bolj urejenemu delu.

Prihodnje leto bosta GD Rosalnice in Dragomlja vas praznovali 60-letnico delovanja, GD Slamna vas, Grabovec in Radovica pa 50-letnico.

Posebno pozornost bodo pridobile letošnje posvetili vzgoji prebivalstva in pripravili več prikazov in vaj.

Omeniti velja tudi, da so vsa gasilska društva spremenila svoje statute; vodenje je odslej kolektivno.

T. GASPERIČ

97 LET PECOVE MAME

V Loko vsi poznajo Marijo Pecovo pod nazivom Pecova mama. Na dan republike je dopolnila že 97 let življenja. V naše kraje je prišla iz Beneške Slovenije leta 1893, ko je Italija poslala stari Avstriji na pomoč delavce, večje slovenskega jezika, ki so pomagali graditi železniško in cestno omrežje. Marijin oče je bil zidar in kot tak primeren. Ko se je preselil v Loko, je šla Marija v slovenske šole, kjer se je dobobra naučila materinega jezika. Še je čila in redno bere Dolenjski list, Kmečki glas in Matajur.

S. SKOČIR

SESTAVLJANJE KOCKE

12 tekmovalcev se je zadnjo soboto v novembru pomerilo v spretnosti sestavljanja Rubikove kocke. Tekmovanje je bilo na osnovni šoli 12. SNOUB v Brsljnu v Novem mestu. Zmagal je Borut Retelji, ki je magično kocko sestavil v 87 sekundah.

ANDREJA BERUS
Novo mesto

Muzeju pred nosom odnašajo gradivo

Muzejsko gradivo, katero je Dolenjski muzej dolžan hraniti po zakonu, še vse prevečkrat bogati zasebne zbirke – Neurejena muzejska mreža velika ovira

Letos je minilo trideset let, kar je bil v Novem mestu ustanovljen, Dolenjski muzej. Škoda je, ker ta jubilej ni bil javno praznovan, saj bi imeli ob tej priložnosti povedati marsikaj zanimivega o razvoju ustanove, ki so ji prva leta življenja tekla v Križatiji. Z izgradnjo Dolenjske galerije se je začelo obdobje njenega prostorskega širjenja.

Danes ima muzej tri stavbe, od katerih je ena, zgrajena ob koncu minulega srednjovečnega obdobja, namenjena oddelku NOB in ljudske revolucije. Sicer pa poteka dejavnost Dolenjskega muzeja še v naslednjih oddelkih: arheološkem, etnološkem, kulturnozgodovinskem in umetnostnozgodovinskem z galerijo. Poleg tega skrbi muzej še za krajevni zbirki NOB v Dolenjskih Toplicah in Pletterjah.

Glavna naloga muzeja je preučevanje in varovanje premične kulturne dediščine, se pravi gradiva, ki ga je muzej že pridobil, in tistega, ki je na terenu; tega pa je po oceni strokovnjakov vsaj še dve tretjini. „Čedalje pogosteje se dogaja, da gre gradivo s terena v zasebne zbirke zbiralcev, ker lahko lastnikom nudijo več kot mi,“ pravi ravnatelj Dolenjskega muzeja prof. Ljudvik Tončič. Seveda se s tem dela kulturna škoda, ki jo je težko oceniti, prikrajšana pa je tudi javnost, saj je

zanjo vse gradivo, ki se kopiči pri zasebnikih, za vselej nedostopno.

Podatek, da je Dolenjski muzej lani obiskalo 26.500, leto prej pa kar okoli 35.300 občanov in tujcev, kaže, da sodi ta ustanova med najbolj odprte na Dolenjskem. Kajpak so všteti tudi obiski v Dolenjski galeriji, kjer se je v minulih petih letih zvrstilo 95 razstav, od tega največ likovnih in fotografskih. Zunanaj svojih prostorov pa je muzej pripravil 31 razstav, od tega 22 v delovnih kolektivih. Ugotavljajo, da bi bilo lahko še več obiskovalcev, če se ne bi leta 1976 zastavljeni stik z organizatorji kulture v delovnih organizacijah kmalu izjalovil.

Dolenjski muzej deluje za območje novomeške in trebanjske občine, vendar njegove zbirke niso zožene samo na ti dve občini. Tako poskuša

vaj z nekaterimi zadevami opravljati poslanstvo, ki so mu ga začrtali ob ustanovitvi. Leta 1951 je namreč začel delovati z namenom, da postane pokrajinski muzej kompleksnega tipa, se pravi ustanova, ki bi opravljala centralno muzejsko službo za celotno Dolenjsko v njenih zgodovinskih in zemljepisnih mejah. To pa mu ni nikoli uspelo, tudi zavoljo tega ne, ker so v tem delu Slovenije nastali še drugi muzeji. Vse to pa že šteje v problematiko, ki so jo v Sloveniji poskušali že večkrat razrešiti, nazadnje s srednjoročnim programom Skupnosti muzejev Slovenije za obdobje 1976 – 1980, a brez uspeha. Problem muzejske mreže ostaja še nadalje pereč, to pa občuti tudi Dolenjski muzej na svoji koži.

I. ZORAN

ODMEVNA RAZSTAVA – Razstava ključev in ključavnic od rimskih časov dalje, ki si jo obiskovalci Dolenjskega muzeja lahko ogledajo v mali dvorani njegove galerije, šteje med najuspešnejše sadove sodelovanja z drugimi muzeji v Sloveniji. Razstavo z naslovom „Okovje,“ je Novemu mestu namreč posredoval Gorenjski muzej iz Kranja.

Arhiv pred selitvijo

Kaže, da se bodo delovne razmere novomeške enote ljubljanskega zgodovinskega arhiva prihodnje leto izboljšale

Ljubljanski Zgodovinski arhiv, ki ima v Novem mestu enoto za Dolenjsko in Belo krajino, je letos strokovno obdelal arhivsko gradivo okrožnega sodišča v Novem mestu in se lotil urejanja fonda novomeške gimnazije. Pred objavo pa sta inženir in analiza hranilnic in posojilnic na Dolenjskem. Besedilo in drugo gradivo sta pre-

korčila predvideni obseg, zato bosta obelodanjena v skrčeni obliki.

Po načrtu ze leto 1982 bo arhiv opravljal varstvene naloge za tisto gradivo, ki ima kot kulturna dediščina trajen pomen za zgodovino in znanstvenoraziskovalno področja. V ta namen bo prevzemal arhivske fonde z gradivi širšega družbenega pomena. Med taka dela sodi strokovna obdelava za arhiv odbranega gradiva z novomeškega okrajnega plavarstva. Objavljena pa bosta inventar in izbor nekaterih najpomembnejših in najzanimivejših virov iz fonda dolenjskih in belokranjskih hranilnic in posojilnic.

V obdobju 1972 – 1980 je Zgodovinski arhiv pridobil skladiščne prostore v Karteljevem in Drašičih, prihodnje leto pa naj bi se v Novem mestu delujoča enota za Dolenjsko in Belo krajino preselila v ustreznejše prostore, ki jih preurejajo v nekdanji stavbi zdravstvenega doma v Jenkovi ulici. Čeprav bo to velika pridobitev za arhivsko dejavnost, menijo, da je nakazana rešitev lahko le začasna. Trajno rešitev bi pomenila ena stavba, v kateri bi bila skladišča in delovni prostori, saj bi to omogočilo ustrezen sistem dela in dostop uporabnikom preučevalcem tovrstne kulturne dediščine.

Koliko je šlo za dvorane

Na očitke, da novomeška kulturna skupnost podpira predvsem urejanje kulturnih prostorov v samem mestu, je bila izdelana preglednica porabljenega denarja za vso občino

V letih 1977–1981 je novomeška kulturna skupnost dala okoli 12,4 milijona dinarjev za dograditev in ureditev domov, dvoran in drugih kulturnih dejavnosti namenjenih prostorov v občini Novo mesto. Všteti je tudi znesek 1,765.000 dinarjev, ki ga je dobila Študijska knjižnica Mirana Jarca, ter upoštevanih 2,8 milijona dinarjev, nakazanih Domu kulture v Novem mestu za obnovo leta 1979, ki velja za izredno „naklonjeno“, kar zadeva denarno pomoč

kulturne skupnosti pri urejanju prostorov v krajevnih skupnostih.

Do najpomembnejše pridobitve je prav gotovo prišel Senterjer, za katerega večnamenski prostor je kulturna skupnost v letih 1979 in 1980 prispevala več kot 3,9 milijona dinarjev. Z novim kulturnim domom se lahko pohvali Gabrje: zanj je novomeška kulturna skupnost v obdobju 1977 – 1980 prispevala več kot 1,7 milijona dinarjev. Za ureditev kulturnih domov oziroma dvoran z odri v drugih krajevnih skupnostih je kulturna skupnost dala: Dolenjskim Toplicam 347.000 dinarjev, Beli cerkvi 491.000, Straži 487.000, Skočjanu 282.000, Žužemberku oz. Ajdovcu 493.000, Otočcu 123.000, Birčni vasi 91.000, Uršnim selom 60.000, Stranski vasi 43.000, Rumanji vasi (za mladinski dom) 285.000 in Dvoru 15.000 dinarjev. Poleg tega je šlo 300.000 za postavitev televizijskega pretvornika na Plešivici.

KMALU NOVO ZDRUŽENJE

Zborovsko petje je na Dolenjskem med najbolj množičnimi ljubiteljskimi kulturnimi dejavnostmi. V vseh štirih občinah delujejo številni pevski zbori, ki pa med seboj skoroda ne sodelujejo razen na skupnih nastopih v okviru nekaterih ustaljenih srečanj. Potreba, da bi zbori dobili podobno organizacijo, kakršne za nekatero drugo dejavnosti že delujejo, je stara, zamisel pa porojena že v časih okrajnih pevskih revij. Kaže, da bo novo področno združenje pevskih zborov Dolenjske (za občine Crnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje) ustanovljeno leta 1982.

„ZARJA“ BO ŠE NASTOPALA

Kaže, da soteški „zarjani“ še dolgo ne bodo odnehali. V teh dneh zagnano vadijo veseloigro Marjana Marince. Vabilo za gostovanje so dobili iz nekaterih ljubljanskih občin, nastopali pa bodo tudi na poedeljskih odrih v novomeški občini. Predvidevajo, dbo premiera v drugi polovici januarja 1982.

USPEŠNO, ČEPRAV Z MANJ RAZSTAVAMI – Galerija likovnih samorastnikov v Trebnjem lahko šteje iztekajoče se leto 1981 za uspešno, akoravno se v njej ni zvrstilo toliko razstav in drugih prireditev kot prejšnja leta. Ena najboljših prireditev do zdaj je bil letošnji biennial Salon likovnih samorastnikov Jugoslavije, organiziran v juljsko – avgustovskem obdobju.

kultura in izobraževanje

Razvejenost s problematiko

V novomeški občini deluje kar 183 kulturnih skupin

Iz poročila, ki ga je ZKO pripravila za nedavno sejo skupščine kulturne skupnosti, je razvidno, da je v novomeški občini 45 kulturnih društev s 183 skupinami. Od tega je 136 skupin v osnovnih in srednjih šolah, kjer deluje 20 društev, druge so v krajevnih skupnostih, ki premorejo 23 društev, medtem ko delujeta dve društvi v organizacijah združenega dela.

Dejavnost, ki jo gojijo posamezne skupine, je zelo pestra. Zapišemo lahko, da v okviru društev, ustanovljenih v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah, deluje: 16 pevskih zborov, 3 pihalni orkestri, revijski orkester, 6 gledaliških skupin, 5 recitatorskih skupin, folklorna skupina, 2 tamburška zbora, instrumentalna skupina, likovna skupina, 5 ljudskih knjižnic in 6 kinematograf.

Zelo razvejena je tudi problematika. Deleagatska konferenca ZKO, denimo, še ni ustrezno zaživela. Izvršni odbor večkrat ni sklepčen, kar otežuje uresničevanje nalog. Pomanjkanje strokovnega kadra je problem zase, prav tako pomanjkanje prostorov za kulturno delo. Zlasti v Novem mestu je slednje velika okla.

Morda tu delujoče skupine tudi zavoljo tega ne morejo priti na zeleno vejo. Zadnje čase razmišljajo o tem, da bi nekatere skupine združili. Za novomeški pihalni orkester, za katerega iščejo pokrovitelja, do zdaj tudi še ni bilo ustrezne rešitve

Škorpionček

Delegatka zbora uporabnikov je na zadnji seji skupščine novomeške kulturne skupnosti izjavila, da ne more zastopati stališč svoje delegacije, ker se slednja ni sestala. Sestala pa se ni zato, ker ni dobila gradiva. Delegatka je pristavila, da se je tako zgodilo že večkrat, da pa se ne ve, ali po krivdi pošte ali česa drugega...

„Kaj pa, če v vaši krajevni skupnosti še kar naprej zbira odpadni papir za bolj proti raku!“ je polglasno pripomnil udeleženec seje, ki je sedel nekaj stolov stran.

Prizdilo mu je tiho hihitanje okolice.

Pridejo tudi zaman

Študijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu zavoljo zmanjšane dotoka novih knjig ne more zadovoljiti vseh, ki v njenih oddelkih iščejo zelene knjige

V oddelkih Študijske knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu si je mladina lani izposodila

36.985 leposlovnih in 7.333 strokovnih knjig. Letos so predvidevali 101.762 izposojenih knjig in periodik, do začetka zadnjega četrtletja pa dosegli dobrih 78.000 izposoj.

Od načrtovanih 46.300 obiskov v tem letu je bilo septembra doseženih okoli 34.900. Knjižnica zavoljo manjšega dotoka novih knjig in literature ni mogla zadovoljiti vseh bralcev in obiskovalcev. Tako je letos prišla po ena neizpolnjena želja po knjigi na vsak osmi obisk. Vseh nepostreženih bralcev, ki so kar 34.866-krat zaman obiskali knjižnico, je bilo do septembra 4.776. Za leto 1982 načrtuje študijska knjižnica 46.000 obiskov in 101.000 izposojenih knjig in periodik. Zaveda se, da bo te številke lahko dosegla med drugim tudi pod pogojem, da se bo fond na novo pridobljenih knjig povečal znatno bolj, kot se je letos.

ODSLEJ
IZPOSODJANJE
VOZIL TUDI
V NOVEM MESTU

**Bodočim poslovnim strankam
želimo srečno in uspešno 1982!**

**Na uslugo smo vam v našem poslovnem
prostoru v Novem mestu
Novi trg 6, tel. {068} 21-333**

Na podlagi 8. in 18. člena zakona o referendumu (Uradni list SRS št. 23/77) 36. člena statuta krajevne skupnosti Stopiče ter na zahtevo krajevne konference SZDL Stopiče št. 1, datum 22. 12. 1981, je svet krajevne skupnosti Stopiče na seji dne 27. 12. 1981 sprejel

SKLEP

o razpisu referenduma na območju krajevne skupnosti Stopiče za izdvojitve naselij: Dolž, Igljenik, Sela pri Zajčjem vrhu, Vrhe pri Dolžu in Zajčji vrh ter o ustanovitvi nove krajevne skupnosti Dolž za območje izdvojenih naselij

I. Razpiše se referendum za območje krajevne skupnosti Stopiče, ki bo v nedeljo, dne 24. 1. 1982, od 7. do 19. ure na običajnih glasovalnih mestih. Za izvedbo referenduma je poverjena volilna komisija krajevne skupnosti Stopiče.

II. Na referendumu se bo glasovalo o izdvojitvi naselij Dolž, Igljenik, Sela pri Zajčjem vrhu, Vrhe pri Dolžu in Zajčji vrh od krajevne skupnosti Stopiče ter o ustanovitvi nove krajevne skupnosti Dolž za območja izdvojenih naselij.

III. O vprašanju izdvojitve naselij Dolž, Igljenik, Sela pri Zajčjem vrhu, Vrhe pri Dolžu in Zajčji vrh se odloča tako, da se izid glasovanja ugotavlja ločeno: za naselja Dolž, Igljenik, Sela pri Zajčjem vrhu, Vrhe pri Dolžu in Zajčji vrh, ki predstavljajo eno celoto, in za ostala naselja krajevne skupnosti, ki predstavljajo drugo celoto.

IV. O ustanovitvi nove krajevne skupnosti Dolž glasujejo samo občani izdvojenih naselij: Dolž, Igljenik, Sela pri Zajčjem vrhu, Vrhe pri Dolžu in Zajčji vrh.

V. Na referendumu imajo pravico glasovati vsi občani, ki so dopolnili 18 let in imajo volilno pravico ter so vpisani v splošni volilni imenik.

VI. Na referendumu se glasuje tako, da občani na glasovnici, ki mora vsebovati določbe 2. in 3. točke tega sklepa, obkrožijo besedo „ZA“, če se strinjajo z izdvojitvijo naselij Dolž, Igljenik, Sela pri Zajčjem vrhu, Vrhe pri Dolžu in Zajčji vrh, ali da obkrožijo besedo „PROTI“, če izdvojitvi nasprotujejo.

Občani naselij: Dolž, Igljenik, Sela pri Zajčjem vrhu, Vrhe pri Dolžu in Zajčji vrh pa glasujejo tudi za ustanovitev nove krajevne skupnosti Dolž.

VII. Finančna sredstva za izvedbo referenduma zagotovi krajevna skupnost Stopiče.

VIII. Ta sklep začne veljati osmi dan po objavi v Skupščinskem Dolenjskem listu.
Številka: 81
Datum: 28. 12. 1981

Predsednik sveta
KS Stopiče
KORAČIN IVAN, l. r.

KROJAŠKO PODJETJE

»krojač« NOVO MESTO

PRIPOROČAMO VAM NAŠE IZDELKE:

ZAŠČITNA OBLAČILA VSEH VRST

- delovne halje,
- delovne obleke,
- delovni kombinezoni in
- ostala zaščitna oblačila

Vsem poslovnim prijateljem,
strankam in ostalim
občanom želimo
SREČNO NOVO LETO!

PO KONKURENČNIH CENAH

AMD NOVO MESTO

**želi vsem
voznikom**

srečno vožnjo v novem letu!

TELEVIZIJSKI SPORED

1. I.
petek

1

8.40 POROČILA
8.45 RADOŠT EVROPE, oddaja za otroke
9.45 ŽIVŽAV
10.45 VRACANJE V OZ, ameriški risani film
Po znameniti pravljici o čarovniku iz Oza so posneli že več filmov, bodisi igranih ali risanih. O deklici Dorothy in njenih čudežnih pajdaših bo tokrat pripovedovala stvaritev Hala Sutherlanda, ki je 1974 poskrbel tudi za to, da risanka premore tudi izvrstno glasbo oz.

songe, ki smiselno dopolnjujejo dogajanje.
12.10 POROČILA
12.15 NOVOLETNI KONCERT, prenos z Dunaja
13.25 SMUČARSKI SKOKI, prenos iz Garmisch-Partenkirchena
15.30 IZ NOVOLETNIH SPOREDOV JUGOSLOVANSKIH STUDIOV
18.00 HOOLYWOOD POZDRAVLJA SVOJE ZVEZDE: ALFRED HITCHCOCK
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 J. London: MARTIN EDEN, nadaljevanje in konec
21.00 NE PREZRITE
21.20 TIDNEVI, TA LETA: FILMSKA KRONIKA 1948
22.05 NOČNI KINO: DIVJA TOLPA

Film, ki ga bomo gledali drevi, označujejo poznavalci kot krvav vestern, čeprav je dogajanje postavljeno v leto 1914, ko se izobčenci na južni meji ZDA postavijo po robu mehški vojski. Gre za enega najboljših akcijskih filmov ameriškega režiserja Sama Peckinpaha, igrajo pa William Holden, Ernest Borgnine, Robert Ryan, Edmond O'Brien, Warren Oates, Jaime Sanchez, Ben Johnson in drugi.

2

15.15 Test - 15.30 Tikvarium - 16.00 Narodna glasba - 16.30 Ko je kraljevala komedija - 18.00 Narodna glasba - 18.45 Poezija: M. Crnjanski - 19.30 Dnevnik - 20.00 Profesionalci (ameriški film) - 22.00 Zgodovina nogometa - 22.50 Z beograjskega festivala jazz

2. I.
sobota

1

8.50 POROČILA
8.55 VESELO Z DOMAČIMI ANSAMBLI
9.30 SRCE IGRAČ, predstava SNG Maribor
10.25 POLARNA LISICA, japonski poljudnoznanstveni film
11.50 CIRKUS, risanka
12.05 POROČILA
12.10 NAŠE SREČANJE, ponovitev silvestrovske oddaje
13.40 ZABAVALA VAS FRED ASTAIRE
15.40 POD PRISEGO
16.15 NEKATERI SO ZA VROČE, ameriški film

Dva nezaposlena glasbenika sta v nenehni smrtni nevarnosti, zato se preobčeta v ženski in doživita številne zgodbe pa tudi nezgode, v glavnem kajpak humorne. O tem bo govoril film, ki velja za eno najboljših ameriških komedij; 1959 ga je posnel Billy Wilder, glavne vloge pa igrajo Jack Lemmon, Tony Curtis, Marilyn Monroe in še kdo.
18.10 NAŠ KRAJ: CIRKULANA V HALOZAH
18.25 SVET V LETU 1981
19.10 ZLATA PTICA
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 LASJE, ameriški film
Miloš Forman je film posnel po znamenitemu muzikalu. Vsebine ne bomo pozemali, dodajmo le, da gre tudi za pravcato pašo za oči in ne manj-

ka prijetne glasbe, igrajo pa John Savade, Treat Williams, Beverly D'Angelo, Annie Dorsey in drugi.
22.00 IZ NOVOLETNIH SPOREDOV JUGOSLOVANSKIH STUDIOV
23.30 KAŽIPOT
23.50 POROČILA

2

16.10 Test - 16.25 Dnevnik - 16.40 Čaj, čaj - 17.25 Evergrin - 18.00 Aprilske norčije - 19.30 Dnevnik - 20.00 Novoletni koncert v hrvaškem narodnem gledališču v Zagrebu - 21.20 Zgodovina nogometa - 22.10 Novoletni fujakar - 23.00 Kultura

3. I.
nedelja

1

8.45 POROČILA
8.50 ŽIVŽAV
9.55 VELESALOM ZA ŽENSKE, prenos 1. teka iz Maribora
11.30 KAŽIPOT
11.55 KO SEM BIL VOJAK
12.15 ANSAMBL TONETA KMETICA
12.55 VELESALOM ZA ŽENSKE, prenos 2. teka iz Maribora
14.30 POROČILA
14.35 ZELENI KABARET

15.05 RAFFERTY IN POTEPNIKI, ameriški film
16.35 SPORTNA POROČILA
16.50 MOSKVA NE VERJAME SOLZAM, sovjetski film
Kmalu po koncu zadnje vojne pridejo tri mlade podeželanke v Moskvo, kjer se znajdejo vsaka po svoje, nasploh pa kaže življenjsko zgodbo ene od njih, in sicer dvajset let pozneje. Za to delo je Vladimir Menchov dobil oscarja za najboljši neameriški film lanskega leta, igrajo pa V. Alentova, I. Mouraveva, A. Batalov, R. Risanova idrug.
19.15 RISANKA
19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

19.55 VREME
20.00 G. Feydeau: GOSPOD LOVEC, predstava Teatra v gosteh iz Zagreba
22.10 POROČILA
22.15 ŠPORTNI PREGLED

2

16.00 Nečeljsko popoldne - 17.30 Roparji vlaka (ameriški film) - 19.00 Risanka - 19.30 Dnevnik - 20.00 Človek hoče navzgor - 20.55 Poročila - 21.00 Zgodovina nogometa - 21.50 Carmen Jones (ameriški muzikal)

4. I.
ponedeljek

1

10.55 SLALOM ZA ŽENSKE, prenos 1. teka iz Maribora
13.55 SLALOM ZA ŽENSKE, prenos 2. teka iz Maribora
17.00 POROČILA
17.05 ZGODOVINA LETALSTVA

Na sporedu bo prva od sedmih francoskih oddaj, ki bodo prikazale razvoj letalstva od prvih neblogljenih poskusov letenja do najnovjših podvigov nadzvočnih letal.
18.00 OTROK IN IGRA: IGRA POMAGA OTROKU V STISKI
18.30 OBZORNİK
18.45 POP GODBA: POMARANČA
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 S. Grum: DOGODEK V MESTU GOGI, predstava Primorskega

dramskega gledališča iz Nove Gorice
21.35 KULTURNE DIAGONALE
22.20 POROČILA

2

17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Zgodbe po Shakespearju - 18.00 Deček Skok - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Telesport - 19.30 Dnevnik - 20.00 Znanost - 21.00 Zagrebška panorama - 21.15 Glasbena oddaja

5. I.
torek

1

16.05 KMETIJSKA ODDAJA
17.05 POROČILA
17.10 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE
17.25 2. SREČANJE TAMBURAŠKIH SKUPIN SLOVENIJE
18.00 PISANI SVET: OTROCI PRI DELU
V mestih dandanašnji otroci ob soli nimajo tako rekoč nikakršnih

obveznosti, drugače pa je na podeželju, kjer so otroci že od malega vključeni v celo vrsto opravil. Pri katerih se torej spontano razvijajo delovne navade, vrednostni odnos do sveta ipd., ni treba posebej podarjati. O tem bo podrobneje govorila oddaja, ki so jo posneli v vasi Goče na Vipavskem.
18.30 OBZORNİK
18.45 MOSTOVI - HIDAK, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost
19.00 KNJIGA
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 PRILOŽNOST, DOLGA

5700 KILOMETROV
Oddaja z gornjim naslovom bo govorila o možnostih vsakršnega razvoja hrvaške obale Jadranskega morja.
20.45 SLOVO OD MIRU
22.05 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Pustolovščina - 18.15 Knjige in misli - 18.45 Prijatelji glasbe - 19.30 Dnevnik - 20.00 Show Olivera Katarine - 20.45 Čas podvigov - 21.35 Zagrebška panorama - 21.50 Izviri

6. I.
četrtek

1

12.55 SMUČARSKI SKOKI, prenos iz Bischofshofna
16.10 POROČILA
16.15 ŠIBENKA: CRVENA ZVEZA, prenos košarkarske tekme
17.45 PADLA Z NEBA
18.15 SPOZNAVAJMO MAKEDONIJO IN MAKEDONSKI JEZIK
18.30 OBZORNİK
18.4' PRAZNIČNI DNEVI SLO-

VENSKO FOLKLORE
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 FILM TEDNA: SAM PROTI VSEM
Na sporedu bo prvi iz niza filmov, ki bodo predstavili kanadske kinematografije. Tokrat bomo gledali delo, ki govori o socialnih nasprotjih kanadske družbe, v ospredju pa bo zgodba televizijskega reporterja, ki odkrije, da je neka tovarna kriva za zastrupitev in smrt številnih otrok. Film je 1977 zrežiral Robin Spy, glavni vlogi pa igraja Len Cariou in Jayne Eastwood.

21.35 MINIATURE: FRANCE REŽUN
21.50 V ZNAMENJU

2

17.45 Majske igre - 18.15 Vsi enotni v obrambi - 18.45 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Panorama - 20.50 Zagrebška panorama - 21.05 A. Čehov: Tri sestre - 22.20 Knjige in misli

7. I.
sreda

1

17.05 POROČILA
17.10 GLASBA ZA CICIBANE: MUČE
17.30 MI SMO MALI MUZIKANTJE
18.00 MOZAIK KRATKEGA FILMA: SODOBNA INDIJA (indijski film) in INKI (perujski film)
18.30 OBZORNİK

18.45 MOČNA IZMENJA, dokumentarna oddaja
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 STUDIO 2, kulturna oddaja
21.30 TRIGLAV V JUŽNI AMERI-KI, dokumentarna oddaja
22.00 V ZNAMENJU
2
17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Siamci

18.15 Znanost - 18.45 Srečna družina - 19.30 Dnevnik - 20.00 Album - 22.30 Poročila

»Dolenjski list«

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO

*Kolektiv Industrije motornih vozil
želi vsem srečno in uspešno 1982*

TRIKON®
KOČEVJE

PROIZVAJAMO:

- moške, ženske in otroške hlače
- otroške pletenine in garniture za dojenčke v najsodobnejših krojih in barvah

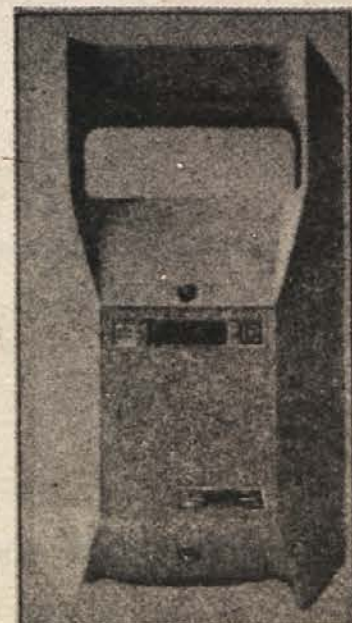
Srečno in uspešno 1982

ISKRA INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO LJUBLJANA
TOZD TOVARNA NAPAJALNIH NAPRAV
NOVO MESTO, BRŠLJIN 63, telefon: 068 / 21 - 050

POKO 1, POKO 1/L in POKO 3 so polnilci, ki so namenjeni za polnjenje in dopolnjevanje 6 V, 12 V in 24 V svinčenih, predvsem avtomobilskih, akumulatorjev kapacitete do 60 Ah (POKO 1 in POKO 1/L) ter 100 Ah (POKO 3). Lahko pa služijo kot izvori enosmerne napetosti 4,5, 9,5 ali 19 V.

POKO

SREČNO IN USPEŠNO 1982

PROIZVAJAMO:
— metrsko blago
— konfekcijo
— pletenine

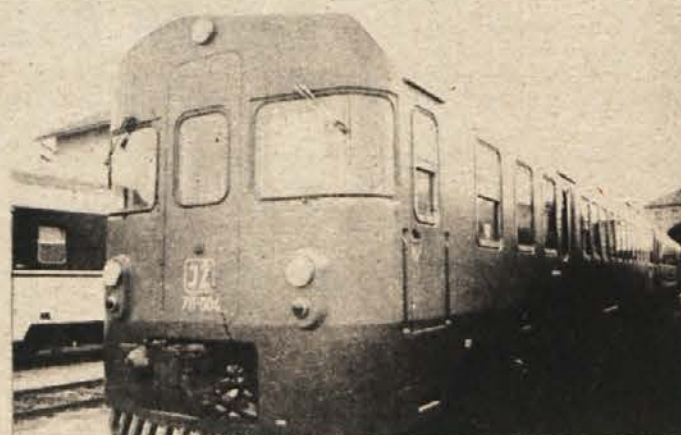

*SREČNO
IN USPEŠNO 1982*

ŽELEZNIŠKO GOSPODARSTVO LJUBLJANA
ŽELEZNIŠKA TRANSPORTNA ORGANIZACIJA NOVO MESTO

Srečno 1982

Vsem porabnikom železniških storitev in ostalim občanom želimo uspešno in srečno novo leto 1982.
Priporočamo naše storitve v tovornem in potniškem prometu. Uporaba naših storitev je prispevek k varnosti in stabilizaciji.

Kdaj bo kmet enak delavcu?

Socialna varnost kmetov je brez dvoma eden temeljnih pogojev ne le za ohranjanje našega kmetijstva, temveč tudi za njegovo kvalitetno spreminjanje, ki naj bi omogočilo, da ne bo vprašljiva uresničitev zastavljenega cilja: 85 odstotkov vse potrebne hrane pridelati doma.

Še tako do popolnosti izdelan sistem solidarnosti in vzajemnosti za zagotavljanje socialne varnosti kmetov ne more in ne sme odtehtati tiste varnosti, ki izhaja iz kmetovega dela na zemlji in iz njegovega ustvarjenega dohodka. Poleg tega (posebno v sedanjih gospodarskih razmerah) ne gre v nedogled računati na pomoč združenega dela, čeprav je povsem jasno, da niso le kmetje krivi za svoj nezavidljiv položaj in stanje našega kmetijstva pa tudi ne dolžni, še manj pa sposobni razreševati celotno kmetijsko problematiko. To ostaja naloga vse družbe, ki potrebuje hrano. Produktivnejša kmetijska proizvodnja, ki zagotavlja primeren dohodek in tako socialno varnost kmečke družine, pa naj bi bila temelj, na katerem bomo gradili razvoj kmetijstva in zadržali na zemlji mlade ljudi. Pri tem čaka še veliko dela predvsem delovne organizacije s področja kmetijstva in gozdarstva, saj naj bi združile kmete in pripravile take proizvodne programe, ki bodo omogočili organizirano tržno proizvodnjo zasebnih kmetijskih proizvajalcev, večji dohodek in celovito socialno varnost za kmeta.

Na tem področju je bilo zadnja leta vendarle že precej storjenega, čeprav je še vedno veliko težav in se socialni položaj kmeta rešuje prepočasi. Pri reševanju vseh teh problemov je bilo v preteklosti marsikaj zamujenega in marsikaj narejenega narobe. Dokaz za to je že izjemno neugodna starostna struktura kmečkega prebivalstva, kmetije so brez naslednikov. Majhna produktivnost (kot posledica velike razdrobljenosti zemlje, majhne proizvodnje in le redkih primerov združevanja zemlje, dela in sredstev) se izraža seveda tudi v dohodku, ki je nemalokrat več kot polovico manjši od dohodka zaposlenih. Zato se zaposlovanju predvsem mlajših kmetov (od katerih pa pri razvoju kmetijstva pričakujemo največ) in velikemu številu mešanih kmečko-delavskih gospodarstev pri nas ne smemo čuditi. Pri tem je povsem jasno, da zaposleni kmet ne more in ne sme imeti takega interesa za intenzivno tržno pridelovanje hrane kot čisti kmet, ki mu daje kruh le zemlja. Tako ostaja nekaj zemlje neobdelane ali je slabo obdelana, kar ob vse večjih potrebah po hrani ni opravičljivo. Neko pot, da temu ne bo več tako, bo potrebno poiskati, oz. dosledno uresničiti vsaj tisto, kar je zakonsko že urejeno, a se v praksi zelo počasi izvaja. Imamo zakon o preživninskem varstvu za ostarele kmete, ki odda zemljo družbi, da ne bi ostala neobdelana, če nima naslednika. A takih primerov je v vsej Sloveniji zelo malo. Vzrokov za to je več (kmetova navezanost na zemljo, odpor možnih dedičev itd.), a če hrano potrebujemo, bi pri uresničevanju zakonov ne smeli tako cincati.

Vse oblike zavarovanja kmetov (pokojninsko, invalidsko, zdravstveno) zahtevajo precejšnje prispevke, ki jih večina kmetov ne zmore.

Starostno zavarovanje kmetov je bilo kot posebna oblika varnosti ostarelih kmetov uvedeno leta 1972. Konec lanskega leta je bilo v Sloveniji 71.821 kmečkih zavarovancev, pokojnine pa je prejemale 41.982 ostarelih kmetov. Ta je bila letos 1.930 dinarjev mesečno, povprečna obremenitev kmetije za eno pokojnino pa znaša prek 7.000 dinarjev. V letu 1982 bodo kmečke pokojnine višje, a tudi obremenitve, čeprav je res, da kar 70 odstotkov potrebnih sredstev zanje prispevajo delavci v združenem delu. Dodaten problem je v tem, da so mnogi kmetje, ki prejemajo pokojnino, še zavezanci za plačevanje prispevka, ker so še lastniki zemlje (ali je nočejo dati iz rok ali pa je nimajo komu dati). Načelo „1 kmetija – 1 pokojnina“ pa je v nasprotju z ustavo in z zakonom o združenem delu, saj gradi pravico do pokojnine na lastnini, ne pa na delu, in ne nazadnje povsem razvrednoti delo kmečke žene. Zato se že pripravlja sprememba zakona. Več pravic se obeta tudi združeni kmetici. V kratkem naj bi bil sprejet še samoupravni sporazum o porodnem varstvu kmetic. Če bodo referendumski uspehi, bo združena kmetica imela pravico do 246 dni porodniškega dopusta in bo v tem času prejemale nadomestilo v višini najnižjega slovenskega osebnega dohodka.

In kakšno je stanje na Dolenjskem? Nič bistveno drugačno kot drugje v Sloveniji. V lanskem letu je bilo v vseh štirih dolenjskih občinah 13.125 kmečkih zavarovancev (10 tisoč manj kot 5 let prej), od tega 7.254 nosilcev, 537 preužitkarjev in samo 85 združenih kmetov! Število kmečkih gospodarstev se je v 5 letih zmanjšalo za 13 odstotkov, število zdravstveno zavarovanih oseb pa z 21.874 na 17.104. Prav Dolenjska je orala ledino pri izenačevanju pravic zdravstvenega varstva kmetov z delavci, ki večinoma solidarnostno krijejo te stroške. Vsaj v neki meri je zagotovljena tudi socialna varnost kmečkim otrokom. Otroški dodatek prejema na Dolenjskem skoraj 3.000 kmečkih otrok, organizirani so potujoči vrtec, mala šola, v organizirano predšolsko varstvo v vrtcih pa je vključenih zelo malo kmečkih otrok (zaradi odmaknjenosti pa tudi pretiranega zanimanja za to ni). Drugače pa bi morali urediti tudi invalidsko varstvo kmetov, spremeniti davčno politiko, omogočiti kreditiranje stanovanjske gradnje itd. Brez celovitih rešitev vsega tega res ne bo šlo. In četudi se bomo lovili in iskali delne rešitve, dvigati rok od socialne kmetijske problematike ni več mogoče.

moderne rute

Najbrž že veste, da so rute, ki jih nosimo za vse priložnosti, letos izredno moderne. Pa ne samo take, ki jih vidite na cesti: pisane z resami, prevezane čez plašč. Tudi za večerno priložnost se lahko odenete v ruto. Če imate svilen bluzo, pa ukrojite iz enakega blaga večjo trikotno ruto. Za okras ob spodnjem robu našijete trakove v ustrezni barvi. Ruta je lahko tudi iz istega blaga kot svečanejša obleka. Tudi njo okrasite s svilenimi trakovi in liki. Ruto lahko nosite čez obe rameni ali pa samo čez eno. To je pravzaprav še bolj originalno.

V loncu kuhamo zelje in prekajeno meso. V drugem loncu kuhamo namočen fižol in krompir. Ko sta zelje in fižol kuhana, ju stresemo skupaj, naredimo prežganje, kateremu dodamo malo več česna. Vse skupaj kuhamo še 15 minut. Juho izboljšamo z domačo argo kocko.

VAMPI S KROMPIRJEM

Vampe dobro očistimo in damo kuhati. Ko prevrejo, vodo odlijemo in dodamo drugo vodo in jušno zelenjavo. Vampe kuhamo 2-3 ure. Kuhane vampe narežemo na rezance. Na maščobi pražimo sesekljano čebulo, na kocke narezano slanino, strt česen, moko, dodamo mletu papriko in paradižnikovo mezgo ter vampe, ki jih malo popražimo in zalijemo z vodo. Posebej kuhamo na kocke narezan krompir. Dobro prevrete vampe stresemo med kuhani krompir. Jed izboljšamo s soljo, poprom, lovorjev listom, majaronom, sesekljanim peteršiljem, argo kocko in belim vinom ali kisom.

Kuha PETER BEVČ

PLJUČKA S KROMPIRJEM

Pljučka kuhamo z malo jušne zelenjave. Ko so kuhana, jih narežemo na rezance. V drugem loncu kuhamo na kocke narezan krompir. Med kuhanjem dodamo lovorjev list, argo kocko, poper, sol, majaron. Posebej pripravimo prežganje iz maščobe, moke, sesekljane čebule; ko to zarumeni, dodamo česen, malo paprike, paradižnikovo mezgo, in zalijemo z mrzlo vodo. Pustimo, da dobro prevre, nato dodamo narezano pljučko in prežganje kuhanemu krompirju. Ko vse skupaj dobro prevre, juho okisamo.

GOLAŽEVA JUHA

30 dag govedine od stegna (bočniki), pol kg krompirja, malo maščobe, čebula, česen, kumina, majaron, lovorjev list, paradižnikova mezga, rdeča paprika, črno vino.

Na maščobi pražimo sesekljano čebulo in preden zarumeni, dodamo na kocke narezano govedino. Meso dobro prepražimo, nato dodamo sesekljani česen s kumino, papriko, paradižnikovo mezgo, in zalijemo. Posebej skuhamo na kocke narezan krompir. Kuhane dodamo golaževi juhi, pustimo, da dobro prevre, in po okusu začini. Nazadnje okus izboljšamo s

črnim vinom. V golaževo juho lahko zakuhamo drobne žličnike ali testenine.

TELEČJA OBARA Z AJDOVIMI ŽGANCI

Meso narežemo na manjše kose. Jušno zelenjavo narežemo na kocke ali palčice. Nekateri meso za obaro najprej pražijo, nato pa dodajo še zelenjavo in naprej kuhajo. Še najbolj originalno pa je, če obaro kuhamo, saj je po tem dobila tudi ime (obariti - nekaj na hitro obkuhati). Meso in zelenjavo položimo v lonc, zalijemo z vročo vodo in kuhamo. Dodamo strt česen, lovorjev list, drobno narezano čebulo, poper, muškati oreh, vse skupaj pustimo vreti, ko je na pol kuhano, dodamo na kocke narezan krompir in cvetačo. Če kuhani obari dodamo svetlo prežganje. Obaro še okisamo z limoninim sokom in vinom. Osvežimo jo s sesekljanim peteršiljem. Obaro serviramo v globokih krožnikih ali skodelicah ali pa postavimo na mizo kar v jušniku. Kot priloga se še najboljše podajo ajdovi žganci.

DOMAČA ŽOLICA

Žolico kuhamo iz svinjskih nogic, repkov, ušes ter glave. Lepo očiščene nogice presekaemo po dolgem in kuhamo z jušno zelenjavo 4 ure. Jušni zelenjavi dodamo še čebulo, nekaj strokov česna, lovorjev list ter celi poper. Če žolico kuhamo v ekonom loncu, je čas kuhanja precej krajši, toda žolica je motne barve. Ko je meso kuhano, ga odstranimo od kosti in damo v skledo. Kosti damo nazaj v juho in kuhamo, zato da se bo žolica strčila. Med meso narežemo tudi korenček (kocke ali kolobarje). Žolici dodamo lahko tudi trdo kuhana jajčka, katera narežemo na kolobarje in jih postavimo na dno posode. Na jajčka naložimo meso, korenček, vejico peteršilja in vse skupaj zalijemo s toplo juho. Žolica mora biti malo bolj slana in popoprana. Žolico pripravimo lahko za vsako porcijo posebej ali pa skupaj v porcelanasti posodi. Ko je žolica popolnoma ohlajena, pripravimo enostavni preliv s čebulo. Čebulo narežemo na lističe, jo dobro osolimo, malo popoprano, pokapamo z oljem in dodamo razredčen kis. Predno žolico serviramo, jo prelijemo s čebulnim prelivom.

domači okraski

Če se v zadnjem hipu odločite za novoletno jelko doma, pa nimate dokaj dragih kupljenih okrasov, vam ni treba biti žal. Vzamejte nekaj metrov svetlečega se traku, iz njega naredite enake kroge in podolgovate obeske pa okrasite jelko. Ne bo nič manj lepa kot sosedova, čeprav bo vaša dekoracija nekajkrat cenejša.

strup za mačka

KISLA ŠTAJERSKA JUHA

Potrebujemo: 70 dag svinjskih nogic ali repkov, 20 dag jušne zelenjave, (korenje, koleraba, peteršilj, krompir, čebula, malo česna), lovorjev list, poper, žličko moke, sol, malo kisle smetane ter kis ali vino za kisanje.

Nogice očistimo, jih presekaemo na pol in kuhamo v loncu. Med kuhanjem dodamo na kolobarje narezano jušno zelenjavo, solimo, popravo ter dodamo sesekljano čebulo in česen. Na pol kuhani jedi dodamo na kocke narezan krompir. Ko se zmehta, zagostimo s podmetom ter okisamo s kisom ali vinom. Kisla juha je boljša, če smo podmet pripravili s kisljo smetano.

VIPAVSKA JUHA

30 dag kislega zelja, 15 dag suhe slanine, krompir, malo fižola, sol, česen, čebula, kumina, poper, lovorjev list.

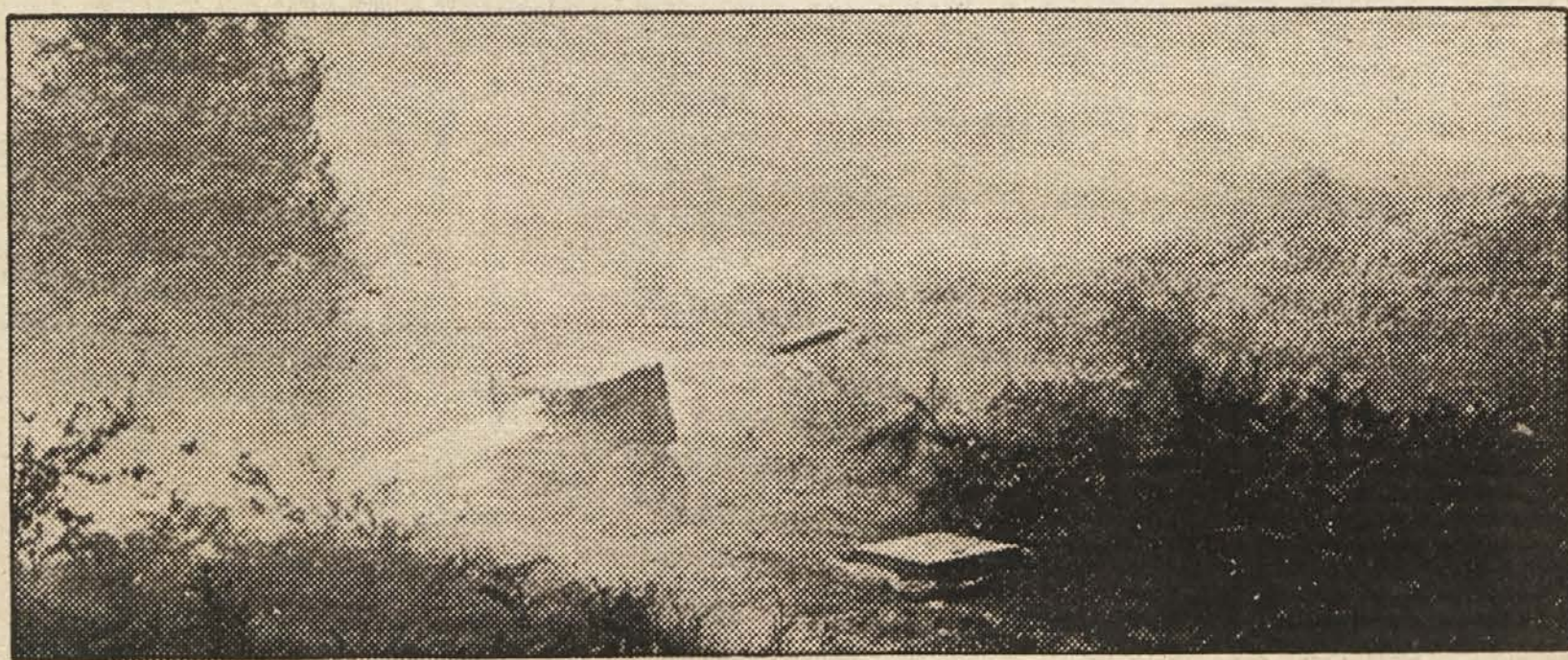

VOJAŠKI KOTIČEK

RAKETE, KI NE PRIZANAŠAJO

Sodobna artilerija, kakršno imamo v naših oboroženih silah, ima ogromno ognjeno moč. Poleg močno posodobljenih že klasičnih artilerijskih orožij (topov in havbic), je v vrstah tovrstnih enot vse več predstavnikov raketne oborožitve. Eden izmed takih je prav gotovo večcevni raketomet. To artilerijsko orožje imamo v oborožitvi že vrsto let, na številnih vajah in drugih preizkušnjah pa je pokazal, da je kot nalašč za naš sistem bojevanja, za vodenje boja po načelih koncepcije splošne ljudske obrambe.

Večcevni raketomet, ki je zaradi svojih značilnosti in izrednega učinka na sovražnika ogromno vplival na bojno moralo sovjetskih enot. In ne samo to. Tudi materialni učinek tega orožja je bil izreden. Zgodovina pravi, da se je sovražnik gotovo še najbolj bal prav „pesmi katjus“, ko so se te oglasile iz zaledja in nenadoma s silovitim ognjem zasule obrambne črte ali položaje faš-

stičnih tankovskih, zalednih ali drugih enot.

Po drugi svetovni vojni so se povsod po svetu lotili izdelave podobnih tipov in modelov artilerijskih orožij, katerih osnovni namen je bil, da lahko nenadoma odprejo močno ognjeno zaveso na nasprotnika.

V Združenih državah Amerike imajo več sistemov. Tako, na primer, ima „whiz bong“ 20 cevi, kaliber raket pa je 114 mm. „Grand slam“ je prav tako kalibra 114 mm, cevi pa ima 24. Zelo močan pa je „woofus“, ki je kalibra 183 mm in ima kar 120 lansirnih cevi.

V Franciji je znan model RAP-14 s 122 cevmi in kalibrom 150 mm. Omenimo še italijanski model A. 100 R s 24 cevmi in kalibrom rakete 76 mm.

Tovrstna orožja seveda iz dneva v dan posodabljujejo, njihove lastnosti se izboljšujejo. Značilno zanje pa je, da v nekaj sekundah odpro tako močan ogenj, da bi za enakega sicer potrebovali ogromno število klasičnih artilerijskih enot.

V oborožitvi naše armade imamo že znani model večcevne raketomete M-63, razvili pa

smo tudi novo, sodobnejšo verzijo tega orožja na lastnem vozilu. Model M-63 je namreč lanser, ki ga priklopimo h kamionu ali močnejšemu vozilu, ima 32 cevi, kaliber pa je 128 mm. To artilerijsko orožje je namenjeno predvsem za uničevanje sovražnikovih desantnih sil in podobnih skupinskih ciljev (položajev artilerijskih ali raketnih enot, letališč, zalednih enot, centrov za zveze, komandnih mest in podobno), za odpiranje močnega in nenadnega ognja.

To orožje smo konstruirali in izdelali doma; domači strokovnjaki so ga povsem prilagodili našim zahtevam in potrebam. V bistvu je zelo preprosto. Ima elektronski sprožilni mehanizem, s katerim uravnavajo odpiranje ognja, ter namerilne naprave in dodatno opremo, s katero je moč odpirati ogenj tudi iz zaklona. Sistem ognja lahko uravnavajo poljubno. Tako denimo z enostavno nastavitvijo dosežejo sočasno salvo iz vseh 32 cevi ali pa avtomatično sprožitev posameznih cevi v poljubnih časovnih razmakih. Možna pa je tudi posamična sprožitev (kar pa je vsekakor izjemoma).

Materialni učinek tovrstnega orožja je zares velik. En sam tak raketomet nadomesti celo baterijo klasične artilerije. Divizion večcevnih raketometov lahko v času 17-20 sekund izstre-

li 576 raket (divizion ima ponavadi 8 orožij). To je dovolj, da na površini 90 hektarov uniči vsak cilj! Ni težko izračunati, koliko klasičnih artilerijskih orožij bi potrebovali, če bi želeli odpreti tako močan ogenj in še v tako kratkem času. Seveda pa je tudi moralni učinek na sovražnika ob salvi večcevnih raketometov povsem drugačen. In še nekaj: domet raketomete je prav tako v mejah podobne klasične artilerije (blizu 10 km), verzija na vozilu pa ima še veliko večji domet. To pomeni, da s tovrstnim orožjem lahko zares učinkovito točimo desante in podobne skupinske cilje.

Tovrstna artilerija ima tudi nekaj hib, ki pa so v primerjavi z njihovim učinkom majhne. Pomembne pa so za enote in vojske, ki ravnajo s tovrstnim orožjem. Delati morajo namreč izredno hitro. Iz več razlogov so njihovi položaji hitro razkriti, tako da z enega ognjenega položaja izstrele le eno salvo (izda jih ogenj, ki izbruhne pri izstrelitvi), potem pa prizorišče kar se da hitro zapuste in si poiščejo drug ognjeni položaj. To zahteva izredno usposabljanje, hitrost opravljanja posameznih nalog (od postavitve orožja na ognjeni položaj do nameritve in sproženja) in hitre, spretne in zbrane vojake. Zato ni naključje, da so tovrstne enote pri nas nenehno med najboljšimi enotami nasploh.

zgode in nezgode dolenjskega izvoza

Čeprav je slovensko gospodarstvo po podatkih SISEOT v prvih desetih mesecih izvozilo za štiri odstotke manj, kot je bilo predvideno, je vendarle treba reči, da je v jugoslovanskem merilu ustvarilo več kot 26 odstotkov celotnega konvertibilnega izvoza države. V primerjavi z enakim obdobjem lani je bil ta izvoz za 10 odstotkov večji, uvoz pa smo pokrivali z 72 odstotki. Tako vendarle ni mogoče reči, da bi bili kot izvozniki neuspešni, še posebno če vemo, da so bili letos načrti zastavljeni res ambiciozno.

Podatkov o tem, kako smo se glede izvoza odrezali v obeh regijah, vsaj za zdaj ni, saj bodo pri medobčinski gospodarski zbornici za Dolenjsko šele drugo leto ustanovili posebno komisijo, ki bo spremljala izvozna prizadevanja. Zato bomo v tem pregledu obdelali največje dolenjske in posavske izvoznike. Zanimalo pa nas ni samo to, za koliko milijonov dolarjev so izvozili, ampak tudi, s kakšnimi težavami so se srečevali, kako je bilo s preskrbo surovin, ali so našli za izvoz tudi nove partnerje. Vprašali smo jih tudi, kako so sodelovali z občinami, družbenopolitičnimi organizacijami in kaj menijo o „izvozu za vsako ceno.“

NAJBOLJ USPEŠNI

Med najuspešnejše izvoznike na Dolenjskem in v Posavju prav gotovo štejejo Krka, tovarna zdravil iz Novega mesta, Tovarna pohištva iz Brežic, kočevska Tekstilna in sevniška Lisca. Vsem tem delovnim organizacijam je skupno, da so že uresničile ali celo presegle letošnje izvozne načrte. Tovarna zdravil Krka je letos izvozila za 60 milijonov dolarjev in s tem svoje načrte in obveze do SISEOT preseгла za 6 milijonov dolarjev. Pomembno je, da so ta izvoz ustvarili z lastnim znanjem, med 71 državami, kamor izvažajo, pa je tudi tako zahtevna, kot je Japonska, ki od „Krke“ kupi za milijon dolarjev. Krka je tako največji jugoslovanski izvoznik na Japonsko. Ker svojih interesnih območij pri tolikšnem številu držav skoraj ne morejo več širiti, bodo ostali večinoma pri dosedanjih partnerjih, izvoz pa bodo v naslednjem letu povečali na 72 milijonov dolarjev.

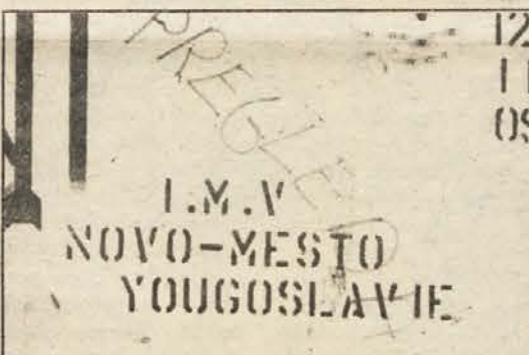
Tekstilna je najuspešnejša kočevska izvoznica, ki je letošnji izvozni načrt preseгла za 10 odstotkov, obveze do SISEOT pa celo za 18 odstotkov. Prihodnje leto bo svoje izvozne rezultate podvojila, med novimi partnerji pa je tudi Avstralija.

Lisca iz Sevnice je drugi izvoznik med slovenskimi konfektionariji, med tekstilci pa zavzema četrto mesto. Kar 45 odstotkov njenih zmogljivosti dela za izvoz, načrtovanih 275 milijonov dolarjev so že zdavnaj preseglili in do konca novembra izvozili za 312 milijonov dolarjev. Obeti za prihodnje leto niso tako rožnati, saj nimajo nobenih zalog surovin, na domače dobavitelje se pa tudi ni zanesli.

Druga stran medalje tudi pri najuspešnejših izvoznikih ni tako bleščeca. „Krka“ mora zaradi prednostne oskrbe domačega trga uvoziti za 33 milijonov dolarjev surovin. V podobnem položaju je tudi Tekstilna, ki porabi 65 odstotkov deviz za uvoz surovin. (Ker jim je deviz za surovine manjkalo, so se morali v zadnji četrtini leta celo nekoliko preusmeriti v proizvodnjo za domači trg. S takimi težavami se ubadajo tudi v sevniški Lisici. Tudi S tanje namreč velja določilo, da devize, pridobljene iz predelanih ali „lon“ poslov, ne štejejo več v osnovo za pridobivanje kvote za uvoz. Tako zaradi pomanjkanja deviz niso imeli dovolj surovin. Posledica je bila, da njeni tozdi v Sloveniji zadnja dva meseca delajo s 85-odstotnimi zmogljivostmi. Njihov tozdi v srbski Babušnici je zaradi teh težav stal kar 10 dni.

TEŽAVE TEKSTILNE INDUSTRIJE

Še več so imeli o težavah povedati v delovnih organizacijah, ki še niso dosegle planiranega izvoza. Novomeški Novoteks bo načrtovani izvoz komaj dosegel. Skoraj vsak dan se zgodi, da jim zmanjka materiala in morajo zaradi tega prekiniti proizvodnjo. Zato so v velikih težavah, kako izpolniti obveznosti do tujih kupcev, še posebej do Alžirije. Zaradi zapletov pri oskrbi

z materiali — tudi prevozi бага niso redno tekli — ne bodo naredili toliko, kot bi lahko. V letošnjem letu bodo lanske izvoze preseglili za 65 odstotkov, lahko pa bi ga še bolj, če bi ne imeli problemov. Kljub vsemu so številke vsega spoštovanja vredne. Izvozili bodo 900.000 kosov konfeksije ali 80 odstotkov proizvodnje. Vendar je to šele polovica njihovega izvoza, saj 90 milijonov dolarjev ustvarijo tudi z izvozom ostalih izdelkov. Kako bo drugo leto, še ne vedo. Kupci se zaradi gospodarske krize nočejo vezati za dalj časa. Medtem ko so lani v tem času podpisovali pogodbe za vse leto, jih bodo letos le do aprila prihodnjega leta.

S težavami se srečuje vsa tekstilna industrija. Toda v metliški „Beti“ niso govorili o njih. V času naše akcije so plane izvoza izpolnili skoraj stoodstotno, veliko večino pa izvozijo za konvertibilne devize. Največ izvažajo v Nemčijo, Francijo, države Beneluxa in na Švedsko. Najbolj se uveljavljajo s kopalniki in trenirkami. Letos bodo izvozili 350 tisoč kopalnikov in okoli 120 tisoč trenirk. V zadnjem času so začeli prodirati tudi s telovadnimi dresi, ki zahodnoevropskim kupcem ustrezajo po kvaliteti izdelave in materiala. V zadnjem času so povečevali tudi izvoz oblačil za otroke, kar kaže, da si prizadevajo izvažati tudi druge artikle.

OPREMA LEŽI NA CARINI

Novomeški Novoles je za letos načrtoval za 25 odstotkov večji izvoz. Ker pa mu je bilo onemogočeno, da bi uvozil najnujnejšo opremo za odpravo ozkih grl v proizvodnji, je namesto 19,5 milijona dolarjev izvozil „le“ za 18,3 milijona dolarjev. Po sedanjih predpisih, katerih se je treba za vsako ceno držati, je namreč več vredna oprema, ki je veljala 6 milijonov dolarjev, kot poldrugi milijon dolarjev. Toda predpisi so predpisi, oprema leži na carini. Novolesove delavce lahko tolaži edino to, da so namesto za 8,5 milijona dolarjev uvozili le za 6 milijonov in s tem svoje obveznosti do družbe preseglili za 11 odstotkov. Da so kolikor toliko zadovoljili potrebe družbe, so svoje prispevali tudi delavci skupnih služb in režijski delavci, ki so morali opraviti v proizvodnji po 32 ur proizvodnega dela.

Še slabše se je odrezal ribniški Inles. Letošnje izvozne načrte bodo izpolnili le s 60 odstotki. Popolnoma je izpadel izvoz vhodnih vrat na Madžarsko, tudi izvoz žaganega lesa je bil zaradi ostre konkurence manjši. Zaradi slabih izvoznih rezultatov niso dobili uvoznega dovoljenja za opremo. Tako tudi načrtovanega izvoza lameliranih plošč, ki so njihov nov proizvod, ne bodo dosegli, kot so planirali. Pričakujejo, da bodo že januarja

dobili dovoljenje za uvoz omenjene opreme. Treba bo namreč začeti izpolnjevati petletno pogodbo s Švedi, katerim bodo v tem času prodali za 93 milijonov dinarjev lameliranih plošč. Že prihodnje leto pa naj bi tja izvozili za 23 milijonov dinarjev teh plošč, za 26 milijonov žaganega lesa in za 25 milijonov dinarjev lameliranih okenskih okvirov v Nemčijo. Precejšnje zanimanje na zahodnih tržiščih je za lamelirana stilna notranja vrata, ki naj bi jih v prihodnjem letu izvozili za 10 milijonov dinarjev.

Tako kot vse lesnopredelovalne tovarne se je s pomanjkanjem lesa srečevala tudi krška Celuloza. Vendar pa pomanjkanje osnovne surovine ni bilo edino vprašanje, ki so se ga trudili rešiti. Manjkalo je tudi drugih materialov, kot so kemikalije in rezervni deli, težave so imeli s prevozom. Ni namreč tako preprosto prepeljati 45 tisoč ton celuloze in 35 tisoč ton papirja. Kljub vsem tem težavam se krški papirničarji približujejo 47 milijonov dolarjev, kolikor so si zadali, da bodo izvozili.

IMV KOMAJ SESTAVLJA KONEC S KONCEM

Tudi v kovinskopredelovalni in elektroindustriji se ne morejo pohvaliti z gladko potjo do deviz. Še najbolje se je odrezala IMV. Pa ne zato, ker bi imela kakšne posebne izvozne uspehe, saj z izvozom komaj pokriva uvoz. Pohvalno zanjo je, da je preseгла plan izvoza za 25,7 milijona dolarjev, kar bodo v IMV dosegli v zadnjih šestih tednih tega leta. Hkrati so „preseglili“ tudi svoje uvozne načrte; namesto načrtovanih 12 milijonov dolarjev učoza so uresničili le tretjino. Vendar dodajajo, da imajo velike težave v proizvodnji, ki zaradi nerednih dobav materialov ne more in ne more gladko steči. Posebno velike težave imajo v Tovarni avtomobilov, kjer ne dela lakirnica, prav tako pa zaradi pomanjkanja materiala ne morejo vpeljati predvidenega daljšega delavnika.

Trebanjski Trimo je imel za letos tudi velike načrte, vendar bodo bržkone ostali neizpolnjeni. Marsikaj je namreč izven dosega njihove moči. Težave so imeli s surovinami, saj so zaradi njih en mesec stali brez dela. Hkrati imajo težave, ker proizvajajo večinoma investicijsko opremo, naložbe pa so vse manjše. Tako bodo izvozne plane uresničili samo z 80 odstotki, težava pa je v tem, da so v veliki meri vezani na uvoz surovin. Tako skoraj toliko uvozijo, kolikor izvozijo, pozitivno bilanco imajo samo s klirinškim področjem. Vprašanje je tudi, kako bodo izvedli načrte za naslednje leto. In škoda bi bila nedvomno velika, saj imajo dogovorjene velike posle z Irakom pa tudi Alžirijo, Angolo, Libijo in drugimi.

Iskra iz Semiča, ki je največji izvoznik v črnomaljski občini, bo letos izvozila le za 10 milijonov dolarjev, kar je še zmeraj za 13 odstotkov več kot lani, a le 78 odstotkov načrtovanega. Nekoliko so k temu pripomogla tudi manjša naročila z Zahoda, kjer je poraba kondenzatorjev padla zaradi krize v industriji zabavne elektronike.

IZVOZ DA, VENDAR NE ZA VSAKO CENO

V „Krki“ skoraj niso poznali težav v oskrbi s surovinami, razen z domačimi dobavitelji. Zato tudi niso govorili o tem, kako oskrbo izboljšati. Kot je videti iz rezultatov naše akcije, so surovine glavni problem, s katerim se ubadajo v združenem delu. Sprejemali so različne ukrepe. V Novolesu so v proizvodnji delali režijski delavci. Toda ta zgled, za katerega pa je vprašanje, ali vodi k uspehu, ni našel posnemovalcev. V IMV so se odločili, da bodo svojim dobaviteljem dajali devize. Tudi pomoč posebne komisije pri IS SRS, ki skrbi za reševanje težav pri oskrbi z materiali, je dobrodošla. Samoupravni organi in družbenopolitične organizacije redno spremljajo, kaj se dogaja v zunanji trgovini. V Tekstilani imajo devize za nakup strojne opreme, a še čakajo na dovoljenje za uvoz. V Tovarni

pohištva v Brežicah pravijo, da so njihove pravice do uvoza kljub podvojenim naporom za izvažanje precej okrnjene. „Zapleti z uvoznimi kvotami ovirajo normalne dobave. Dvomim, če bomo v takih okoliščinah lahko uresničili izvozne načrte.“ je rekel direktor Tovarne pohištva Franc Pušner. „Skrbi nas izpolnjevanje že sklenjenih in čvrstih pogodb o prodaji naših izdelkov. Zdi se nam nemogoče, da od nas terjajo, naj čimveč izvažamo, hkrati pa nam onemogočajo modernizacijo. Ali naj delavec svoje obveznosti izpolne s krampom?“ se je vprašal na koncu. V krški Celulozi bi radi vedeli vsaj za eno leto vnaprej, kako naj se vedejo na zunanjem trgu. V Inlesu bodo podpirali znotraj delovne organizacije tiste tozde, ki izvažajo in imajo zaradi tega izgubo. V Lisici so pri svojih prizadevanjih za večji izvoz zadovoljni z izvršnim svetom, medobčinsko gospodarsko zbornico za Posavje in Združenjem tekstilne industrije Slovenije.

Izvoz da, a ne za vsako ceno, je rekla skoraj večina sogovornikov. Kot je rekel Ilija Predovič, vodja izvoza v Beti, si izvozniki, ki tako razumejo parolo, da je treba prodajati tudi pod ceno, blatijo dobro ime in avtoriteto. Izsiljevanje, do katerega zaradi te parole že prihaja od tujih partnerjev, je ponižujoče in Beti mu ne podlega. V zadnjem času so zavrnili več kot deset ponudb, ki so bile uglasene na to struno. Tekstilna iz Kočevja tudi ne prodaja svojih odev in posteljnih pregrinjhal za vsako ceno. Njihovi proizvodi so namreč dobre kvalitete in jih lahko na tujem prodajajo po enaki ceni kot doma. Vodja izvoznega oddelka v tovarni „Djuro Salaj“ je rekel, da je ob znani veliki zadolženosti Jugoslavije „izvoz za vsako ceno“ že skoraj nujna. V Inlesu nujno potrebujejo devize za uvoz opreme, zato bodo nekatere artikle začasno izvažali tudi pod ceno. V IMV nimajo dobička s prodajo na tuje trge, saj so stroški proizvodnje (tudi zaradi nenormalno dragih repromaterialov) pri nas veliko višji, kot dosegajo cene njihovih izdelkov na tujem trgu. Karel Arko, vodja izvoza v Trimu, pravi, da je „izvoz za vsako ceno“ tudi eden izmed krivcev za pomanjkanje surovin na domačem trgu. Franc Pušner iz brežiške Tovarne pohištva pa je dejal, naj bi izvažali le izdelke, in ne surovin. Kdor izvažava surovine, prodaja v svet svojo sramoto.

UŠESA NISO BILA GLUHA

Ob koncu lahko zaključimo, da poziv k čim večjemu izvozu tudi na Dolenjskem in v Posavju ni naletel na gluha ušesa. Vendar pa je očitno, da izvoz ni paradna panoga nobenega gospodarstva, še najmanj našega. Kdor se ukvarja z izvozom, lahko pove, da tu ne gre samo za udobna potovanja z letali, trušče teleprinterje in elegantno izmenjavo vizitk, gre za velik boj poslovnežev, kjer pa se kažejo naše slabosti. Imamo veliko predelovalne industrije, ki je po liniji najmanjšega odpora raje uvažala surovine, kot da bi se bodla z domačimi dobavitelji, ki so pogosto ponujali slabšo robo in so bili pri dobavah neredni. Proizvajalci surovin pa so raje izvažali in se kazali kot skrbniki za boljšo zunanjetrgovinsko bilanco Jugoslavije. Zdjaj pa kaže, da vsak izvoz ni smotran, prav tako je vprašanje, ali je pametno zavladačiti z uvoznimi dovoljenji za opremo tudi takim tovarnam, ki so uspešne izvozne. Marsikatero izmed vprašanih, ki so ga postavili gospodarstveniki, direktne ali „med vsticami“, terja tudi odgovor, če hočemo, da se bo izvoz povečeval v takem ritmu, kot bi radi.

Nemajhna odgovornost za večji izvoz zadeva tudi dejavnike po občinah, kjer se niso pravočasno ali s pravo vno močilo delovnim organizacijam. Svetli izjemi, kot sta trebanjska in sevniška občina, kjer odgovorni večkrat obišejo tovarne, kjer je oskrba z materiali kritična, namreč še ne potrjujeta pravila.

V akciji so sodelovali novinarji: Andrej Bartelj, Zdenka Lindič — Dragaš, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Alfred Železnik.

O DOMAČI BESEDI Z DOMAČEGA ODRA

javnim manifestacijam. V Novem mestu so razmeroma hitro nastale dramska, pevka in orkestralna skupina, nekoliko kasneje pa še pihalna godba, folklorna skupina in ljudska knjižnica.

Kulturno življenje v Novem mestu je po vojni začelo teči v okviru delavskega prosvetnega društva Svoboda, in sicer v številnih sekcijah. Za eno najmarljivejših se je pokazala prav dramska sekcija s preizkušenim iglarskim kadrom in naraščanjem. Na odru so se vrstila kratka, času ustrezna dela, tako imenovane dramske agitke, vendar pa so spored bogatili tudi take uprizoritve, ki so nakazovale spreminjanje družbenih razmer v preteklosti. Zato ni nič čudnega, da se je Cankarjev „Kralj na Betajnovi“ pojavil na odru sočasno z Borovimi „Raztrganci“.

Pomanjkanje ustreznih dramskih besedil, še posebno takih, ki bi človeku novega kova spregovorila o novih razmerah v njemu razumljivem jeziku, je spodbudilo nekatere Novomeščane, zbrane okoli jedra domače gledališke skupine, da so začeli krajša in za uprizoritev manj zahtevna dela tudi sami pisati. Kot avtorji novih, v življenje, preteklost, sedanost in prihodnost dolenskega človeka „zazrtih“ besedil so postali predvsem tisti, ki so se že prej kakorkoli preizkusili ali kot igralci in režiserji ali kot temeljiti poznavalci gledaliških snovanj. Novih avtorjev in novih del niti ni bilo tako malo, kar po svoje dokazuje, da potreb amaterskega gledališča in seveda občinstva ni bilo tako lahko zadovoljiti. Še posebno prva leta v svobodi so bila glede tega nenasišna.

Najplodnejše za čisto domačo gledališko tvornost je bilo nedvomno prvo desetletje po vojni. To je bil čas največjega števila novih premier v posameznih sezonah. To obdobje je zanimivo

tudi zategadelj, ker so se na odru poleg domačih iger pojavile domače operete, dvospevi in druge, gledališka besedila in glasbo združujoče oblike. Sicer pa so ob delih za odrasle izpod domačih peres nastajale tudi stvaritve za mladino.

Jože Zamljen – Drejče in Jože Bon sta bila med prvimi domačimi pisci, katerih igre so uprizorili člani dramske sekcije delavskega prosvetnega društva Svoboda na svojem novomeškem odru. Že v prvi povojni sezoni 1945/46 sta bili namreč uprizorjeni Bonova enodejanka „Tako so nas učili“ in Zamljenova mladinska igra „Jurček gre na Triglav“. Zamljenov „Jurček“ je prišel v spored tudi naslednjo sezono, ki je obiskovalcem poleg nekaterih del priznanih slovenskih avtorjev postregla še z dvema novomeškima novitetama: z „Zločinom na novomeškem trgu“ avtorja Jožeta Bona in igro „Iz trpljenja v svobodo“ izpod peresa Slavka Kastelca. Leto kasneje so Novomeščani od domačih novitet uprizorili le „Zadrudni dom“ Poldeta Ciglerja. Prav tako je bilo v sezoni 1948/49, ko je domače izvirno delo predstavljal „Kette v Novem mestu“ izpod peresa pesnika Severina Šalija. V sezoni 1949/50 je premiero svojega novega dela „Vaščani“ doživel le Polde Cigler. Največ domačih novosti pa je nedvomno dala že naslednja sezona, ko so se novomeški gledališki amaterji vključili v tekmovalje v počastitev 10-letnice ustanovitve OF. Tedaj so uprizorili tudi „Gorjansko bajko“ Severina Šalija, Zamljenovo „Rdečo kapico“ in Ciglerjevo „Zimsko pravljico“. V naslednji sezoni sta bili uprizorjeni med drugim mladinski spevoigr „Povodni mož“ in „Sneguljčica“, za kateri je besedilo napisal Polde Cigler, glasbo pa (za „Povodnega moža“) Stane Fink in (za „Sneguljčico“) Tone Markelj.

Gledališka skupina, ki je sredi šestdesetih let dosegla svoj kvalitetni vrh, je kasneje z zagnanostjo vidno opešala. To se je pokazalo tudi pri ponudbi domačih besedil, ki jih je bilo čedalje manj. V kroniki dramske skupine, ki deluje zdaj kot samostojna sekcija v Kulturnem društvu „Dušan Jereb“, je kot pisec novitete omenjen le še Vladimir Bajc, katerega „Klopotce“, nekakšno satirično lepljenko, in igro „Vrni se, Ferdinand“ so tudi uprizorili. Zabeležena pa je še ena uprizoritev; gre za mladinsko igro „Dežela sanj“, ki jo je s svojimi učiteljskimi uprizorila avtorica Boža Podrgajs. Med novomeške izvirne igre pa bi lahko šteli še nekatere poskuse mlajših ustvarjalcev, katerih dela so bila tudi uprizorjena. Starejšega datuma je, denimo, nastop Tonija Vovka z delom, ki je bilo hitro pozabljeno. Od mladih, ki bi jih deloma lahko imeli za Novomeščane, pa se zadnje čase uveljavlja Vida Rataj, ki je doma iz Stranske vasi.

Bera izvirnih gledaliških besedil novomeških avtorjev gotovo ni majhna in nepomembna. Zlasti v prvih letih po vojni je bila njihova navzočnost nepogrešljiva. Zadnje čase pa pomeni pojav domačega avtorja v gledališču že pravcati praznik. A lahko bi jih bilo več, ko bi bili v sami gledališki skupini ali v ZKO nekoliko bolj okretni. Tudi zdaj živijo v Novem mestu ljudje, ki dokaj spretno sučejo pero in bi mogli kaj novega in zanimivega povedati z gledališkega odra. Samo nikogar ni, ki bi jih povabil k sodelovanju. Zakaj si, na primer, ne bi umislili nagradnega razpisa z nova gledališka besedila? Pa menda ja ni že v vseh glazah prevladovalo prepričanje, da je več vredno perje izposojenega pava kot perje domače sinice?

I. ZORAN

NEVARNOST JIH JE POVEZALA ZA ZMERAJ

Daleč je tisti beli december, ko so v boju na življenje in smrt jeklenele tovariške vezi med borci z obeh bregov Sotle. Utonil bi v pozabo, če se tedaj pred osemindesetimi leti med Bistrico ob Sotli, Drenovcem, Osredkom in Pavlovo vasjo ne bi zvrstilo toliko dramatičnih dogodkov.

Nemci so do tistih dni podcenjevali partizanstvo na Kozjanskem. Bili so močnejši in živeli so v prepričanju, da jim maloštevilni uporniki ne morejo do živlega. Toda 19. decembra so jih

nenadoma presenetili s svojim pogumom.

Kozjanska četa in Zagorski udarni bataljon sta zasnovala skupno akcijo; napad na Šempeter, današnje Bistrico ob Sotli. Za partizane je bila to trda preizkušnja. Bilo jih je malo, Nemcev pa veliko.

Z besedami „To je bila prva skupna borba Kozjanske čete in Zagorskega bataljona“ se je na letošnjem decembrskem srečanju na Bizeljskem povrnil v spomine polkovnik JLA Stjepan Krever iz Zagreba.

„Devetnajstega decembra smo prebredli Sotlo in še isto noč napadli Šempeter. Ponoči smo prišli, ponoči smo se borili, ne da bi se s Kozjanci prej videli in spoznali. Pred seboj smo imeli skupen cilj, boj za svobodo, dovolj za občutek medsebojne pripadnosti in tovarštva.“ „Kozjanci smo napadli prvi, za nami so prišli Zagorci in vnel se je silovit boj,“ je soborca Krevra dopolnil Milan Kostevc, upokojeni podpolkovnik iz Brežic. „Spopad je trajal do štirih zjutraj,“ je nadaljeval, vendar Bistrice nismo mogli zavzeti. Sovražnik je imel in voljo veliko vajakov, zato smo se partizani odločili za umik. Tisto noč smo izgubili komandirja čete Ivana Škvarča—Modrasa. Kljub umiku se nismo počutili kot poraženci. Napad na Bistrico je za nas pomenil političen uspeh in sovražniku smo dali vedeti, da tudi na Kozjanskem ne bo več mirno spal.

Po umiku iz Bistrice smo Kozjanci in Zagorci krenili čez Svete gore in Drenovec proti Pišecam. Na Preski smo si Kozjanski borci izbrali zatočišče v hiši Martina Šulca, Zagorci pa so se z eno četo ustavili na Jagričevi domačiji in z eno na Javorju.“

„S tovariši sem tisto jutro obiskal Kozjance v Šulčevi hiši,“ je soborcu Milanu segel v besedo nekdanji četni komisar Zagorskega bataljona Stjepan Krever. „Snežilo je, da se ni nikamor videlo. Počutili smo se varne, toda sovražnik je izkoristil našo trenutno nepazljivost. Skupina vermanov se je skozi nepregledno belino potihem priplazila v bližino hiše, jo obkolila in nas napadla z granatami. Morali smo se rešiti za vsako ceno, za kar smo imeli eno samo možnost: beg na prosto. Mitraljezec Stenko iz Maribora, danes ga žal ni tukaj, je nadvse preborno rešil nevarno situacijo. Vsem, ki smo ostali živi, je omogočil umik iz hiše. Na sovražnika je streljal iz mrtvega kota, da ga noben nemški puškomitraljezec ni mogel dobiti na muho.“

Jaz sem takrat stekel na prosto s Slovenko Marijo. Na naju se je v hipu usula toča krogel. Ves zaprepaden sem strmlel, kako padajo krogle po Mariji. Enak prizor je doživljala tudi ona ob pogledu name. Tovariši, ki so to opazovali, so bili prepričani, da sva oba mrtva. Dobro vem tudi to, da sem se v naglici zatekel k drevesu in se tako zavaroval s čelne strani.

Med tem je prešla v protinapad I. četa Zagorskega bataljona pod vodstvom Milana Šepetavca z Bizeljskega. Nemci so se za kratek čas razbežali, se čez čas spet pognali v boj in potem ponovno odnehali. Ko je streljanje potihnilo, nenadoma zaslišim Marijin glas:

„Si živ?“

„Živ, si ti živa?“

„Sem.“

Drug drugemu nisva verjela, da je to resnica. Za lcs sva ušla smrti in preplavil naju je radosten občutek, da sva se ponovno rodila.

Toda nevarnost še ni bila mimo, čeprav so se nemški vojaki razbežali. Na poti proti Pišecam smo ves dan po malem puškarili. Iskali smo hrano, vendar smo le redkokje staknili kaj za pod zob. Poznalo se je, da na kmetijah ni bilo naših ljudi, da so gospodarili Kočevarji, ki nam niso bili naklonjeni. Bili smo bolj lačni kot siti in le tu in tam smo našli kako malenkost, ker tudi Kočevarji s rmi niso kaj veliko imeli. Naleteli smo celo na hišo, kjer so nam novi gospodarji kmetije obljubili, da se bomo čez dva dni lahko najedli, vendar nas morajo najprej prijaviti nemškimi oblastem, da nam bodo izdali živilske nakaznice. Seveda se na take limanice nismo ujeli. Sreča nam je ves čas obračala hrbet.

Naslednje jutro se nam je končno le nasmehnila. Pri nekem Kočevarju smo odkrili dobrih sto kilogramov težkega prašiča.

„Ta bo šel z nami,“ smo rekli lastniku, on pa nas je prepričeval, da prašič ni njegov, da ga reši za nemško vojsko. Mi se na to nismo ozirali. Prašiča smo takoj zaklali, zakurili ogenj in ga dali kuhat v kotel, pojesti ga pa nismo več utegnili. Sovražnik nam je bil za petami in dobili smo ukaz, da se moramo takoj umakniti na Trobojničnik.

Borce je bilo pri umiku treba varovati, zato nas je nekaj ostalo v zaščiti. Samo jaz sem bil v tej trinajsterici navaden borec. To je bilo nekaj izjemnega in ohrabrujočega obenem. Za nas je še posebej veliko pomenilo to, da je bil v zaščiti komisar čete Milan Šepetavc. Z njim na čelu smo se uspešno spopadli s sovražnikom, dokler ni bil eden od nas ranjen in smo ga morali nositi. Skrili smo se v gozd, saj z ranjenim tovarišem nismo mogli več tvegati odkritega boja. Sovražnikovi vojaki bi nas skoraj odkrili. Samo za deset metrov so nas zgrešili, ko so šli mimo. Na srečo nas niso slišali. Komisar Milan Šepetavc se je v trenutku znašel in ranjencu z roko zaprl usta, da nas njegov stek ne bi izdal. Ko smo si že skoraj oddahnil, nas je presenetilo pokanje vej v neposredni bližini. To je pomenilo samo eno: da so nas odkrili.

„Živi jim ne smemo priti v roke, naj vsak prihrani naboj zasel“ se je zarezal v tišino sugestivno poziv Milana Šepetavca. Zame je bil to trenutek, ki ga nikoli ne bom pozabil. V Milanovih besedah smo zasluili odločnost. Občudovali smo jo enako kot njegov pogum in iznajdljivost, saj smo se prav z njegovo pomočjo naslednji dan izvlekli na varno.

Taki so bili dogodki, ki so Kozjance in Zagorce sprijateljili med seboj. Usodni trenutki, ki smo jih preživeli skupaj, so nas povezali za zmeraj, zato so naša izmenična srečanja na Bizeljskem, v Kumrovcu in Bistrici ob Sotli vselej tako pri srčna.“ je končal pripoved polkovnik Krever.

JOŽICA TEPPEY

Vse države tega sveta imajo izvozne in uvozne pregrade. Nekateri skrbi beg kapitala ali prenašanje subvencioniranih predmetov, spet druge se boje, da bo domače tržišče ogroženo s poceni blagom iz tujine itd. Novi jugoslovanski carinski predpisi, ki so začeli veljati v noči s 4. na 5. december, so izzvali najrazličnejše odzive naše in tuje javnosti. Novih carinskih ukrepov v novoletnem razpoloženju nismo komentirali, raje smo se ozrli po svetu in pogledali, kako zadevo s carinami uravnava drugje.

Italijan pravzaprav ne pozna carinskih in valutnih zgod in nezgod, ki tarejo povprečnega Jugoslavana. Italija je namreč članica Evropske gospodarske skupnosti, med državami članicami ni carin in vse valute so med seboj konvertibilne. Prodajna cena posameznega proizvoda je dvakrat zaščitena. Najprej z zajamčeno najnižjo ceno, da proizvajalec ne bi prodajal vbogajme, in z zajamčeno najvišjo ceno, ki naj ščiti kupca.

LIRA JE KONVERTIBILNA

Med tema dvema mejnikoma je vse prepuščeno zakonu ponudbe in povpraševanja. Če torej Italijan želi piti nemško pivo in jesti francoski sir, si oboje lahko privoščijo brez omejevanja na meji. Če pa se na primer odloči „uvoziti“ iz Jugoslavije nekoliko kilogramov mesa, bi načeloma moral plačati carino, v praksi pa jo ne. Italijan tudi ne izgublja časa z deviznimi računi in deviznimi knjžicami. Čeprav je lira najšibkejša zahodnoevropska valuta, je vseeno popolnoma konvertibilna. Devize se lahko kupijo na svobodnem tržišču. Kar se „izvažanja“ državne valute tiče, v Italiji velja predpis, da lahko državljan, ki želi preživeti počitnice v tujini, nese s seboj največ milijon in 100.000 lir. Obvezen je tromesečni polog četrtnine tega ali manjšega zneska. Vendar je ta popolnoma sezonski ukrep zamišljen predvsem kot spodbuda za obisk domačih letovišč.

Seveda pa tudi Italijanom ni vse z rožicami postlano. Bogataši se na veliko ukvarjajo z ilegalnim izvozom kapitala. Sedanja beži iz države zato, ker neznansko kopičenje dobička iz časov gospodarskega čudeža ni več mogoče. Italijanski zasebni kapital išče v tujini donosnejše možnosti investiranja. Drugi italijanski tihotapski artikel so mamila. Verona je dobila žalosten sloves evropske narkomanske metropole, iz Italije peljejo poti za prevoz mamil v ZDA. Seveda se italijanski cariniki s vsemi silami bore zoper tihotapstvo kapitala in drog, navadne ljudi pa puste praviloma na miru.

BOLGAR SE V TUJINI LAHKO OBUJE

Pred nekako enim mesecem je Bolgarija popolnoma zaprla kanal, skozi katerega so iz države odtekali sorazmerno poceni industrijsko blago in prehrabeni artikli. Noben tujec in noben Bolgar ne sme odnesti iz Bolgarije niti grama mesa, olja, hrane za otroke, na seznamu predmetov, za katere velja izvozna prepoved, so odeje, perilo, pralni stroji, sesalci za prah, posoda itd. Za številne predmete, kot so recimo sladkarje, kava, čaj, ribje in mesne konzerve, tepihi, kristal, pralni praški, šivalni stroji pa mora Bolgar ali tujec, ki zapuša Bolgarijo, plačati 200 do 300-odstotno carino.

Bolgarska vlada je uvedla dokaj stroge ukrepe tudi za blago in predmete, ki jih žele uvoziti njeni državljan, ki so bili v tujini. Prepovedan je uvoz predmetov, ki po vsebini ne ustrezajo interesom socialistične skupnosti — tako na primer ilustrirani pornografski časopisi in drugo blago te vrste itd. Bolgari ne plačajo carine za blago, katerega vrednost ne presega 200 levov. To praktično pomeni, da lahko vsak Bolgar prinese domov iz tujine 4 do 5 parov čevljev ali kaj podobnega. Za predmete iznad omenjene vrednosti se plača carina od 10 do 100 odstotkov. Načeloma lahko bolgarski državljan putuje v tujino kot zasebnik dvakrat na leto. Enkrat v države SEV, enkrat pa v katero od kapitalističnih držav. V praksi je ta pravica manj pogosta, zato se Bolgari poslužujejo predvsem skupinskih turističnih popotovanj.

MADŽARSKA: UGODNOSTI ZA MLADOPOROČENCE

Madžarski državljan ne more imeti deviznega računa brez dokaza, da je devize nabavil legalno — da je torej službeno bival v tujini. Devize se lahko natečejo tudi iz inozemskih honorarjev, vendar se en del takih deviz obvezno pretvori v forinte po uradnem tečaju. Devize lahko vplačajo tudi sorodniki iz inozemstva, tudi te devize se lahko porabijo za potovanje v tujino. Ni vsaka juha tako vroča kot se skuha, Madžarom odobravajo za potovanja v socialistične države precejšnja sredstva, za potovanje v kapitalistične države pa odobravajo devize samo enkrat v treh letih. V ta namen lahko Madžar kupi okoli 340 dolarjev, če pa želi potovati na Zahod vsako leto, mora imeti vabilo sorodnika iz tujine. V takem primeru dobi na banki 30 dolarjev.

Kakorkoli že Madžar potuje, službeno ali zasebno, vsakič lahko brez plačila uvozi za okoli 140 dolarjev blaga, ki pa mora biti namenjeno za osebne potrebe in ne za preprodajo. Posebno ugodnost imajo mladi pari, ki lahko v letu po poroki uvozijo brez plačila carine za blizu 500 dolarjev blaga ali predmetov.

Nedavno tega so uvedli na Madžarskem zelo drastičen ukrep — prepovedali so odnašanje hrane čez mejo, kar je prizadelo naše sladokusce. Madžar lahko odnese čez mejo okoli 200 forintov, kar je nekako 6 dolarjev.

SVET S CARINIKOVIMI OČMI

BEG KAPITALA

Francozu kot članu Evropske gospodarske skupnosti ni treba trepetati, kaj vse bo našel carinik v njegovi potni torbi. Prebivalec dežele dobrih vin in hrane ter samosvoje industrije lahko zakonito odnese čez mejo 5000 frankov na vsako potovanje. Če potuje službeno, se vsota poveča za 1000 frankov na dan. Čez francoske meje grede torej veliki denarji, kar pa oblasti ne briga preveč. Glavna skrb oblasti in carinikov je zakrpati ali odkriti luknje, skozi katere iz države brez milosti beži kapital. Od začetka tega leta je čez francoske meje ilegalno odšlo 40 milijard frankov, večina (32 milijard) potem ko je v državi prevzela oblast levica.

Denar prenašajo čez mejo, večinoma v Švico, „revni“ študentje, nekdo je preprosto sedel v zasebno letalo in prepeljal denar po zračni poti, v smučarskih središčih na francosko—švicarski meji je kar nekam preveč ljudi, ki slabo smučajo, so pa zato njihove vetrovke podložene z bankovci

namesto z vato. Skratka, cariniki so zoper velike ribe precej nemočni, ali kot pravijo sami Francozi: spuščajo denar in carinijo zelenjavo.

SEGNOR VENDAR NE TIHOTAPI!

Španci v svoji državi nimajo pravice imeti deviznega računa, ko so doma, nimajo pravice posedovati deviz. Vse devize, ki jih vnašajo v domovino, so dolžni v banki zamenjati v domače pezete. Na prvi pogled strahota, vendar ni čisto tako. Špancu črna devizno tržišče ni potrebno. Ko gre v tujino, preprosto stopi v banko in tam za pezete kupi ustrezne devize. V tujino lahko gre, kolikorkrat mu poežli srce, vsakokrat lahko zamenja v devize 80.000 pezet. Menjava se lahko izvrši tudi na aerodromu, važno je, da ima popotnik potni list in letalsko vozovnico. V domači valuti lahko Španec vzame s seboj še 50.000 pezet. Ker je pezata popolnoma konvertibilna, ni bojazni, da bi v tujini ostal brez denarja ali v zadregi.

Kar se uvoza blaga tiče, ni v Španiji nobenih omejitev. Treba je samo plačati carino. Za vse razen za tradicionalnih 200 cigaret in dva litra alkohola. Povedati pa je treba, da so španski cariniki zelo diskretni, težko se jim zdi verjetno, da bi bil španski segnor lahko tudi tihotapec.

V BRITANJI RDEČA IN ZELENA POT

Ko pridete na glavni britanski mejni „prehod“, na letališče Heatrow, vas na carinski črti čakata dve izhoda — rdeč in zelen. Če ne nosite s seboj nič drugega kot samo dovoljeno, krenete po zeleni poti. Razen v posebnih primerih na tej poti ni pregledov in formalnosti. Od vsakogar pričakujejo, da se bo iz poštenosti ali pa iz strahu pred ostalimi sankcijami držal predpisov.

Temeljni predpis je, da lahko vsak Britanec ali tujec vnese v državo brez carine vse osebne predmete, poleg tega pa še 200 cigaret, liter žganja, dva litra vina in do 50 gramov čistega parfuma ali do 250 gramov kolutne vode. Količina tega blaga se lahko poveča do tretjine, če je kupljeno v državah evropske deseterice in če so plačane vse dajatve. Carine je v Britaniji oproščeno tudi blago do vrednosti 28 funtov oziroma 120 funtov, če je nabavljeno v deželah Evropske gospodarske skupnosti. Na vse iznad omenjenih količin in vrednosti se plača carina ali davek. Posebno visoke so davščine na cigarete in tobačne izdelke, žgane pijače in parfume. Za druge predmete veljajo nižje carinske stopnje. Za čevlje na primer 20 odstotkov, za fotografske aparate 11,6, za radijski sprejemnik 14 itd. Če so omenjeni predmeti kupljeni v državah, ki niso članice EGS, je treba plačati še prometni davek, ki je 15 odstoten. Ta predpis je bolj za šalo, saj ga ni človeka, ki bi na primer fotografske aparate kupoval v Jugoslaviji.

V Veliki Britaniji velja popolna svoboda glede vnašanja in odnašanja domače ali tuje valute. Vse omejitve je ukinila vlada „Železne lady“ Margaret Thatcher. V vsaki banki ali menjalnici lahko kadarkoli po dnevnem tečaju menjate katerikoli denar.

V ZDA NE VSTOPAJTE Z JABOLKOM

Ko pridete v Združene države Amerike, se vam kaj lahko zgodi, da vam cariniki odvzamejo jabolko, kos sira ali drugo hrano, za vse drugo pa se ne zmenijo. Za uvoz hrane so namreč potrebna posebna dovoljenja. Potnik, ki z ničemer ne vzdubi pozornosti carinikov, se samo sprehodi mimo. Ameriški cariniki so najbolj „nori“ na mamila in orožje. Sicer pa je potnik ob prihodu v ZDA dolžan izpolniti posebno prijavo in navesti, ali nosi s seboj več kot 5000 dolarjev (v katerikoli valuti) ter vsako darilo, ki je vredno več kot 300 dolarjev. Če je v denarnici več denarja, ga pač je, ZDA bi samo rade vedele, da je tako.

ZDA se drže načela svobodne konkurence ter se zato izogibajo prepovedi in strogim omejitvam uvoza predmetov in blaga. Amerike administrativno ne prepoveduje celo uvoza blaga, ki resno ogroža ameriško industrijo. Najbolj očiten primer takega ravnanja je uvoz japonskih avtomobilov in elektronike. Ni pa seveda rečeno, da ZDA Japoncem tu in tam ne namignejo, da so šli le predaleč. Vsekakor pa začetek ekonomske vojne v Japonsko ali kakšno drugo državo, ki izvažata v Ameriko, ni v interesu ZDA. Vedeti je namreč treba, da so Združene države tudi velik izvoznik. Največji na svetu.

Načeloma je treba cariniti vse blago, ki pride v Ameriko. Carinske stopnje so razdeljene v tri kategorije. Prva temelji na statusu tako imenovanih največjih ugodnosti, v drugi kategoriji so nerazvite države, v tretji pa države „pod komunistično dominacijo“. V praksi (na primer pri uvozu marelic) so carinske stopnje za izvoznika z največjimi ugodnostmi 6,9, nerazviti jo odnesejo s 4,9 odstotka od vrednosti marelic, komunistični tabor pa mora razmisliti, če se mu splača izvažati, na njegove marelice je kar 45 odstotkov carine. Kdo jih bo še kupil?

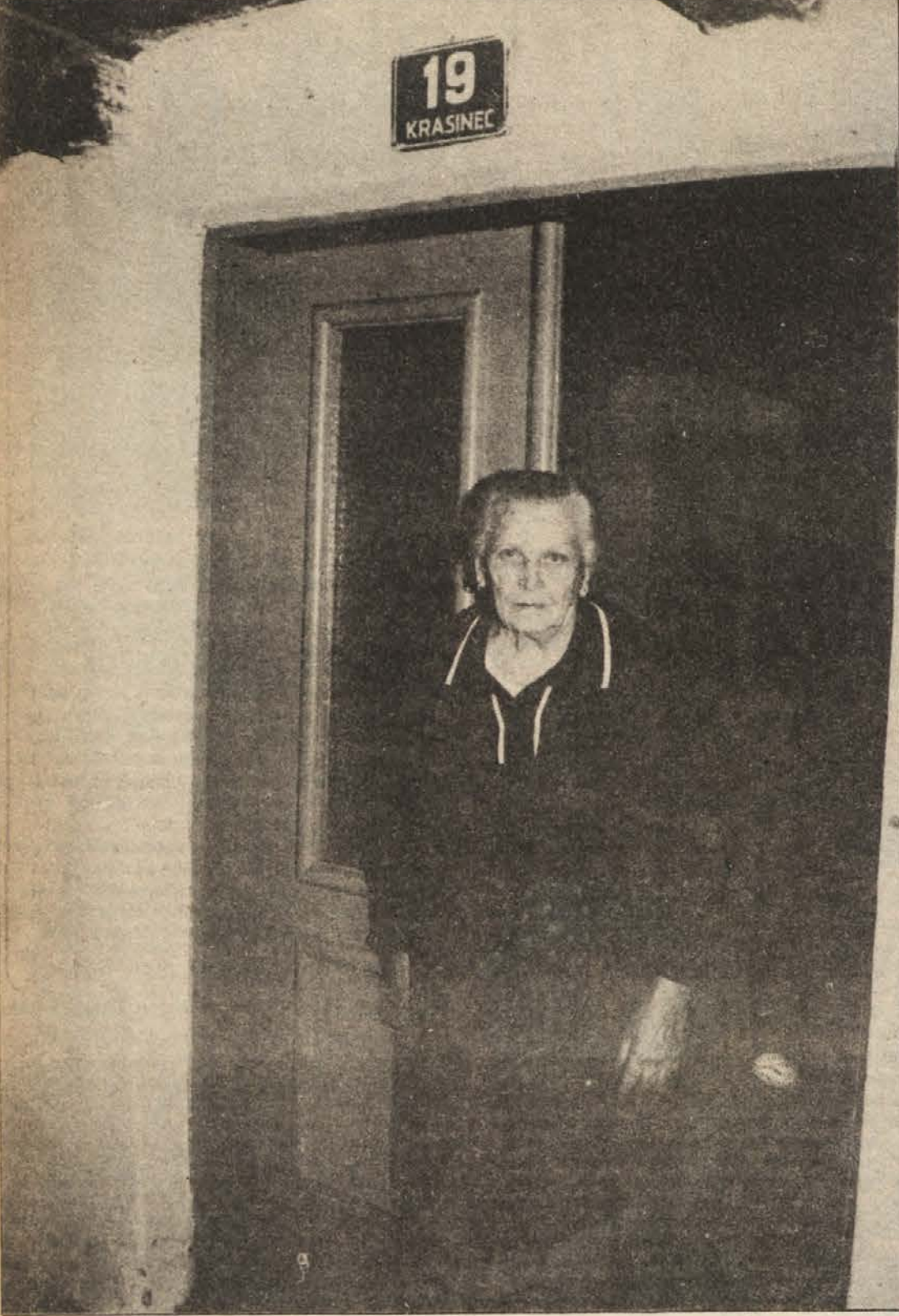
Ameriški državljan v ameriških bankah ne smejo držati tuje valute. Glede na čvrsto konvertibilnost dolarja je v ZDA seveda smešno govoriti o instituciji deviznega računa ali štednje. Američan lahko dolar vedno pretopi v katerikoli drugo valuto. Najraje pa potuje kar z dolarji, potovalnimi čeki ali pa s kreditno kartico.

SPOMINKI V RAZUMNIH KOLIČINAH

Že leta lahko sovjetski državljan, ki so dobili dovoljenje za potovanje v tujino, vzamejo s seboj po 30 rubljev (rubelj je 53 din), brez plačila carine pa lahko uvozijo za 100 rubljev blaga ali predmetov.

Teh 30 rubljev nosijo sovjetski državljan takrat, ko gredo v države socialističnega bloka in Jugoslavijo. Za potovanje v kapitalistične države je namreč vse „predvideno“ v vnaprej vplačanem turističnem aranžmanu. Sovjeti ne smejo imeti deviz. Če jih zaslužijo v tujini, jih morajo prijaviti in predati banki Gos, devizno protivrednost dobe v rubljih. Država tako menjavo seveda stimulira, za devize dobi sovjetski državljan tako imenovane devizne rublje, s katerimi lahko kupuje v trgovinah tipa berzoke. Gre za trgovine, ki so nekoliko bolj oskrbljene z domačim in tujim blagom široke potrošnje.

Ob odhodu v tujino lahko sovjetski državljan s seboj nese darila do vrednosti 100 rubljev. Tako lahko ima s seboj do 15 zlatih, platinastih ali srebrnih prstanov — če odhaja v tujino za daljši čas, in do 5 prstanov ali podobnih predmetov — če potuje za krajši čas. Tujci in domačini morajo ob vstopu in izstopu pismeno deklarirati blago in predmete, ki jih nosijo s seboj. Spominki se lahko vnašajo, kot pravi predpis, v razumnih količinah.

ŽIVETI V SENCI ŠTEVILKE 13

V svojem dolgem življenju se je Karlina Jakofčič nagarala, natrpela in najokala. In iz vsega gorja je ta, danes skoraj 83-letna ženska iz Krasinca v Beli krajini po nedoumljivem čudežu življenja črpala ne samo moč, ampak tudi dobroto. Eno in drugo Karlina izžareva še danes, še je odločna, močna in pokončna ženska, a brez vsakršne sence jezljivosti, drobne hudobije ali celo zlobe, kar je včasih tako značilno za stare ljudi.

Ko pripoveduje o svojem življenju, ko jo spomin na davne dogodke pripravi v smeh ali pa jo oblijejo solze, nikoli pozabljenega materinega gorja za drugo Karlina izžareva še danes, še časa ustavi živi tok pripovedi. V teh presledkih sama sebi brez besed zastavi vedno isto vprašanje: Bi se mi življenje lahko zasukalo drugače, da bi bilo lepše, lažje, bolj veselo, da bi dajalo več zadovoljstva in sreče? Odgovor je vedno enak: Ne. Z vdanostjo, ki jo premorejo te ljudje, ki jih je življenje neusmiljeno kalilo v vodi trpljenja, pravi, da je celo prav tako, da drugače tudi biti ne bi moglo. „Trinajsti otrok sem, in to se mi je vseskozi poznalo,“ hoče povedati, da ima ljudsko vraževerje, kar se nje tiče, prav.

MATERINA PREROKBA

„V začetku je kazalo, da se materine besede, ko mi je branila sosedovega fanta, češ da z njim ne bom nikoli srečna, ne bodo uresničile,“ je Karlina začela svojo pripoved. „Karlina, jaz bom v grobu in te ne bom mogla niti potolažiti, ko mi boš prišla tožiti svoje gorje,“ je mati govorila 18-letni hčerki. „Samo enkrat sem jo zavrnila z grobo besedo in še danes mi je zaradi tega zelo hudo. Lažje bi pozabila, da sem jo prizadela, če se njene besede ne bi uresničile.“ Karlina je bila čedno dekle in marsikateri fant je vrgel nanjo oko. „Na bogatijo bi se lahko pridožila, vendar sem jaz videla samo tistega svojega.“

Ko je njen Tone prišel po prvi vojni iz ruskega ujetništva sta se poročila. „Takrat sem se preselila v to hišo, v kateri živim še danes. Kaj vse pa se je v tem času zgodilo...“ Prvih nekaj let je bilo vse lepo. Mož je imel veliko posestvo, bogato kmetijo, kar deset glav živine so redili, Karlina je k hiši za doto prinesla lep vinograd, gozd in tudi precej gotovine.

„Pekel je prišel, ko je mož začel kvartati. V nekaj letih je zakvartal ves grunt. Cele noči ga ni bilo doma, jaz pa se ga še vprašati nisem upala, kod hodi, pred njim tudi jokati nisem smela; ko mi je bilo hudo, sem morala ven na stopnice, da sem se zjokala. Spominjam se, da me je nekoč poslal na delo na polje, nazaj grede me je pa

srečala vaščanka in mi vsa zgrožena dejala: „Karlina, kaj delaš tukaj, doma ti pa živino tržijo.“ Tekla sem v hlev, kjer je mož prodajal živino. Jokala sem in se krav oklepala okrog vratu, a ni nič pomagalo, vse je šlo. Dve leti ni hotel obdelovati vinograda, ki sem ga jaz prinesla k hiši, ker ga nisem pustila prodati. Potem pa je nekoč ponoči prišel pome in mi zagrozil, da mi bo glavo obrnil, če ne bom podpisala, da ga prodam. Še suho klobaso sem morala vzeti s seboj v gostilno, kjer je on prodal moj vinograd; oni so jedli in pili, jaz pa sem v kotu jokala. Gozda pa nisem dala in še danes ga imam.“

MOŽ SE JE VRNIL ČEZ 30 LET

Ko je vse pognal, se je odločil, da gre v Kanado. Rekel je, da za tri leta, da bo poravnal vse dolgove in si malo opomogel. Šel je 20. aprila 1928, nazaj je prišel točno čez 30 let. „Jaz pa sem s tremi otroki ostala na okleščeni domačiji; imeli smo hektar polja, hektar zemlje okoli hiše, hlev je bil prazen, bili smo brez dinarja.“

Karlina je začela boj za obstanek in preživetje svoje družine. Ne samo da je morala vsak dan poskrbeti, da so imeli ona in otroci kaj jesti, pritiskali so dolžniki in jo hoteli spraviti še ob tisto bore imetje, ki ji je ostalo. „V Ameriki so bili moji trije bratje in sestre in oni so mi poslali denar, da sem izplačala moževe dolgove in da smo lahko ostali v svoji hiši.“ Vendar dolgo še ni bilo konec. Mož se tudi v Kanadi ni mogel upreti „hudičevim podobnicam“ in očitno tudi tam pri kartah ni imel sreče. Takrat je bilo tam precej Belokranjcev in marsikdo, ki se je kasneje vrnil domov, je prišel h Karlini terjat denar, ki mu ga je bil dolžan njen mož iz Kanade.

„Sem in tja je mož poslal nekaj dolarjev, vendar od tistega ne bi mogli niti umreti, kaj šele živeti. „Dobri ljudje so nam pomagali; če ne bi bilo Šuštarčičevih iz Prilozja, bi od lakote umrli. Otroci, dve hčerki in sin, so se v šolj v Podzemlju pridno učili. Otroci so mi bili edina sreča. Tako radi smo se imeli in spominjam se, da je sin Tonče vedno hotel, da pojemo, ko smo čakali, da se bo skromna jed na mizi malo ohladila. Tudi učitelji iz Pozdemlja so nam precej pomagali in kaplan Florjančič,“ pravi Karlina hvaležno.

OTROK PRETANJENO OBČUTI KRIVICO

Vendar so Jakofčičevi otroci občutili tudi krivico, in to tako, ki otroka najbolj zabolijo in je nikoli ne pozabi. „Takrat je bil v Podzemlju

napreden učitelj Ljubič, ki je ustanovil sokolsko društvo in moji otroci so prenehali hoditi v Marijin vrtec, ki ga je vodil župnik, in navdušeno zahajali k Sokolu. Živo se spominjam dneva, ko je hčerka Milka prišla domov vsa objokana in povedala, da ji je župnik dal slab red iz verouka, čeprav je vse znala. Tako se je otrokom maščeval za Sokola.“ Gotovo župniku ni ušlo tudi to, da so bili v Karlini hiši precej dovzetni za „prekučuške“ besede Jakoba Butale, predvojnega revolucionarja iz Gradca, ki je bil zaradi svojega komunističnega delovanja zaprt v Mariboru, kjer je prav takrat prestajal svojo kazen tudi Tito. „Še posebno Tonče je bil močno navezan na Jaka in je večkrat hodil k njemu; pri nas pa se je oglašal tudi študent Janez Marentič, ki se je, kot smo kasneje zvedeli, udeležil ustanovnega kongresa Komunistične partije Slovenije na Cebinah.“

Da bi zaslužila kakšen dinar, je Karlina hodila po sosednjih hrvaških vaseh, tam kupovala jajca, in ko jih je nabrala po 600, 700, se je odpravila v Ljubljano. Do Gradca, tam na vlak, štiri ure vožnje, potem pa od hiše do hiše. Še prej je morala nekaj denarja odšteti na mitnici. „Kdor si je to mitnico izmislil, ne bo boga videl!“ še danes žuga. In od vsega tega je imela 60, morebiti 70 dinarjev čistega zaslužka. „Joj, kako smo potem z otroki doma šteli tiste borne dinarje in se veselili, kot bi imeli milijone...“ Spominja pa se tudi, da je enkrat zaslužila ravno toliko, da je hčerki kupila meter in pol blaga za oblekico.

Starejša hčerka je očetu pisala, da je šla v Črnomelj v meščansko šolo, ker ne bi bila rada

vaška dekla, in ga prosila, naj ji pošlje kaj denarja za knjige in zvezke pa za obleko in hrano. „Dve leti potem nam niti pisal ni...“

PRAIŠKI V POSTELJI

Že tako jim je bilo dovolj hudo pa so jih še nesreče prizadele. Spet so Karlini priskočili na pomoč bratje iz Amerike in ji poslali denar, da si je kupila kravico, da bi otroci imeli vsaj mleko. Tik preden bi se naj otelila, pa je poginila. Poslali so ji denar za drugo kravo. Več sreče pa je imela Karlina s prašiči. Danes se ji vse skupaj, kar se je dogajalo v tisti najbolj mrzli zimi, zdi od silne smešno in zgodbo v navalih smeha komaj pove do konca. „Imela sem svinjo, ki je devetkrat zapored povrgla po devet mladičev. V tisti strupeni zimi bi mladički v svinjaku gotovo poginili in jaz bi bila ob zaslužek, saj sem prašičke najprej malo zredila, potem pa prodala. In tako smo z otroki svinjo in vseh devet mladičev preselili v hišo, v sobo; šest tednov so prašički spali v moji postelji in noben se ni ponesnažil v posteljo. Vsako jutro smo sobo temeljito očistili, zamenjali slamo in vreče po tleh.“

Lepega dne pa je Karlina ostala sama v hiši. Hčerka Tončka se je šla učiti za frizerko v Ljubljano, Milka in sin Tonče pa sta odšla od hiše na isti dan. „Zjutraj sem Milko spremila na vlak v Gradec; šla je se učiti v trgovino k Dovžanovim v Tržič. Hudo mi je bilo, vendar pred hčerko nisem hotela tega pokazati, saj je bilo tudi njej težko, ko je odhajala od doma. Domov grede na cesti pa sem na ves glas zajokala, pogledala proti vlakom in potožila: „O ti vrage črni, kam pelješ moje dete...“ Komaj sem prišla domov, je pa Tonče odšel k vojakom. Tisti dan sem bila sama pri južini; v usta sem jed nesla, grizla, grizla, pogoltniti pa nisem mogla, preveč me je stiskalo v grlu.“

DEKLICA Z RDEČO OBLEKICO

Za tisto leto, ko je bila sama, je k sebi vzela revnega fantička. „Smilil se mi je, doma je bila huda revščina, starši so bili pijanci, družbo mi je delal in kravo pasel.“ Že prej pa je k svojim trem otrokom vzela še enega od šestih otrok svojega brata, ki je padel v prvi vojni. Deklica je pri njih živela šest let. Med vojno je šla nekajkrat v Črnomelj, da bi dobila kakšnega Bosančka, siroto brez staršev, kakršne so takrat pošiljali na osvobodeno ozemlje. „Vse so ljudje takoj vzeli, potem sem vzela pa enega od 13 otrok moje nečakinje; deklica je imela na sebi rdečo oblekico, narejeno iz padalske svile, to je bilo vse. To deklecete je bilo zelo lepo, mojeg sina Tončeta, in ko so ga belogardisti ubili, deklica ni hotela več moliti. Neki ljudje so začeli pritiskati na njenega očeta, češ naj hčerko vzame nazaj, ker bo sicer postala luteranka, kot naj bi bila tudi jaz, ker pri

naši hiši ne molimo. Iz tega ni bilo nič in Ivanka je ostala pri meni devet let.“

V eni noči, 16. februarja 1943, je 23 fantov iz Krasinca odšlo v partizane, med njimi je bil tudi Jakofčičev Tonče. Za partizane sta delali tudi obe Karlini hčerki: Tončka v Ljubljani in Milka v Tržiču; kasneje sta obe prišli v Belo krajino. Fašisti iz postojanke v Podzemlju so po „zaslugi“ neke tamkajšnje Bare vedeli, da je tudi Karlinin sin pri partizanih. „Jaz pa sem skrivaj hodila čez Kolpo v takratno Nezavisno državo Hrvaško in za partizane nabirala sol, ki je na naši strani ni bilo dobiti.“

GLAVA NA ŠIVANKINI KONICI

Mlinar Fortun me je večkrat svaril: „Karlina, glavo nosiš na šivankini špici.“ Nabrala sem za cel voz soli in s Tilko Rusovo sva jo ponoči iz Krasinca z volmi vozili v Dobravnice. „Italijani so jo nekajkrat odpeljali, ji pobrali vrečo ali dve soli, kolone, kar je pač imela v hiši. Nekoč, ko je ponjjo prišlo iz Podzemlja 20 vojakov, jih je nadrla: „Kaj vas ni sram, da po eno žensko ob belem dnevu pride toliko oboroženih vojakov!“ Italijani pa se niso zadovoljili samo s strahovanjem, grožnjami in nekajdnevni zaporom v Črnomlju. Ravno na pepelnico 1943 so zažgali 17 domačij na Krasincu, seveda tudi Jakofčičevo. „Hlev, skedenj, vse je pogorelo, le hišo smo z bratom in njegovo ženo komaj rešili.“ Vse, kar so ji uničili je Karlina kasneje na novo postavila, še večje in lepše je naredila. Gorja, ki so ga ji prizadeli domači ljudje, belogardisti, pa ne more in noče nikoli pozabiti.

„Tonče je bil ranjen v Suhi krajini in se je zdravil v partizanski bolnišnici v Gorjancih. Neki avgustovski dan je prišel domov na obisk. Na Otoku so imeli napovedan skojevski sestanek, potem pa bi moral iti nazaj v bolnico. Bili so izdani in belogardisti so ujeli Tončeta in Jeleničevo Katico. Njega so takoj odpeljali v Metliko, njo pa naravnost v internacijo, tako da do konca vojne nihče ni vedel, kje je, ali je sploh še živa.“

Karlina Jakofčič govori precej glasno, pravi, da ji je to prirojeno in da potihoma ne zna govoriti. Ko pa je pripovedovala o zadnjih urah življenja svojega sina, se ji je glas večkrat zlomil, besede so ji ustavljal solze, a le, ko je govorila kot mati. Ko je ponavljala stavke, ki jih je njen sin spregovoril skoraj pred 40 leti tik pred smrtjo, pa ji glas ni trepetal.

ZADNJE URE SINOVEGA ŽIVLJENJA

„Brž drugi dan, ko sem zvedela, kaj se je zgodilo, sem šla v Metliko, a me niso pustili k sinu. O zadnjih Tončetovih urah mi je kasneje pripovedoval metliški kaplan Metod Golja, ki je simpatiziral s partizani. Metliški prošt je bil takrat Klemenčič in on je kriv, da so mi sina ubili. Tonče se namreč ni hotel spovedati, rekoč: „Če se vi ne bojite boga, ko nedolžnega na smrt sodite, se tudi jaz ne bojim preden priti!“ To je bilo preveč in belogardisti so sina odgnali k Trem farah. Kaplan Golja je moral hoditi pred njim, kot na pogrebu. Vso pot jih je prosil, naj ga spustijo, češ da nedolžnega peljejo na morišče, pa so mu grozili, da bodo še njega, če ne bo tiho. Na tej poti so srečali starega zidarja, ki je po naših vaseh prej kmečke peči zidal in mu je Tonče včasih pomagal. Tonče mu je naročil: „Stric, povejте vsem ljudem, da so me popi na smrt obsodili.“

V glavni cerkvi pri Treh farah sta moj sin in kaplan v klopi sedela, objeta, dokler ju beli niso na silo ločili. V cerkvi so ga začeli ubijati, ob pol sedmih večer; mučili so ga, polomili mu roke in noge, prebadali z bajonet, potem so ga prestrelili z več kot 40 strelji in vrgli v jamo za cerkvenim zidom.“ Podzemljski župnik ni dovolil, da bi za Tončeta zvonili, češ da ni prejel zadnje popotnice, pa mu je Karlina zabrusila: „Tudi ti je ne bi prejel, če bi s tabo tako delali kot z njim.“ Vse to se je zgodilo le nekaj tednov pred italijansko kapitulacijo. Potem so partizani sina izkoplali, naredili obdukcijo in mu priredili veličasten pogreb. Niso zvonili samo zvonovi v Podzemlju, ampak tudi pri Treh farah, v Metliki in še kje,“ je mati sklenila žalostno pripoved.

OBEMA JE BILO TEŽKO

Po sedmih letih molka ji je mož, ki je bil že 30 let v Kanadi, spet pisal. „In jaz, trapa, sem odpisala...“ Kakorkoli že, lepega dne se je prikazal na vratih in Karlina pravi, da bi ga spoznala ne samo po 30, ampak po sto letih. S sabo je prinesel 600 dolarjev in vsa Karlina pisma, tudi tista, na katera ni odgovarjal. Prav tako ima Karlina spravljeni vsa njegova pisma. Njegova pokojnina je znašala natančno 2 dolarja in 16 centov na mesec. Iskati jo je hodil v banko na Črnomelj na dva meseca in ni prišel domov prej, preden je je ni zapravil. „Samo to sem mu rekla, da bi si doma v 30 letih zaslužil večjo pokojnino, če bi za brezovno metlo pot do Kolpe pometal. Nekateri ljudje so hudobni in so ga ševali proti meni, tako da mi je bilo teh pet let, kolikor je še živel, težje kot prej 30 let. Ni mu bilo prav, da sem sama zmogla vse to, da smo preuredila hišo, pozidala hlev, kozolec, hrvarnico, svinjake, da sem imela dve kravi, konja, federvagen, vse poljsko orodje. Tega pa ne njemu ne tistim ljudem ni bilo mar, da smo bili po njegovem odhodu 14 let brez trtja, ker je prodal vse vinograde, in da jaz ves ta čas nisem stopila v gostilno, da bi si kupila en sam kozarec vina.“

Ko je umiral za rakom, ga je obiskala na Golniku in obema je bilo težko.

A. BARTEJ

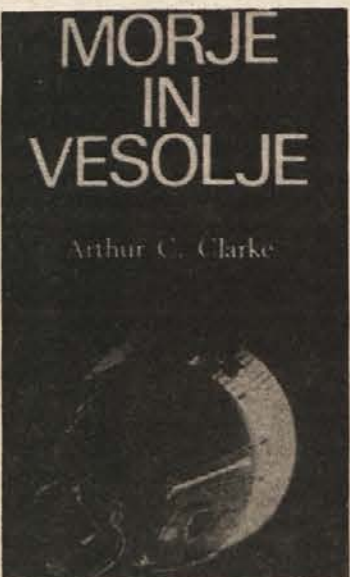
obzornja

iz izložbe

prebrali smo

clarke drugače

Arthura C. Clarke poznajo slovenski bralci predvsem kot pisca odločnih znanstvenofantastičnih pripovedi, med katerimi nedvomno „2001 – vesoljska odisejada“ in „Konec otroštva“ pomenita vrh v tovrstni literarni tvornosti. Manj znano pa je, da je Clarke tudi pomemben publicist, fizik in matema-

tič, potapljač in futurolog, zato knjiga „Morje in vesolje“, ki jo je v zbirki Kalejdoskop izdala Državna založba Slovenije, zapolnjuje praznino v slovenskih prevodih Clarkovih del. Prevod in izbor je opravil Boris Grabnar.

Slovenska izdaja predstavlja pravzaprav le izbor 14 poglavij iz obsežnejše izvorne knjige, ki nosi tudi drugačen naslov – „Pogled s Serendipa“. Serendip je staro ime za otok Ceylon, kjer Clarke že dlje časa živi in

ustvarja. V tej prijazni deželi spremlja razvoj svetovne znanosti in tehnologije ter posamezne pomembne dosežke komentira, kaže na možne posledice in učinke znanstvenih dosežkov na življenje družbe. Kot priznan strokovnjak je napisal še preko 500 različnih člankov, esejev in spisov za radio, televizijo in tisk; drobec tega je zbran v esejistični knjigi „Morje in vesolje“.

Za Clarke je značilen optimizem, ki pa ni slep. Pisatelj verjame v znanje, verjame v človeka in upa, da bo prebrel nevarne tokove zlorab znanstvenih dosežkov, čeprav se hkrati ves čas zaveda tudi možnosti samouničenja človeštva. Za nas so še posebno zanimiva poglavja, v katerih z zanosom opisuje velike prednosti, ki jih ima za dežele tretjega sveta uvajanje vesoljske tehnologije v proces izobraževanja preko satelitov. Clarke ponuja nerazvitim pravo moč – znanje. Meni, da je z znanjem mogoče preskočiti posamezne stopnice razvoja in da je le tako možno, da se nerazviti svet hitreje prebije v svetovno družbo razvitih.

Marsikaterega bralca bodo pritegnila Clarkova razmišljanja o mestu človeka in civilizacije sploh v vesoljskem prostoru. Pisatelj verjame, da nismo sami v strahotni praznini vesolja in da razum ni zgolj enkratno naključje v zgodovini vesolja. A če smo le sami, potem je odgovornost vseh, da ta enkratni pojav zavest ohranimo, da ne dovolimo, da zaidemo na nevarne stranpoti. V kratki zgodovini razvoja znanosti je dovolj opozoril, dovolj dogodkov, ki svarijo. Nanje Clarke opozarja tudi takrat, ko z zanosom riše podobo sveta v bodočnosti.

Bogat sklop premislekov in predvidevanj ponuja slavni pisatelj v knjigi „Morje in vesolje“ v lahko razumljivi obliki. Pripo-

ved pogosto začini z duhovitostjo, mestoma je celo jedko ironičen. Knjiga je takšna, da jo bo marsikdo na dušek prebral. In še to: v časih, ko se cene slovenskih knjig dvigajo v astronomsko višino, je cena 185 din za knjigo še kar sprejemljiva.

M. MARKELJ

knjige terorizem

Novinar Janez Čuček, ki je pred letom ali kaj temeljito obdelal žakulsijske slovenske politične emigracije, se je poznavalsko lotil še ene tematične platki dogajanja po svetu, to je terorizma. S to dovolj povedano besedo je tudi naslovil knjigo, ki je izšla pri Cankarjevi založbi.

V uvodu pravi, da je terorizem postal tako rekoč sestavni del vsakdanjika, o njegovih zločestih dejanjih zvemo vsak dan kaj, kljub temu pa o terorizmu ne vemo veliko. Zato je pričujoča knjiga (kajpak ne znanstven) poskus prikazati družbene, politične, zgodovinske in druge silnice, ki sprožajo terorizem, in nakazati pojavne oblike in mehanizme slednjega.

Na več kot štiristo straneh je Čuček izdelal kar se da široko podobo terorizma po svetu: beremo o različnih terorističnih skupinah ali že kar vojškah na domala vseh celinah, govor je o tem, zakaj se poraja in kako deluje (ali je deloval) med drugim tudi t. i. državni terorizem (pri tem niso izzveti npr. stalinizem, ameriški in drugi rasizmi), v posebnem poglavju so obdelani četniki in ustaši, opisane so številne teroristične akcije, ki so pretresle svet (denimo, pokol izraelskih športnikov na olimpijskih igrah v Muenchnu, bombna eksplozija na železniški

Ne po krivdi založbe (Slovenske matice), temveč zaradi opisa urednikov in zato še bolj zamudnega zbiranja in razvrščanja gradiva je druga knjiga „Slovenskih ljudskih pesmi“ izšla deset let za prvo. Bolje tako kot nikoli – to pravimo v upanju, da bi tretja knjiga, katere rokopis bo menda kmalu končan, izšla vsaj v pol krajšem času.

Zdajšnja izdaja slovenskih ljudskih pesmi je prva večja po znamenitih štirih knjigah tovrstnega blaga, ki sta jih ob koncu prejšnjega in v prvih dveh desetletjih tega stoletja uredila K. Štrekelj J. Glonar. Zdi se, da bo v končnem obsegu (točno število knjig še ni znano) Slovenska matica poskrbela za najbolj popolno zbirko tvornosti, ki nedvomno sodi med glavne opornike slovenstva.

Prva knjiga je začela prinašati pripovedne pesmi, v okviru teh junaske in zgodovinske, bajeslovne in pravljice, kot dodatek tudi srbohrvaške pesmi na slovenskem ozemlju. Pri pripovednih pesmih ostaja tudi še obsežnejša (670 strani velike osmerke) druga knjiga, v kateri je objavljenih 1015 inačic (s 614 zapisi melodij) triinšesdesetih pesemskih tipov legendarnih pesmi; s tem legendarne pesmi še niso povsem izčrpane, nekaj jih bo prinesla še tretja knjiga, ki bo v glavnem namenjena baladam socialno–kritične vsebine.

Skladno z mednarodno sprejetimi načeli so v knjigo uvrščene najprej pesmi s snovmi iz stare zaveze, sledijo pesmi, ki življenje Jezusa, Marije in z njima povezanih postav zajemajo iz nove zaveze. Veliko pesemskih legend o Mariji se je spočelo iz ljudske domišljije, tem pa sledijo legendarne pesmi o življenju ali smrti svetnikov; nastale so zvečine po srednjeveškem ljudskem izročilu.

Slovenske legendarne ljudske pesmi so mestoma na moč preproste, drugod kažejo

postaji v Bologni, ugrabljanje letal pa izraelsko ali zahodnonemško „neteroristično“ reševanje letal v drugih državah), knjigo pa zaključuje kratko po-

glavje o nepredvidljivih posledicah za svetovni mir s strani morebitnega, po zadnjih podatkih sodeč pa ne nemogočega jedrskega terorizma.

Znotraj meja jugoslovanske države se je v zadnjih desetletjih zgodilo malo obsežnih terorističnih dejanj, tovrstno zlo pa je že tako preplavilo svet, da je po svoje prav neverjetno, ker mu pri nas (v publicističnem smislu) namenimo tako pičlo pozornost. Že res, da smo o pojavih terorizma sprti seznanjeni prek javnih občil, a po svoje da misliti dejstvo, da je Čučkova knjiga prva v Jugoslaviji, ki se ukvarja s koreninami, grozljivimi početti in bolečimi posledicami terorizma. Glede na seznam samo glavnih del, na katera se je opiral Čuček, je drugod drugače.

jalci stopili šele na začetek poti, po kateri je treba iti, da bomo vsaj v približno tolikšnem obsegu kot književnika spoznali Sartra tudi kot filozofa, esejista, scenarista, nasploh človeka, ki je z bogastvom idej, svobodomiselnostjo in težnjo po resnici zadolžil tako rekoč ves razmišljaljoči svet.

Knjige so izšle pod uredniškim vodstvom Marjete Vasičeve, ki je sodelovala tudi pri slovenjenju (sicer pa je prevajalcev preveč, da bi naštel vse) in prispevala izčrpano razpravo, v kateri prikazuje Sartrovo raznoliko tvornost in opozarja „na pomembne značilnosti njegovih del“. Po stari, a slabi slovenski založniški navadi so knjige izšle v t. i. paketu, ki stane 2.450 dinarjev. To navsezadnje niti ni predrago, če pa ne bo moč kupiti tudi posameznih knjig, se bojimo, da paket ne bo šel v denar, saj so nekatera dela predmet že izšla v velikih nakladah v okviru (razprodanih) zbirk Sto romanov, Nobelovci, podvajati Sartrova dela, v domači knjižnici pa kajpak ni smotrno.

D. R.

samorastniška beseda

Tudi letošnja številka „Samorastniške besede“ (že sedem let jo izdaja trebanjska občinska kulturna skupnost) je v obliki lično opremljene brošure spet prinesla literarne prispevke zvečine dolenjskih ustvarjalcev.

Uvodoma je priobčeno esejistično zastavljeno razmišljanje Matjaža Kmelca o znamenitih Slovincih (F. Levstiku, J. Jurčiču, L. Adamiču idr.), katerih zakročene življenjske mejnike smo počastili letos. Sledijo pesmi, ki niso razvrščene po kakovosti, po motiviki pa so v glavnem vezane na raznovrstne podobe Dolenjske.

Cikel „Jennie“ Milana Marklja sestavlja pet pesmi, ekspresivnih izpovedi v svobodni pesniški obliki. Sicer jasna izpovedna teža (z ljubezenskim zanosom in s smrtjo) se prevečkrat prevesi v tradicionalno, že izpeto (z ustnicami bi se dotaknil zvezd/ in se napil teme za njimi, ali: jih bo posnela /v jasno nebo). Gre za dokaj zrel pesniški poskus.

Iz štirih pesmi Lidije Gačnik vejejo groteska, mistika, strah, ponekod je malo patetike (z bolnim nasmehom – /v maskah zrcalnih spim), nasploh pa so

pesmi skrbno izdelane, pesnica je dovolj čistila. Izstopa pesem „Svit“, ki premore prozni ritem in slog, a je tako jasna, da prekaša vse druge v brošuri, „Pravljica“ pa je umetelna, zdi se, da gre za vpliv G. Strniše, morebiti D. Zajca.

Marjanca Colarič–Kočevar se trudi razrešiti nekaj osnovnih ontoloških vprašanj, je bolj „ljudska“, pri tleh, njeno besedje ni narejeno, metafore (mestoma resda neizvirne) so sočne, ritem umirjen, ko da bi šlo za pripovedovanje. Menim, da bi morala pesnica marsikateri verz črtati ali pa ga predručiti, da ne bi razkrival pesniške navlake.

Aleksander Istenič in Jože Sevljak ne prinašata v slovensko liriko nič novega. Svetloba, ki boli, je bila že prevečkrat uporabljena, a pesmi so pristne, iskrene, obetavne, kar seveda tudi nekaj pomeni. Daniel Brkič mozaično gradi pesmi, prisposode so skrbno izdelane. „In potok je postal kri...“ podaja groteskno pričakovanje apokalipse, v ozadju je sicer slutiti Borovega „popotnika“, gre pa vseeno za zrelo pesniško izpoved o večnosti ontoloških skeps in vprašanj. „Pesem brez naslova“ je polna pesniške lepote, le zadnji verz je preveč banalen.

Edina „Žalostna pesem“ Marka G. Elsnerja je slika propada idealizma, je pa za odtonek preveč nabuhla. V treh poskusih se Miro Tičar izpoje le enkrat in tedaj zares pesniško. Jože Sajje spada v rod mlajših ustvarjalcev, ki na družbene slabosti odgovarjajo z udarci, ne z lepo, kičasto besedo, temveč z vsakdanjostjo, obarvano s socialnim koloritom, z upornostjo, ki na posameznih mestih nima umetniške teže.

Oblika pesmi Ivana Zorana je urejena, ritem je skrben, rima pa daje pesmim umetniško vrednost. Kot celota je Zoranov prispevek najboljši v „Samorastniški besedi“. Pesnik se zaveda, kaj

hoče, ni patosa, prisiljenosti, pesmi tečejo, s svežino nasprotujejo pretiravanju, umetelnosti. „Preprosta pesem“ in „Moja pesem“, če naj omenim samo ti dve, kažeta pesnika, ki upravičeno zaslužijo samostojno knjigo pesmi.

Ivan Škofljanec „seje“ drobce, nič kaj izvirne, a pristne, „cvetne“, iz njih vejejo želje in strah in minevanje. Njegova je tudi prozna skica „Zakaj pišem“. V njej je zapisal: „Tudi človek lahko zapoje kot najboljša struna, saj nanj igra najboljši mojster – življenje.“ Pesem Rudija Robiča je ubrana na ljudski motiv erotike, le ta pesem pa je premalo za podrobnejšo razčlemblo. Preveč nenaravnosti, neživljenjskosti, tradicionalnih podob je v pesmih Ivana Gregorčiča, miselni drobci so nekako nametani, neurejeni, pesmi ne „rastejo“. Vesne Rečnik „Utrinki“ so grmada prisposodob z enim samim poudarkom – mati sem. To bi se dalo povedati tudi bolj preprosto.

Med pesmimi najdemo tudi prozno besedilo Franceta Režuna. „Nenavadna noč“ ni nič kaj nenavadna, Režunovi prostori in časi so v filozofiji že zdavnaj domišljeni, tu pa delujejo kot sanje, reševanje ugank o vesolju, onostranskosti, o mladih, še nevednih ljudeh. To razmišljanje ni vredno zrelega pesnika, čigar ena sama pesem iz „Drobcev sonca“ prekaša pričujočo filozofijo, ki ni ne filozofija ne prava proza. Globoko sem razočaran, ob Režunovem besedilu lahko rečem, da filozof ni pesnik, pesnik pa nikoli filozof, a če vseeno je, je hermetik.

Za konec naj pohvalim likovne prispevke, zlasti naslovno stran „Samorastniške besede“, ki likovno povzema nekatere literarne prispevke. Pričujoča brošura je lahko za zgled, z njo je poplačan trud trebanjskih kulturnih delavcev.

MILAN VINCETIČ

IZ RODU POD HRASTOM

Močni hrast za domačijo na hribu že stoletja košati krivenčaste veje visoko nad strehami in se ne zmeni kaj dosti za življenje pod seboj. Ljudje so prihajali in odhajali, izruvali so njegove brate, orali, gradili, se veselili in umirali, on pa je širil svojo krošnjo in zaman metal v veter želod, da bi zasejal svoj plod. Človeški rod pod njim je bil premočan in se ni dal tako zlahka odgnati. Starec pa se ne da in zaupa zakonom narave. Naj kar hodijo okoli, merijo debelino in ugotavljajo starost. Njegovo življenje so dolga stoletja in njegova merila so drugačna: razume jih neskončni veter, ki se zaganja v krošnjo, in razume jih ostru strela, s katero kdaj pa kdaj pomeri svoje moči.

„Če bi hrast znal govoriti, bi lahko povedal marsikaj zanimivega, kar se je dogajalo okoli našega doma. Že babica, ki je pred tridesetimi leti umrla blizu stotih, je pripovedovala, da je bil hrast prav takšen, ko se je primožila na Hrib.“ Tako pripoveduje gostilničarka Jožica, lastnica gostilne Na hribu. Ze to, da je šla gostilna tukaj iz roda v rod več kot sto let, da slutiti marsikaj, saj je znano, kje se je na Slovenskem kaj dogajalo ali sklenilo. Brez gostilne ni minil noben svetek in dostikrat tudi petek ne.

Vinotočev je bilo njega dni veliko na Slovenskem. Skoraj v vsaki drugi hiši, ki je imela lastne vinograde. Prodajali so, dokler so imeli, potem pa je bil vinotoč zaprt do prihodnje jeseni. Jožičin praded Jernej Mervar, ki je bil nekaj časa tudi župan v šmihelsko-stopiški občini, je imel vinotoč že v sredini prejšnjega stoletja. Takrat se je hiši reklo še pri Resniku, saj je bil hrib porasel z gozdom in stelniki. Jernej ga je počistil in njegov sin Franc je lahko že sredi rodovitnih polj, tik ob travnikih in gozdovih odprl pravo gostilno Na hribu. Z vablivo orehovo in lipovo senco na dvorišču ter dobro hrano in pijačo je ob ravno pravnju sprehajalni oddaljenosti od Novega mesta zlasti poleti privabila novomeščane na nedeljski

sprehod in zabavo. Nedeljski večeri so bili družabne veselice s pesmijo in plesom daleč v noč. Marikatero mlado srce je takrat v opoju vina in poletja nežno vztrepetalo in Joži se še spominja, kako so po vojni, ko je bila gostilna dve desetletji zaprta, hodili mimo starejši gospodje, sključeni, s palico v roki in s čudnim leskom v očeh. Prišli so se poslavljat od mladostnih spominov in potem za vedno izginili.

Rod pod hrastom je bil takrat trden. Na sliki, ki je zadnjih petdeset let visela v veži gostilne, je videti deda Franca in njegovo ženo v številni družbi svatov. Proslavljala sta zlato poroko. V tej družbi pa že ni več treh sinov in ene hčerke. Takrat so bili že v Ameriki, kamor so se morali odpraviti, saj kljub temu da posestvo ni bilo majhno, za vse ni bilo prostora. Doma je ostal le Ivan, ki je prevzel posestvo in gostilno. To je bil Jožin oče. Bil je varčen in skrben gospodar, zato so šli posli dobro od rok. Joži se spominja, kako je hodil kupovat vino v bližnje in daljnegaščine, saj so hoteli gostje le najboljše vino. Na teh poteh ga je dostikrat spremljala, saj fantov v družini ni bilo, zato so morale tri hčerke prijeti za vsako delo. Komaj je nasek pokokal čez točilno mizo, že je bilo treba pomagati.

Odraščati v gostilni je poseben privilegij, pa tudi breme. Spoznaš ljudi in vidiš in slišiš marsikaj. Joži se spominja, da so bili ljudje včasih, naj so bili stari ali mladi, zelo sproščeni in veseli, še najbolj radi pa so peli, in to zelo ubrano. Bilo pa je tudi veliko vroče krvi in zgodilo se je celo, da je vino razburkalo starčevske glave tako, da so si kot mladi fantje skočili v lase in zavihteli pesti. Dandanes so ljudje bolj umirjeni. Sicer pa so gostje različni, prijazen in vljuden pa moraš biti do vseh. Jožici to ni težko, saj ji je to tako rekoč že v krvi, sedaj pa z zadovoljstvom gleda, kako se med mizami s prav tako gibčnostjo in prirojenjo domačnostjo suče hčerka Jožica, medtem ko se vnučka na dvorišču veselita prvega snega. Gostilna je obnovljena, prav tako vinogradi, in delaj za pridne roke bo vedno dovolj. Res je, da je Mervarjevo ime Na hribu izumrlo skupaj s starimi orehi na dvorišču, veselje do gostinstva pa je ostalo v rodu in kdo ve, če ne bo preživelo tudi starega hrasta, ki s ponosom enega največjih dolenjskih velikanov bedi nad domačijo.

TONE JAKŠE

zgodba je kaplja resnice
v morju domišljije

OBISK INDIJSKEGA AMBASADORJA

Nekoč je bila v Podgorju vasica, ki je premogla tudi šolo. Učiteljstvo v teh krajih je bilo bolj kazen kot nagrada, učitelji so se imeli za nekakšne misijonarje med domorodci, čeprav ni bil noben skuhan, kaj šele pojejen. Največ, kar je lahko neprijetnega doletelo gorečega šolnika, je bila brca ali klobuta. Pa ne zaradi tega, ker bi imel nadobudni potomec tega ali onega vaškega veljaka „čvek“ iz branja, ampak zato, ker se je ta ali oni tovariš, braneč poslednji okop civilizacije in svobodnega sveta, preveč vtikal v vaške zadeve. Tega vtikanja je bilo po mnenju vaščanov kar precej, kar se je zlasti pred novim letom pokazalo na količini kolin, ki so jih bili deležni mladi šolniki. Hladilnikov takrat še ni bilo, mesnino in druge dobrrote so ljudje dajali med okna. Učiteljsko je bilo med najbolj prosojnim v vasi.

„Sila kola lomi,“ so med zimskimi počitnicami, ko je dotok kolin čisto usahnil, plačala pa je bila še daleč, v bifeju „Pri dveh krokarjih“ zagrenjeno modrovali prestradani tovariši in zbirali za poslednje tri mentole.

Kar eden veli, da bi morebiti lahko prodali 200 metrov šolskih drv, otroke pa nagneti v en razred. Bilo bi jim bolj toplo in tudi na učnih močeh bi prihranili, dežurni učitelj bi množici vtepal učenost v glavo, druga dva pa morda pila, spala ali se ukvarjala s kakšno drugo svobodno dejavnostjo.

Drugi tovariš je idejo sicer pozdravil, vendar tudi zavrnil. Da zadeva ni preveč higienska, on pa uči prirodopisje in druge medicinske nauke. Ker pa kritika ne sme biti rušilna, je predlagal metodo „zdrav duh v zdravem telesu“. Šolska drva bi sicer prodali, hkrati pa imeli večni športni dan na snegu. Toplo oblečeni učenci bi ždeli v (zaradi zdravja) rahlo zakurjeni učilni zidani, ob kapelci pod vasjo pa bi stražil dežurni učenc. Ko bi zagledal na poti proti vasi karkoli sumljivega – človeka ali žival, bi stekel do šole, zazvonil bi zvonec in proglasil bi zimski športni dan. Vsesplošno kepanje bi prepričalo še tako strogo šolsko inšpekcijo.

Prvi tovariš je predlogu nazdravil s požirkom mentola, tretji se ga tudi ni branil, nato pa s turbnim glasom naznanil, da je misel sicer odlična, vendar nauresničljiva. Za ogrevanje stražarja ob kapelci bi najbrž porabili več kot 200 metrov drv, otrok pa ni toliko, da bi lahko do spomladaj vsak dan eden zmrznil.

„Zato, spoštovana kolega,“ je rekel tretji, ki je veljal za nekakšnega nadeučitelja, „predlagam prihod indijskega ambasadorja.“ Prva dva se nista zganila, misleč da se revčku blede od vsega hudega in prenapornega učiteljevanja. „Tonko je tako lačen, da misli, da je v Indiji,“ je prišepnil prirodoslovec trgovcu z drvimi.

Pa se nadeučitelj Tonko ni dal zmešati. Povedal je, da so indijski ambasadorji na svetu v glavnem zato, da zbirajo hrano za svoje rojake, ki pasejo svete krave, dojenčki pa jokajo na vsa usta. Podgorci pa so razen za učitelje in davkarje in oblast nasploh dobrosrčni ljudje, ni vrag, da jih primeren ambasador ne bi omečil in otajal. On da pozna v bližnjem mestu človeka, prijatelja, ki sicer ni končal pedagoške akademije, je pa nadvse primeren za vloge vsakovrstnih ambasadorjev in drugih, jeguljastih osebkov. Povrhu je suh kot žrd in močno kodrast v glavo, kar bo Podgorce še bolj prepričalo o indijskem poreklu.

Učitelj nekaj dni ni bilo na spregled, odšli so v dolino. Otroci so se že veselili, da šole ne bo nikoli več, ko so med sankanjem opazili, da se iz doline proti vasi približujejo štiri pike. Bili so njihovi trije ljubljeni učitelji in nekakšen kosmat okostnjak, zavil v turban. Pogovarjali so se med sabo pridušeno, vendar popolnoma nerazumljivo. Zavili so k „Dvema krokarjema“. Nadeučitelj Tonko je že od vrat zahteval čist prt in vsi v gostilni so mislili, da je spet enkrat pijan. Da je zadeva resna, so ugotovili, ko so videli, da imajo tovariši in neznan kosmatinec

denar. Šolniki so pili, kot bi res prodali šolska drva, turban pa nič. Samo kisló vodo, je pa zato žlabudral, da so ga tovariši komaj dohajali, čeprav so veljali za jezicne.

Gostilna se je v nekaj minutah napolnila, vendar nihče ni nič vprašal, gospodarji so se delali, kot da v Podgorju kar vse mrgoli zelenih turbanov, kosmatih ljudi in učiteljev. Končno je gostilničarka Ančka, ki se je kar tresla od radovednosti in veselja nad kupčijo, dala šolnikom in kosmatincu za pijačo in s tem v podgorškem diplomatskem jeziku dobila pravico do vprašanja.

„Indijskega ambasadorja smo pripeljali,“ je vne-marno navrgel nadeučitelj Tonko, „Nič ne zna po naše, jaz pa sem v Ljubljani stanoval z Indijcem. Po Evropi nabira hrano za lačne rojake. Zase nič ne porabi, kar poglej, kakšen je.“

Kosmati turban je dvignil oči k Anki, dal roko na srce in se priklonil. Ančko, ki take galantnosti ni doživela od zaroke pod svislmi, je tujec takoj pridobil. Novico je razpečala še toplo in gostilno je preletel val olajšanja, vendar tudi vznemirjenja. Še posebno, ko Ančke za hip ni bilo, vrnila pa se je s kurova in jo izročila turbanu. Mož iz diplomatskega zbora je vstal in dolgo nerazumljivo govoril, na koncu pa se birtinji še enkrat priklonil. Nadeučitelj Tonko je kot prevajalec povzel, da se njihova indijska ekscelencija v imenu milijonov lačnih zahvaljuje za bogato darilo itd., itd.

K mizi je nato brez kuverte pristopil Koreljnov Pepe, najbogatejši kmet v vasi in tako, da so vsi videli, položil pred kosmatinca dva rdeča. Nadeučitelj Tonko, ki ju je hitro vtaknil v žep, je moral spet prevajati. Tokrat je govoril dlje časa kot Indijec. Na kraju je rekel, da sprejema to neuvrščeno ljudstvo tudi pomoč v hrani in pijači. „Pri dveh krokarjih“ je zašumelo kot v panju, gospodarji so se razbežali po domovih. Nazaj so kapali eden po eden, pač gleda na to, v kolikem času so znali indijske govore prevesti svojim ženicam. Pred Indijcem se je začela kopiciti gora dobrot. Klobase, mesene in nemesene, zberabri-ce, prekajena plečeta, ducati jajc, zelenke z žganjem, pletenke s šmarnico, sladki ostanki noletnih potic, kdo vse bi preštel!

Nadeučitelj Tonko je moral še enkrat vstati in povedati, da njegova ekscelencija iz spoštovanja do svetih krav s hvaležnostjo zavrača vsa mlečna darila, kar so k šmarjotu nagnjeni Podgorci sprejeli z orkanskim odobravanjem in cepetanjem nog.

Izmenjano je bilo še nekaj neuradnih zdravic, potem pa je vse skupaj pokrilo vzdušje medcelinske veselice. Proti jutru so ambasadorju in trem domačim tovarišem pomagali znesti darila za lačne in žejne Indijce pred vrata šolskega stanovanja. Snežilo je.

Ko so vaščani dopoldne med kidanjem snega metali zabuhle oči proti šoli, so opazili svoje jestvine zložene med okni. Bilo jih je do vrha. Iz šole ves dan ni bilo nikogar, zvečer pa je bilo iz učilne zidane slišati popolnoma neindijsko glasbo, govorenje in vpijete. Noter se zaradi med stekla zložene podgorške dobrosrčnosti žal ni nič videlo. Kup jestvin med okni je bil vsako jutro nižji, nočni hrumoti v šoli pa enako veselji. Podgorci so se brez besed spogledovali.

Neka noč, ko je zares na gosto snežilo, je vzela indijskega ambasadorja. Turban je najbrž pozabil v šoli, saj je Podgorce, ki je moral v mesto nujno k zdravniku in še bolj nujno na mentol, videl njihovo ekscelenco živo, zdravo in brez zelenega turbona v kavarni, kako govori po dolenjsko in srka viski. Celo nekoliko poredili so se.

Sola se je začela, kot se ne bi nič zgodilo. Otrok je bilo pri pouku prej več kot druga leta. Kar same od sebe so prihajale tudi kolone, mlade učitelje so začeli celo spraševati za to all ono gospodarsko ali negospodarsko stvar.

Ene stvari pa ne smeš nikoli vprašati v tej prijazni vasici, namreč: če je res, da je krajevna skupnost od indijske ambasade dobila šop zahvalnih brzojavk.

MARJAN BAUER

Še so možne spremembe

V novomeški občini je bilo za volitve evidentiranih blizu 5000 kandidatov; nad 41 odst. je žensk

S programskimi konferencami SZDL, ki so bile na območju novomeške občine končane v decembru, je bil končan tudi postopek evidentiranja možnih kandidatov za družbenopolitične skupnosti in interesne skupnosti. To je del opravil za priprave na spomladanske volitve. S kakšnim uspehom je potekalo evidentiranje kandidatov, je povedal Aleš Kulovec, sekretar Občinske konference SZDL v Novem mestu.

Aleš Kulovec: „Med 5.000 evidentiranimi za kandidate na volitvah bodo občani lahko izbirali take, katerim res zaupajo. Povsod naj bi bile kandidatne liste odprte.“

„Evidentiranje je potekalo v vaških organizacijah SZDL, v sindikalnih skupinah, političnih organizacijah in društvi. V novomeški občini je evidentiranih za možne kandidate na volitvah blizu 5.000 ljudi, kolikor je potrebnih. V večini krajevnih skupnosti so na programskih konferencah izoblikovali tudi že predloge kandidatnih list.“

Ali bo zagotovljena izbira med kandidati ali pa bo šlo za zaprte kandidatne liste?

„Stališče predsedstva občinske konference je bilo posredovano vsem organizacijam na terenu in se glasi: kandidatne liste naj bodo odprte, da bi imeli delovni ljudje možnost izbora, da bi izbrali tiste, za katere so prepričani, da jih bodo dobro zastopali.“

Koliko je med evidentiranimi kandidati žensk, komunistov in mladine?

„V občini je med evidentiranimi poprečno 41,45 odst. žensk s tem da so te v delegacijah za interesne skupnosti zastopane v združenem delu celo z 48 odstotki. To ustreza njihovu deležu med zaposlenimi. Med evidentiranimi je tudi 24 odstotkov članov ZK in prav toliko mladih. Smatramo, da je struktura evidentiranih kar v redu glede na dogovorjena stališča.“

Slišati je bilo, da se ponekod odločajo za večje število delegacij kot doslej. So bili taki primeri?

„Kar v dveh krajevnih skupnostih so se odločili za posebne delegacije, doslej so imeli splošne, in sicer na Otočcu in v Zabji vasi. Ugotovili so, da posebne delegacije lahko uspešneje obvladajo področja posameznih interesnih skupnosti in da bi bile zato tudi uspešnejše.“

Kako je s kandidati za vodilne funkcije in tudi z ostalimi? Ali so še možne spremembe?

„Lista evidentiranih za vodilne funkcije v občinski skupščini, v SZDL, v Zvezi komunistov, sindikatih in v interesnih skupnostih je že v javnosti. V javni razpravi bodo delovni ljudje še lahko dajali spremenivalne predloge. Želimo, da bi bil celoten postopek volilnih opravil izpeljan kar najbolj demokratično, vendar pa z vso odgovornostjo.“

R. B.

VELIČASTNA PROSLAVA – 18. decembra je bila v novomeškem domu JLA zanimiva in pestra proslava v počastitev dneva JLA. Nastopili so vojaki, pevski zbor OŠ Grm, pevski zbor „Dušan Jereb“, folklorna skupina in cicibani. Na sliki: skupaj pojo. (Foto: Marjan Hočevar)

Več uspehov z manjšimi posegi

Hidromelioracije na zasebnih poljih v novomeški občini ne gredo

V prizadevanja za izboljšanje obstoječih kmetijskih zemljišč in pridobivanje novih se vključuje tudi novomeška kmetijska zemljiška skupnost. Njen letošnji načrt hidromelioracij in agramelioracij pa je bil glede na izkušnje iz preteklosti precej optimističen. Za hidromelioracije je bilo predvidenih 5,88 milijona in za agramelioracije 3,6 milijona dinarjev.

Že ob sprejetju plana je bilo precej dvomov predvsem glede izvedbe predvidenih hidromelioracij, saj doslej z njimi na zasebnih zemljiščih na našem območju ni bilo tako rekoč nič. Eden od vzrokov za to je, da nikakor ne gre zlozba zemljišč, ki je nujna za uspešno in racionalno

izvedbo hidromelioracij. Še vedno je čutili nezaupanje in odpor kmetov do tovrstnih naložb v zemljo in tako ostajajo neporabljena še tista sredstva, ki so namenjena za izboljšanje obdelovalne zemlje. Teh pa glede na razmero precej drage posege niti ni tako veliko. Pregled opravljenih del ob koncu leta kaže, da je bil dvom o izvedbi načrta povsem upravičen, čeprav ne gre prezreti, da je bilo nekaj vendarle narejenega, predvsem pri agramelioracijah, za katere je med kmeti vse več zanimanja.

Letos je bila izvedena drenaža na okrog 18 hektarjih zemljišča na Draškovicu, kjer bo zasajeno novo hmeljišče. Zaključena je bila hidromelioracija na 31 hektarjih družbe-

nega zemljišča na grobeljski gmajni. Poleg tega so kmetje odstranili drevje iz zaraščenega vodotoka pri Stranjah v dolžini 1,5 kilometra, kjer bodo z odprtim hidromelioracijskim jarkom prihodnje leto izboljšali okrog 35 hektarjev zemljišč. Hidromelioracij na zasebnih zemljiščih pa letos ni bilo. Tako ostaja še naprej odprta že več let predvidena hidromelioracija več kot 100 hektarjev zemlje na Mokrem polju, kjer bodo zaradi potrebne zlozbe zemlje verjetno še težave.

Veliko boljše rezultate so bili letos doseženi pri agramelioracijah, saj je bila izvedena vrsta večjih akcij za odstranjevanje kamenja na zemljiščih predvsem združenih kmetov v Globodolu, Kamenju, Velikem kalu, Gornji Težki vodi in v Zvirčah v Suhi krajini. Nekaj stroškov zanje je krija kmetijska zemljiška skupnost, povsod pa je izredno velik tudi prispevek samih kmetov.

Z. L.—D.

Še razkorak med načrti

Pripombe novomeškega sindikalnega sveta na resolucijo o izvajanju družbenega plana v letu 1982

Obrazložitev predloga resolucije o izvajanju srednjeročnega družbenega plana novomeške občine v letu 1982 je bila pretekla dneva in dnevem redu vseh družbenopolitičnih organizacij in organov v občini. Že pretekli ponedeljek je o njem razpravljali tudi občinski sindikalni svet, ki je imel k resoluciji več pripomb. Njegova osnovna ugotovitev pa je, da so v resoluciji veliko bolj kot doslej opredeljene ključne naloge za uresničitev srednjeročnih planov in gospodarske stabilizacije.

Določeno razhajanje med plani temeljnih organizacij združenega dela in predlogom resolucije kaže, da so se prve premalo vključile v sestavo predloga. Vse nosilce planiranja čaka naloga, da sprejemajo za leto 1982 plane, ki bodo konkretizirali naloge in ukrepe za doseganje razvojnih ciljev. Izražen je bil dvom v 13-odstotno povečanje izvoza na konvertibilni trg, saj je bil njegov delež že do sedaj precejšen. Možnost uresničitve tega cilja naj bi se preverili.

V resoluciji bi morali zapisati, kako bo naša skupnost pripomogla k reševanju gospodarskega položaja IMV. In ker je kmetijstvo ena naših prednostnih nalog, naj bi krog podpisnikov, ki združujejo sredstva v siso za pospeševanje kmetijstva, raz-

širili na vse tozde v občini. S štipendiranjem in poklicnim usmerjanjem pa naj bi zagotovili več kadrov za kmetijstvo. Prav tako naj bi v resoluciji določili, kje in na kakšen način dobiti sredstva za dokončanje centra usmerjenega izobraževanja. Zapisali naj bi tudi, da morajo interesne skupnosti družbenih dejavnosti najprej temeljito racionalizirati porabo sredstev in se šele potem dogovarjati o krčenju pravic uporabnikov. Dvom je bil izražen tudi o 8-odstotnem zmanjšanju deleža investicij glede na investicije, ki so predvidene v predlogu resolucije.

Člani sveta so brez pripomb sprejeli predlog samoupravnega sporazuma o financiranju programa razvoja mladinskega turizma v dolenjski regiji.

Z. L.—D.

Predvideni za funkcionarje

V javni razpravi liste evidentiranih za pomembnejše funkcije

Kadrovska komisija pri občinski konferenci SZDL v Novem mestu je za nosilce vodilnih funkcij v novi mandatni dobi predvidela naslednje možne kandidate: občinski konferenci SZDL naj bi še nadalje predsedoval Boris Skedelj (letos je prevzel funkcijo), sekretarske poste pa naj bi opravljal Matevž Tešar.

V komiteju občinske konference Zveze komunistov je za predsednika evidentirano Lojze Padovan, za sekretarko Vilma Manček in za izvršnega sekretarja Boštjan Kovačič. V občinskem svetu Zveze sindikatov so evidentirali za predsedniško mesto Marjana Grabnarja, za sekretarja pa Marjana Somraka. V občinski konferenci ZSMS naj bi za predsednika še ostal Anton Anderlič (komaj prevzel funkcijo), za sekretarko pa je evidentirana Metka Hrastar.

V občinski skupščini so za funkcionarje evidentirani: predsednik Uroš Dular; podpredsednik Božo Kočevar; predsednik zbora združenega dela Marjan Grabnar; predsednik zbora krajevnih skupnosti Jože Kukec; predsednik družbenopolitičnega zbora Aleš Kulovec in predsednik izvršnega sveta Franci Borsan.

Za predsednike skupščin interesnih skupnosti so evidentirani: vzgoja in izobraževanje — Milan Bratož; kultura — Marjan Močivnik; raziskovanje — Miha Japelj; zdravstvo — Štefan Galič; socialno skrbstvo — Marjeta Potrč; pokojnisko-invalidsko zavarovanje — Rudi Hrvatini; zaposlovanje — Roža Sonc; stanovanjsko gospodarstvo — Bojan Fink; socialno varstvo — Jože Suhadolnik; telesna kultura — Slavko Vidmar; otroško varstvo — Dragica Galič in Ana Blažič.

GASILCI TUDI V ZABJI VASI

Pretekli teden so imeli v krajevni skupnosti Zabja vas ustanovni občni zbor gasilskega društva, ki je začelo delati s 35 člani. Med temi je tudi nekaj pionirjev in mladine. Odkar je ta krajevna skupnost aktivnejša in bolj v stiku s krajani, je prišlo do ustanovitve gasilskega društva, ki bo pokrivalo teren med Cikavo, Smehelom in ožjim predelom mesta. V stavi, ki jo je dobila krajevna skupnost od opuščenih vojaških skladišč, gasilci že urejajo svoj prostor za delovanje. Za predsednika društva je bil izvoljen Jože Kukec, poveljnik je postal Jože Majerle, ki je tudi gasilski častnik. Na ustanovnem občnem zboru so gasilci zastavili delovni program. Najprej bodo uredili prostore, nabavljali potrebno opremo, nato pa izobraževali članstvo.

Ne se slepiti, če je dvomljivo

Bi bilo res možno z izvozom prihodnje leto novomeško občino postaviti ob bok najbolj razvitim evropskim pokrajinam? Da ne bo resolucija ponovno papir brez odgovornosti!

Občinska konferenca SZDL v Novem mestu je 24. decembra k predlogu občinske resolucije strnila pripombe. Razpravljali so še o letošnjem mladinskem brigadinskem delu ter seznanili člane s težkim finančnim položajem Dolenjskega lista.

Kar zadeva predlog občinske resolucije v prihodnjem letu, se je v živahni razpravi oblikovala predvsem skupina treh glavnih pripomb: dvom o predvideni 13-odstotni povečani rasti izvoza, češ da ga ne bo možno doseči glede na zdajšnje stanje novomeškega gospodarstva, zlasti pa zaradi položaja v IMV. Razpravljali so dvomili tudi o v predlogu zapisani investiciji ker se ve, da ima na primer ljubljanska banka v Novem mestu za leto 1982 na voljo za dolgoročno kreditiranje komaj petino sredstev, kakršne bodo pričakovali od te ustanove. Menili pa so tudi, da bi sanacija tovarne IMV zaslužila svoje mesto v občinski resoluciji, saj je od ureditev razmer v tem kolektivu predvsem odvisen uspeh celotnega gospodarstva v občini.

Sicer pa so o resoluciji menili, da se precej razlikuje od prejšnjih. Najnovejša je predvsem mnogo krajša in bolj obvezujoča za nosilce planira-

nja. Kljub vsemu pa so v razpravi še poudarjali da je v nekaterih poglavjih resolucije preveč leporočja in premalo konkretnosti.

Konferenca je ob poročilu o mladinskem prostovoljnem delu v letu 1981 pohvalila brigadirje in organizacijo dela, ob tem pa je odkrito govorila tudi o slabostih, ki bi se jim lahko ognili. Za najslabšo točko v mladinskem brigadinskem delu so ocenili dejstvo, da je letos sodelovalo v brigadah samo 6 študentov, medtem ko so bili ti pred leti v večini. Ocenili so, da gre za odtujenost tega dela mladine od dela v krajevnih skupnostih, da gre za lagodnost in neaktivno politično delo v okolju, kjer ti mladi študirajo in živijo.

Problematico Dolenjskega lista, ki se že dlje časa kaže v težkem gnotnem položaju, je na konferenci razložil inž. Niko Rihar, predsednik izdajateljskega sveta, nakar so na osnovi podatkov in številk soglašali s stališčem, da je treba osrednjemu

informativnemu glasilu v pokrajini za leto 1982 zagotoviti od ustanoviteljev — to so občinske konference SZDL — vsaj približno tak delež, kot so ga deležni lokalni listi v ostalih slovenskih pokrajinah.

R. B.

NAČRT AKCIJ ZA NAPREJ

Študijska seja predsedstva novomeške občinske konference ZSMS in vseh njenih organov v nedeljo, 27. decembra, je bila navdse delavna. Obravnavali so predlog resolucije o politiki izvajanja družbenega plana novomeške občine v letu 1982 in aktualne dogodke po svetu, veliko časa pa so posvetili tudi oceni svojega dosežanja dela in nalogam v prihodnje. O teh so se dogovorili povsem konkretno za posamezne področne konference in občinsko konferenco. Nalog je za prihodnje mesece precej, saj bo treba izpeljati vsebinske priprave na 11. kongres ZSMS oktobra 1982. Ker bo le-ta v Novem mestu, so imenovali tudi pripravljalni odbor.

Plaketa bo v avli

24. decembra so imeli v „Krki“ slavnostno zasedanje delavskega sveta tovarne, na katerem je predsednica Marija Will (govori) predstavila nedavno prejeto Nagrado in Pleketo AVNOJ, najvišje jugoslovansko priznanje za doseganje uspeha. Poudarila je, da nagrada obvezuje kolektiv k doseganju še boljših poslovnih rezultatov, da bi opravičili zaupanje družbe. Na tej seji je bilo sklenjeno, da bodo plaketo postavili v avlo upravne stavbe, na častno mesto, pod kip predsednika Tita. (Foto: R. Bačar)

Novomeška kronika

JELKE NAPRODAJ — Uradno nabavljanje noveletne jelke, s katerimi je GG Novo mesto kot običajno založilo tržišče pred prazniki, so šle na tržnici dobro v prodajo. Letošnje cene niso bile znatno višje od lanskih. Jelko si dobil že za 600 din, pa tudi petkrat dražje, če je bila toliko večja in bolj košata.

SALOMONSKA REŠITEV — V novomeški občini je v veljavi odlok, ki govori o zbiranju odpadnih surovin, kar naj bi prispevalo k stabilizaciji. Nič pa odlok ne določa, kdo naj bi postavil kontejnerje in kam, da bi lahko krajani vanje odlagali steklenice, papir, železo in drugo.

ŠTIRJE NOVI — Z območja mesta so prejšnji teden v novomeški porodnišnici rodile: Romana Kraševc iz Ulice Marjana Kozine 11 — Martina; Maja Petančič s Ceste herojev 36 — Ano; Renata Klenovšek s Partizanske 29 — Jano in Nada Černe iz Ulice Majde Silc 4 — Marka.

SLABA IZBIRA — Mestna tržnica se zadnje čase z izbiro sadja in zelenjave ne more pohvaliti. Na stalnih stojnicah je še kaj dobiti, medtem ko kmetice iz okolice prinašajo

Ena gospa je rekla, da so pri nabavi opreme za sejno dvorano v stavbi zavarovalnice Triglav zadeli žebličico na glavico. Lepi stoli so tako neudobni, da onemogočajo dolgo sestankovanje...

BRUSNIŠKA MLADINA CICIBANOM

Dramsko-recitatorska skupina mladih iz Brusnic je bila letos dokaj delavna. Sodelovala je na vseh krajevnih kulturnih prireditvah, gostovala pa tudi v drugih krajevnih skupnostih. Za letošnje praznovanje novega leta so se odločili še za zahteven program za otroke, ker so navadno vaški otroci za marsikaj prikrajšani. S pomočjo mentorice Fanike Povše so naštvirali program igrice, lutkovnih predstav, glasbenih pravljic, diafilmov, pesmi in rajanja. Tem programom so začeli že 26. decembra razveseljevati najmlajše in ga nadaljevali vse do 30. decembra, ko je najmlajše obiskal še dedek Mrz. Dan prej je bil program z dedkom Mrzom tudi v Gabrju.

M. M.

Ljudje se premalo srečujejo

Ulični odbori še niso zaživel — Tudi delegacije še ne nastopajo v imenu volivcev

„Preveč smo razpravljali na forumih, premalo z občani,“ so tudi tokrat ugotavljali udeleženci krajevnih konferenc SZDL v Brežicah, ko so sprejemali obračun o dosedanjem delu in program za novo obdobje.

Prvi korak k pritegnitvi večjega števila ljudi je bil napravljen z ustanovitvijo uličnih odborov, vendar nekateri od njih nikakor ne morejo zaživeti. Zato je razumljivo, da marsikatera naloga ni bila opravljena tako, kot so si jo zamislili. Za evidentiranje to že velja. Zbori so bili v nekaterih rajonih izredno slabo obiskani, torej morajo občani pripisati delno krivdo sami sebi, če jim je vseeno, koga so vpisali na seznam možnih kandidatov.

Tudi delo delegacij za zbor KS in SIS bi zaslužilo več pozornosti, zato so to obvezno sprejeli v program za naslednje obdobje. Nekateri diskutanti so namreč izrekli dvom o tem, da delegati res nastopajo s stališči svojega rajona, če se ne sestajajo z občani, ki so jim zaupali funkcijo.

Izredno kritični so se tokrat lotili hišne samouprave. Na posvet je prišlo komaj 7 predsednikov hišnih svetov od 78 vabljenih. Kaže, da svetov ponekod sploh ni ali pa so že

pozabili, koga so izvolili vanje. In vendar je zadnji čas, da bi se stanovalci preko njih seznanili z novim zakonom o hišni samoupravi. Po Novem letu bodo predsednike hišnih svetov sklicali z uradnimi pozivi, da bi jih vsaj po tej poti spomnili na odgovornost do ogromnih družbenih sredstev, ki so bila vložena v stanovanjske bloke, s katerimi upravljajo.

Več se bodo posvetili tudi mladini, ki še vedno nima primerne prostora za sestajanje. Razpravljali so predlagala za to dijaški dom, posvetni dom oziroma knjižnico, kjer naj bi temu prilagodili tudi delovni čas.

J. T.

Prizadeto in kritično

S programske seje OK SZDL v Brežicah — Tone Jesenko še naprej predsednik, Stanko Cerjak novi sekretar

Z besedami, da programska seja ne more dati dokončnega delovnega obračuna, ker so naloge trajne, so minuli teden odgovorili tistim delegatom, ki so v 30 strani obsegačem poročilu pogrešali delo nekaterih organov občinske konference SZDL v Brežicah. Razprava je izpopolnila vrzeli, čeprav spričo izredno razvejene dejavnosti ni mogla zajeti vsega.

Delegati so bili tokrat izredno kritični, tako da so bile stvari prikazane brez oplešavanja, take, kot v resnici so. Prav zaradi tega je konferenca izvenela delovno, brez samohvale, kar ji je samo koristilo. Trajala je štiri ure in pol. To potrjuje upravičenost zahtev po pogostejšem sklicovanju konference v novem mandatnem obdobju.

Predsednik MS SZDL Posavje Ignac Vintar je menil, da je bila razprava celo preveč kritična oziroma premalo spodbudna v tistih primerih, ko je bilo delo konference zelo dobro, z gledno. Osnova za uspeh je po njegovem mnenju v temeljnih okoljih, v krajevnih skupnostih. Tam je mladina, tam so borci, tam so zaposleni iz delovnih organizacij, tam so društva in Zveza

komunistov, tam moramo razviti dialog. To je gotovo napotek, na katerega ne bi smeli pozabiti, čeprav na drugi strani zaslužijo očitke tudi tisti delegati sveta za družbeno-

ekonomske odnose in predsedstva OK SZDL, ki so pretirano izostajali s sej, pohvalo pa tisti, ki so zaupano nalogo v organih OK SZDL vestno opravljali.

Za predsednika OK SZDL v novem mandatnem obdobju so na seji mnovič izvolili Toneta Jesenka, za sekretarja pa Stanka Cerjaka.

J. T.

NOVO V BREŽICAH

DEDEK MRAZ VES TEDEN NA POTI — Po šolah in krajevnih skupnostih so se začeli obhodi dedka Mraza v soboto, 26. decembra. Letos so si otroci lahko ogledali lutkovno igrico, katero jim je tokrat omogočila kulturna skupnost. Za obdaritev je večina delovnih kolektivov že prispevala svoj delež — 90 dinarjev na zaposlenega. Večina je sprejela to brez godrnjanja, le tu in tam so ta znesek kljub dogovoru znižali. Vrednost paketov je različna, ker društva (DPM) primikajo zraven tudi nekaj svojega denarja.

Borci v obrambnih pripravah

Kar 295 borcev občine sodeluje v odborih ljudske obrambe in družbene samozaščite

Ko so borci trebanjske občine na svoji redni skupščini pregledali svoje delo v preteklem štiritletnem obdobju, so ugotovili, da je bilo njihovo delo uspešno. Vse manj se namreč ukvarjajo s svojimi problemi, vse bolj pa z reševanjem družbenih, političnih in gospodarskih vprašanj v občini in družbi. Tudi naloge, ki so jih sprejeli za prihodnje obdobje so obsežne.

Kot pa se zavedajo, bodo težave pri izpeljavi teh nalog. Resda je velika večina borcev vključenih v različne organizacije in društva, vendar pa jih pri tem delu vse bolj omejuje starost. Poprčna starost borcev je nad 65 let. Kljub tej oviri, je bilo kar 373 članov združenja

dejavnih v družbenopolitičnih organizacijah, društvih, krajevnih skupnostih in delegacijah zborov občinske skupščine in samoupravnih skupnosti. Pomagali so pri izvajanju vrste političnih akcij, kot so volitve in referendumski ipd.

Posebej pomembno je njihovo so-

delovanje na področju družbene samozaščite in ljudske obrambe. V različnih komisijah in odborih s tega področja je sodelovalo 295 članov. Njihove prisotnosti ni bilo čutili samo pri vaji Mirna 80 in pri akciji NNNP, ampak pri pripravi obrambnih načrtov, organiziranju obrambnih dnevo po šolah, na mladinskih

• Na skupščini so izvolili tudi novo vodstvo. Predsednik bo Ciril Bukovec, sekretar pa Janko Oven.

delovnih akcijah, pohodih mladine k spomenikom NOB in na proslavah. Uspešno je delovala tudi komisija za reševanje materialnih, socialnih, stanovanjskih in zdravstvenih problemov. Za veliko večino borcev so ta vprašanja že rešili, saj jih velika večina prejema tako imenovani varstveni dodatek.

Na skupščini so se seznanili tudi z aktualnimi vprašanji v svetu in doma. O tem jim je govoril predstavnik republiškega odbora ZZZ Lado Kocijan.

STRELJANJE ZA DAN JLA

V počastitev dneva JLA so trebanjski strelci pripravili zanimivo tekmovalstvo, na katerem je nastopilo kar 18 ekip. Med člani je zmagalo SD Trebnje, 2. KP D Ob, 3. PM Trebnje; med mladinci OO ZSMS Trebnje, pri pionirjih OS Trebnje, v članski konkurenci med posamezniki Zalar, med mladinci Godnjavec in pri pionirjih Krošl.

SMUČARSKI TEČAJI V TREBNJEM

Tudi letos so v trebanjski občini pričakali zimo že pripravljeno. Takoj, ko je zapadel sneg, je že začela teči njihova smučarska vlečnica, organizirali so tečaj za najmlajše, katerega se je udeležilo okoli 30 malih smučarjev, še pred novim letom pa so pripravili tudi smučarski tečaj za odrasle.

TREBANJSKE NOVICE

J. SIMČIČ

ZA STOLETNIČNO PRIZNANJA VARČEVALCEM

Sobotna počastitev stoletnice združenega hranilništva na Bizeljskem je bila prva tovrstna prireditelj v Sloveniji. Udeležili so se delegati in varčevalci hranilno kreditne službe DO Slovin Bizeljsko — Brežice. Na Bizeljskem, v Pišcah, v Kapelah in Artičah sega tradicija varčevanja daleč nazaj v osemdeseta in devetdeseta leta prejšnjega stoletja. Danes imajo na tem območju 3000 varčevalcev. Na slovesnosti so izročili priznanja 11 organizatorjem in delavcem v tej službi ter 40 varčevalcem in še dvema šolaricama, ki prav tako varčujeja pri HKS. Več o tem prihodnjic.

KMETIJE KONČNO ZAŠČITENE

Po zadnjem seznamu, ki ga je 29. decembra obravnavala občinska skupščina v Brežicah, je bilo predlaganih za zaščito 426 kmetij iz 18 krajevnih skupnosti. To pomeni, da tako kmetijo lahko podeduje samo en dedič, vsi drugi dobijo nujni delež izplačan v denarju. Prodaje zemljišč odlok o zaščiti ne omejuje.

BREŽIŠKE VESTI

Dobre izkušnje sekcijskega dela

Volilno-programska konferenca SZDL ocenila delo frontne organizacije v občini

Povsod še ni čutili, da bi se v konferenci, pa naj gre za krajevne ali občinsko organizacijo SZDL, uveljavljale delegacije in delegati posameznih frontnih delov. Odgovornost za to, da delegati največkrat nastopajo kot posamezniki, leži predvsem na plečih organizacij, ki svojih delegatov v SZDL ne spremljajo, še manj pa ocenjujejo njihovo delovanje.

To je bilo med drugim poudarjeno v poročilu o družbenopolitični aktivnosti Socialistične zveze v krški občini v letu 1981. Volilna in hkrati programska konferenca OK SZDL 22. decembra je bila dobra priložnost tudi za sklepanje o usmeritvi dejavnosti SZDL v letu 1982. K utrjevanju družbene vloge SZDL bodo precej storiili že v tistih krajevnih organizacijah, kjer bodo razvili sekcijsko delovanje sekretarijatov. Ponekod so napak govorili o uspešnem delu, če se je vse začelo in končalo pri predsedstvu, druge oblike dela pa niso poznali. Koristne izkušnje svetov pri OK SZDL, denimo pri pripravi petih sekcijskih razprav o osnutku družbenega plana občine za to srednjeročno obdobje,

ko se je vključilo več razpravljalcev kot kadarkoli prej, bi bile dobrodošle tudi za predstavnike in občinska vodstva družbenopolitičnih organizacij, ki razen sindikata kot soorganizatorja razprav niso izkoložnosti tudi za sklepanje o usmeritvi dejavnosti SZDL v letu 1982. K utrjevanju družbene vloge SZDL bodo precej storiili že v tistih krajevnih organizacijah, kjer bodo razvili sekcijsko delovanje sekretarijatov. Ponekod so napak govorili o uspešnem delu, če se je vse začelo in končalo pri predsedstvu, druge oblike dela pa niso poznali. Koristne izkušnje svetov pri OK SZDL, denimo pri pripravi petih sekcijskih razprav o osnutku družbenega plana občine za to srednjeročno obdobje,

• Za novo predsednico OK SZDL so izvolili Margareto Marjetič, učiteljico razrednega pouka v brestaniški osnovni šoli „Adam Bohorič“ za podpredsednika Branka Pirca in za sekretarja Ivana Srpičiča, ki sta že doslej opravljala ti odgovorni funkciji.

ristili demokratičnega soočanja in borbe mnenj za uveljavitev svojih stališč.

P. P.

Plane stalno preverjati!

Ob predlogu resolucije 1982 — Samoprispevek?

„Občinski izvršni svet je opozoril planske službe in vodstva delovnih organizacij, naj bodo plani za leto 1982 kar se da realni. V nekaterih delovnih organizacijah še vedno predvidevajo take investicije kot pred restrikcijami,“ je poudaril predsednik krškega izvršnega sveta SO Vinko Bah na zadnji seji občinske konference ZK.

Ko je pojasnjeval predlog resolucije za leto 1982, ki je, mimogrede, tudi po mnenju predsedstva OK SZDL in občinskega sveta ZSS precej bolj gumen od osnutka, je Bah povedal, da bo v občini potrebno spremeniti tudi temelje planov družbenih dejavnosti. Vprašljivi so nekateri normativi, ki naj bi jih dosegli v tem srednjeročnem

Nikakor pa ne gre prezreti vrste analiz in ocen ter stališč in sklepov za krepitev demokracije v delegatskem in skupščinskem sistemu. Kljub temu da so negativne pojave, ki se nenehno pojavljajo, zaznali in se dogovorili za politično akcijo, rezultatov namreč ni. Gre za ključna vsebinska vprašanja, kot je neodgovornost družbenopolitičnih organizacij, samo upravnih organov, strokovnih služb in poslovnih organov v delovnih organizacijah in tozidih od delovanja njihovih delegatov. Če bi delegacije dobro delale, se verjetno ne bi pripetilo, da je na zboru združenega dela občinske skupščine, ko je bila na dnevnem redu problematika devetmesečnega gospodarjenja, zavladal v delegatskih klopek popoln molk, že naslednji dan pa so v številnih tozidih prišle na površje mnoge težave. Poslej se tudi ne bi smelo dogajati, da pojave nesklepnosti sej nekaterih skupščin nihče ne preverja in ne ugotavlja vzrokov neudeležbe iz posameznih delegatskih okolij.

Prevozi za vse enako

Nova delavska proga Telče—Laze—Primož in Zabukovje—Trnovec? — Solidarnostno reševanje prevozov

Mnogo delavcev sevniške občine je odvisno od prevozov z delavskimi avtobusi. Samo mesečnih vozovnic je 953. Prav je, da organiziran javni prevoz sega predvsem v odmaknjene kraje.

Navezadnje želimo s konceptom splošnega ljudskega odpora doseči, da ostane podeželje poseljeno tudi po hribih. Delovnim kolektivom ne more biti vseeno, kako prihajajo delavci na delo. Če pešajo dolge kilometre, je nujno, da prihajajo v tovarno utrujeni že od poti. Siceršnji prevozi z lastnimi vozili so postali predragi. Koordinacijski od-

bor za delavske prevoze pri občinskem sindikalnem svetu se zato zavzema za enoten spozoraz za vse delavske proge. Delež kolektivov za prevoz delavca na katerikoli progi naj bi bil po tem spozorazu enak. Na tak način imajo prevoze urejene v prenekateri občini.

Pred nedavnim je pričel voziti dodatni Zletnikov avtobus za Orešje in Lončarjev dol. Dolgoletna je želja ljudi s Telč, Laz in Primož, da bi slednjič avtobus pripeljal tudi do njih. Znana je skrb odmaknjene pramoške krajevne skupnosti za ceste. S kakšnim udarniškim duhom so jih gradili in jih tudi vzdržujejo, so povedali na našem uradništvu v gosteh. Zahteva za avtobus prihaja tudi z drugega konca občine. Na Trnovcu sprašujejo, zakaj je bila sploh posodobljena cesta do Zabu-

SEVNIŠKI PABERKI

SPET RAZSTAVA V LISCI — Skupna kulturna komisija v tej tovarni prizadevno preganja kulturno mrtvilo v mestu. V soboto je gostoval Zlatko Šugman z „Neposrednim prenosom“. Do 7. januarja bo ravno tako v jedilnici Lisce odprta razstava slik slikarja Konrada Kranjca iz Lenartar. Za ogled priporočajo čas dopolne od 10. do 11. ure in popoldne od 16. do 17. ure.

NEZADOVOLJNI Z URBANIZMOM — Zadnje čase se je močno osulo število delegatskih vprašanj. V sami Sevnici so nezadovoljni z izvajanjem urbanistične politike. Delegacija te krajevne skupnosti zahteva poročilo o izvajanju odlokov občinske skupščine za to delovno področje. Menijo, da bi morali v mestu objavljati javne natečaje za zasnovane posameznih rešitev, ne pa, da ima vse v zakupu le ena organizacija.

SPOJILI KABEL — Čeprav še ni nameščena nova telefonska centrala v Sevnici, ki bi omogočala pripojitev številnih naročnikov, ki so udarniško delali, da so tako lepo podaljšali omrežje, je povzročala dodatno skrb prekinitve novega kabla. Poštni delavci so naposled s pomočjo naprav iz Ljubljane ugotovili, kje je bil novi kabel poškodovan. Napako so že popravili.

SEVNIŠKI VESTNIK

kovja, če po njej ne vozi delavski avtobus. Navezadnje bi bilo treba avtobusno progo samo podaljšati.

Kolikor bi ponujeni spozoraz podpisniki tudi podpisali, bi avtobus proti Trnovcu na eni strani in Telčam — Lazam ter Primožu na drugi lahko vozili od 1. februarja dalje.

A. ZELEZNIK

»Dolenjski list«

SKLIC PA TAK!

Pri občinski kulturni skupnosti v Sevnici imajo že od nekdanje težave s sklepčnostjo skupščinskih sej. V četrtek, 24. decembra, je do sklepčnosti manjkalo šest delegatov. A kaj, po polurnem čakanju in telefonadi v tako imenovano delegatsko bazo bi v skrajnem primeru med delovnim časom lahko „sneli“ le troje delegatov. Tudi če bi od kod dobili še ostale, bi bilo zaman, saj ni prišel niti predsednik, ki je vse skupaj sklical.

DEDEK V VRTCU — Prihod dedka Mraza v soboto v Sevnici je bil lepa priložnost, da so malčki, ki sicer ne zahajajo v vrtec, občutili prijetno vzdušje v tej hiši. Vzgojiteljice in ostali člani DPM so peli in se igrali z njimi; preden jih je pozdravil dedek Mraz, so si lahko ogledali še pravo lutkovno igrico.

Več imen za eno dolžnost

Za spomladanske volitve je v sevniški občini evidentiranih 4.608 možnih kandidatov. Na seji predsedstva občinske konference SZDL so 23. decembra povedali, kdo je doslej evidentiran za najodgovornejši dolžnosti v občini. Postopek še ni pri kraju, saj bo kandidacijska konferenca v januarju.

Za predsednika občinske skupščine so evidentirani Jože Bavec, inž. Jože Peterneš, Franc Pipan in Jelko Stojs. Za predsednika družbenopolitičnega zbora je evidentiran prof. Jože Bogovič, ki predseduje temu zboru že zdaj. Za predsednika zbora združenega dela sta evidentirana Alojz Anzelj in Jože Kragl. Za predsednico zbora krajevnih skupnosti je evidentirana Anica Horjak, za podpredsednika pa Drago Krošelj. Za predsednika izvršnega sveta sta evidentirana Marija Jazbec in Janko Rebrnik. Članica izvršnega sveta naj bi bila Marinka Puclj — Arandjelović, za direktorja uprave družbenih prihodkov Kamil Krošelj, za načelnika oddelka za ljudsko obrambo sta evidentirana Drago Lupščina in Jože Jeke. Slednji je evidentiran tudi za načelnika oddelka za notranje zadeve in občo upravo, ravno tako tudi Mihael Keršič. Le-ta je evidentiran tudi za sekretarja izvršnega sveta, ravno tako Andreja Flajs. Za sekretarja občinske skupščine sta evidentirana Jože Zvegljič in Andreja Flajs. Nekaj vrzeli je še pri imenih za vodstva samoupravnih interesnih skupnosti. Za predsednika kulturne skupnosti je evidentiran Tone Zgonc, izobraževalne skupnosti Drago Perc, zaposlovanja Franc Hrušvar in invalidsko-pokojniškega zavarovanja Jože Knez.

KRŠKE NOVICE

LES ZA MOST V PODBOČJU PRIPRAVLJEN — Pred časom smo pisali, da se vaščani v Podbočju in Brodu precej hudejejo, ker morajo čez Krko po mostu, ki ga je že močno načel zob časa. Pri samoupravni komunalni interesni skupnosti so nam povedali, da so uspeli dobiti dovolj dolga debela in tako zdaj že obdelani tramovi samo še čakajo na prijaznejše spomladansko vreme. In spet bo v Podbočju trden most, ljudje pa bodo voljni.

BREZ DOMAČE LEKARNE LE NE GRE — V krški lekarni zatrjujejo, da imajo po mnenju združenja slovenskih lekarn eno najbolj smotno organiziranih dežurnih služb v republiki. Delajo celo ob nedeljah, če pa bi že kdo želel kakšno zdravilo ponoči, pravijo, da lahko vsaj prvo pomoč zanesljivo nudijo trije dežurni v zdravstvenem domu. Kakšen aspirinček in druge malenkosti pa seveda ne bi smel manjkati v nobeni domači lekarni.

KRŠKI TEDNIK

Samo pridne roke so premalo

S posodobitvijo livarne bodo Beltovi livarji konkurenčnejši na tujem trgu — Drage in slabe surovine dražijo končni izdelek — Po produktivnosti na vrhu

Negotovost glede gradnje nove Beltove livarne lahkih ulitkov, ki se vleče že več kot tri leta, vedno bolj moreče pritiska na ta črnomaljski kolektiv. V tem času, kar to gradnjo odlašajo, se pravi od leta 1978, se je investicijska vrednost povzpela od 360 na 620 milijonov dinarjev, potreba po deviznih sredstvih pa od 90 na 180 milijonov dinarjev.

Belt pa sedaj, tudi če bi dobil vsa potrebna dovoljenja, ne more prevesti tako velikega bremena. Zato so se odločili, da nove livarne ne bo več v prihodnjem planu. Niso se sicer odpovedali misli na novo livar-

no, v kateri bi naredili 7.000 ton drobnih ulitkov na leto, marveč jo bodo odložili, prednost pa dali rekonstrukciji stare livarne.

Vse od leta 1978 je Belt hranil denar, ki naj bi ga vložili v gradnjo nove livarne in tako niso vlagali niti v posodobitev sedanje proizvodnje. Povsem jasno pa je, da morajo posodobiti svojo livarsko tehnologijo, če se hočejo bolj usmeriti v izvoz na konvertibilno območje. Produktivnost Beltovih livarjev je sicer za 30 odstotkov nad produktivnostjo jugoslovanskih livarn, vendar kljub temu močno zaostaja za na primer nemško; tako Beltov livar naredi 28 ton ulitkov na leto, nemški pa 60 ton. Lastna cena kilograma ulitka v Beltu je 30 dinarjev, v Nemčiji pa 1,2 marke.

Glavni razlog za višjo ceno našega ulitka pa je material; naše surovine so namreč precej dražje kot zunanje, precej slabše kakovosti, temu se pridruži še nesodobna tehnologija in to vse skupaj večja stroške za kilogram ulitka. Tuje kupce pa zanima

le cena in kakovost, zato je nujno, da Beltovi livarji posodobijo svojo opremo.

Posodobitev sedanje livarne naj bi veljala 280 milijonov dinarjev, s tem pa se bodo tako v fizičnem kot finančnem učinku močno približali tisti proizvodnji, ki so jo načrtovali z novo livarno.

A. BARTELI

ČRNOMALJSKI DROBIR

Z LOPATO V SLUŽBO — Vodja Beltovega tozda Livarna inž. Peter Štor se vsak dan vozi v službo v Črnopolje iz Žužemberka. Dolgotrajne izkušnje so ga pripravile do tega, da brz, ko se začne prava zima, vrže v avto tudi lopato, kajti vedno je boljše, da se človek zanese nase kot na vso mehanizacijo za čistenje cest.

STABILIZACIJA PO OSNOV- NOSOLSKO — Črnomaljski osnovnošolci so si zadali obširen stabilizacijski načrt, ki so ga objavili tudi v posebni številki svojega glasila. Kar 32 obljub, česa vsega ne bodo počeli oz. kaj vse bodo storili, da bi šoli in sebi čim več pripravili, so zapisali. Če bo tudi v njihovem primeru držalo reklo: Kar se Janezek nauči, to Janezek zna, potem kasneje gotovo ne bodo posnemali dijakov sosednjega CSS, ki so po vsej stvari iz gole objektivnosti dobera zvili pločevinaste cevi za ogrevanje.

ISTA TARČA, ISTA RAZD- DALJA — S temi besedami bi lahko označili, koliko je bilo do sedaj v Črnopolju narejenega, da bi se izboljšala preskba z gradbenim materialom. Dolenska je obljubila, da se bo trudila v okviru svojih možnosti, te pa so očitno zelo pičle, saj ni zgradila za letos načrtovanega skladišča. Jasno pa je, da brez primernega skladišča tudi zaloge in izbora gradbenega materiala ne bo.

KAJ PA NEPISMENI? — Samo tako se bodo posledje lahko izgovarjali tisti Beltovi delavci, ki bodo imeli težave z bolniškim staležem. Delavski svet je namreč zaostrel stvari z bolniško, kar so objavili tudi v svojem glasilu, in to v slovensčini in srbskohorvaškem prevodu.

O LETOŠNJEM DELU SZDL

Na torkovi programski seji OK SZDL v Metliki je tekle beseda o letošnjem delu Socialistične zveze v metliški občini, sprejeli pa so tudi programske usmeritve za delo te organizacije v prihodnjem letu.

DELOVANJE ZK V POLITIČNEM SISTEMU

Zadnja letošnja seja občinske konference Zveze komunistov v Črnopolju je bila v tork. Osrednja točka dnevnega reda je bila posvečena delovanju Zveze komunistov v političnem sistemu.

SPREHOD PO METLIKI

MATURANTKE POKLICNE TEKSTILNE ŠOLE BETI so pripravile v Hotelu Bela krajina ples, na katerem je igral ansambel Ekspres, niso pa pozabile tudi na srečelov in licitacijo purana. Hotelska restavracija je bila zasedena do zadnjega kotička, dekleta so zaslužila denar, obiskovalci plesa pa so preživeli prijeten petkov večer. Zadovoljni pa so tudi pri Integralu, saj jim je kapnilo v mošnjo nekaj več dinarjev kot sicer, ko sedijo v hotelu le redki gostje.

ŽIVCNOST PRED NOVIM LETOM je bila letos nekoliko manjša kot prejšnja leta, kajti stabilizacija se pozna v slehernem žepu, vendar so se prednovoletni pogovori kljub temu sukali največ okrog preživetja nadaljnje noči. Koledarjev, rokovnikov in novoletnih voščilnic ni bilo toliko kot v preteklosti, veliko manj se je tudi jedlo in pilo po skupinah. Kljub zapisanemu pa ni bilo napačno sklepati, da ljudje niso trošili več kot sicer. Slovenec dlako že zamenja, nprav pa bolj težko.

NA STENSKIH KOLEDARJIH DELOVNE ORGANIZACIJE BETI za leto 1982 so postneki iz Belokranjskega muzeja. Naredil jih je ekonomist Branko Herak, prikazujejo pa staro kuhinjsko posodje, orodje za vzdrževanje vinograde, pribor za izdelovanje pisanic, ljudske instrumente, piske pripomočke in posamezno obrtniško orodje. Koledar so natiskali v Soči v Novi Gorici, oblikovali pa so ga v ČGP Delo v Ljubljani.

metliški tednik

Minometalec darilo teritorialcem

Kolektiv kemične tovarne Melamin podaril teritorialcem ročni minometalec in mine

„Vse probleme družbe je treba reševati na samoupravnih osnovah“, je poudaril v govoru na svečani akademiji v počastitev dneva JLA sekretar občinskega komiteja ZK Peter Šobar.

V kulturnem delu svečanosti so sodelovali: pevski zbor osnovne šole Kočevje pod vodstvom Tatjane Bračko, harmonikarji vojaki, gimnazijci, in recitatorji. Na akademiji je dalo svečano zaobljubo tudi 12 mladincev in mladink.

Poleg tega so prebrali, kateri vojniki in rezervni vojaški starešine so napredovali v višji čin, podelili pa so tudi priznanja in plakete zaslužnim organizacijam in posameznikom.

Povezanost naše armade in ljudstva je še posebno izpričal delovni kolektiv kemične tovarne Melamin Kočevje. Na svečani akademiji v Kočevju je predstavnik tega kolektiva sporočil, da je njihov kolektiv sklenil podariti teritorialni obrambi občine ročni minometalec in šest min zanj.

Plaketi ZRVS Jugoslavije sta za uspešno delo in krepitev splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite ter za razvoj in uveljavljanje organizacije ZRVS prejela krajevna organizacija ZRVS Draga in Ivan Mihelič, komandant TO občine Kočevje.

PRIZNANJA OBRAMBE

Svet za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozasčito občine Kočevje je ob proslavljanju dneva JLA podelil priznanja naslednjim: poveljstvu vojaške enote VP 1478 Ljubljana (ki je poleti gradila krajevni vodovod v Koprivniku), osnovni šoli Zbora odposlancev Kočevje s podružničnimi šolami, osnovni šoli „Ljubo Šercer“ Kočevje, osnovni šoli Vas-Fara, Centru poklicnih šol Kočevje, Gimnaziji Kočevje, občinski Štrelski zvezi Kočevje, Savu Vovku, Antonu Križu, Stanetu Otovičarju st., Marjanu Mrvarju, Alojzu Bariču, Antonu Pughju, Slavku Janežu, Jožetu Markoviču, Stefanu Kastelcu, Borisu Gorjancu, Edu Pircu, Ivanki Hvali, Francu Kolarju, Antonu Vlašiču in Rajku Hvali.

Priznanja občinske konference ZRVS so prejeli še: Anton Štimac iz KO ZRVS Draga, Alojz Bobnar (Šalka vas), Branko Cilensek, Bojan Ciglič, Aleksander Kalan, Bogomir Murn, Djordje Stjepić in Vitomir Savič (vsi iz KO ZRVS Kočevje-mesto), Ivan Drobnič (Kočevska Reka), Ciril Jasenc (Stara cerkev), Ivan Marinič (Šalka vas), Anton Naglič („Ivan Omerza“—Livold), Matija Ožanič (Vas-Fara), Drago Podreberšek (Šalka vas) in Janez Rugole (Osilnica).

Svečanosti so bile tudi po drugih krajevnih skupnostih, šolah in drugod. Na sam praznik so imeli zelo lepo svečanost tudi učenci Centra poklicnih šol Kočevje, katero so

DANES KVIZ IN SILVESTROVANJE

Kulturno-športno društvo „Ciril Dekval“ iz Mozlja pri Kočevju organizira danes, se pravi na Silvestrovo, kviz „Naš kraj in krajan“, po kvizu pa bo silvestrovanje. Prireditelj bo v kulturnem domu v Mozlju. Za kviz, na katerem bodo sodelovali tudi starejši občani, je že zdaj veliko zanimanja. Program bo pester. To bo drugi letošnji kviz v tej vasi; na prvem je zmagal Franci Šalomon.

OBCINSKE POHVALE

Komandant teritorialne obrambe občine Kočevje je ob dnevu JLA za uspehe pri izvrševanju nalog pohvalil Antona Knava, Marjana Brodnika, Josipa Urbiha, Martina Pelca, Janeza Hočevarja, Ilijo Grgiča, Gojka Dvizca in Mitjo Korela.

SREČANJE PRILETNIKOV

Srečanje priletnih občanov, starih nad 70 let, so pripravili po vseh krajevnih odborih KS „Ivan Omerza“ Livold pred novoletnimi prazniki. V Mozlju je bilo tako srečanje 20. decembra. Nanj so povabili 23 priletnikov, vendar nekateri niso mogli priti zaradi bolezni, oddaljenosti in slabe ceste. Kulturno-športno društvo „Ciril Dekval“ je za to priložnost pripravilo krajski kulturni program, KS in RK pa pogostitev in razgovor.

obiskali tudi vojaki in jim pokazali dva topova. Na proslavi so predlagali 6 učencev v enoto TO ter podelili priznanja za uspehe pri tekmovanju v streljanju in za ustvarjena likovna dela.

— Kakšen oglas si dal v časopis, ko ti je zmanjkal fičo s pol kilograma kave in kilogramom svinine?

— Naj poštenei najditelj vrne kavo in svinino, fička pa obdrži za nagrado.

DROBNE IZ KOČEVJA

STEKLINA SE BLIŽA — Steklina je že v Ljubljani. Tu so odkrili tri stekle lisice. V naši občini stekline še ni. Psov in mačk, ki se potepajo po mestu, je veliko. Lisice prihajajo tudi v bližino hiš. Ne smemo biti površni in moramo na pse in mačke bolj paziti, sicer bo nam vsem v škodo.

NAD POVPREČJEM — AMD Kočevje je imelo v letu 1981 skupno 1.070 članov (956 avtomobilistov, 3 motoriste, 7 brez vozil in 104 člane šolskega podmladka), kar predstavlja 27 odstotkov vseh lastnikov motornih vozil, to pa je nad slovenskim povprečjem.

KONČNO USKLADITEV — Usklajevalni odbor občinske konference SZDL je poslal društvom, organizacijam in ustanovam okvirni program proslav in prireditev v letu 1982. Do 15. januarja bodo vsi, ki so ta program dobili, napisali še, kdaj tudi oni načrtujejo svoje prireditve. Tako bi se izognili dosedanjim neusklajenosti, zaradi katere je bilo včasih več proslav in prireditev na isti dan in uro. Naslednji korak bo, da bi uskladjili večje prireditve tudi s sosednjimi občinami, v regiji in re publikli.

KOČEVJSKE NOVICE

Revni plačujejo največ

Za neprimerna kletna in podstrešna stanovanja najvišje najemnine — Ugotoviti stanovanjske razmere zaposlenih

V Metliki imajo 31 solidarnostnih stanovanj, kar je desetina vseh družbenih stanovanj v občini. Doslej so trikrat srečnejšem izročili ključne solidarnostnih stanovanj: leta 1976 so zgradili 14 takih stanovanj, dve leti za tem so jih podelili 13, v lanskem letu pa štiri.

Ker so pravila o dodelitvi solidarnostnih stanovanj nastajala tako rekoč hkrati s gradnjo le-teh, je pri prizadevanjih, da bi kar se le da pravično presodili, kdo je resnično upravičen do take družbene pomoči, kljub vseh dobri volji prišlo tudi do težav; kakorkoli že, danes v Metliki priznavajo, da v solidarnostnih stanovanjih stanuje tudi nekaj takih ljudi, ki do take družbene pomoči niso upravičeni.

Na vsakega od dosedanjih treh razpisov za solidarnostna stanovanja se je prijavilo precej več prosilcev, kot je bilo na voljo stanovanj; skupaj je v treh letih prosilo za solidar-

nostno stanovanje 114 ljudi, stanovanje pa je, kot rečeno, dobilo 31 prosilcev ali slabih 28 odstotkov.

Ze bežen pogled na stanovanjske razmere nasploh v metliški občini kaže nekatere neskladnosti; tako je na eni strani stanovanjska stiska, na drugi pa je več stanovanj praznih ali le delno zasedenih. Precej je tudi mladih zakoncev oziroma družin, ki zelo težko pridejo do stanovanja in morajo za neprimerna kletna in podstrešna stanovanja plačevati visoke najemnine. V večini so to delavci z nizko izobrazbo in temu primernimi dohodki. Tako prihaja do tega, da preprosto povedano, tisti, ki imajo najmanj denarja, najdražje plačujejo stanovanje. Za to je v veliki meri krivo nespoštovanje pred šestimi leti podpisanega družbenega dogovora o minimalnih standardih za življenjske razmere.

Zato se na občinskem sindikalnem svetu zavzemajo za akcijo, s katero naj bi ugotovili, kakšne so resnične stanovanjske razmere vseh v občini zaposlenih in njihovih svojcev. To bi bila tudi dobra osnova za planiranje v stanovanjskem gospodarstvu, hkrati pa prispevek za celovit prikaz socialno-ekonomskih razmer metliških občanov.

A. B.

OTOK

V MALO ŠOLO — Med 25 učenci, ki obiskujejo malo šolo v Podzemlju, sta tudi Nataša in Dane z Otoka. Do konca maja bosta po dvakrat na teden tako le čakala, da ju bo pobral šolski kombi, potem pa bo njihova „pripravništva“ konec in začelo se bo zares.

Naša bodočnost je v naših rokah

Tako je učil tov. Tito — SLO je zasnova miru in je torej obrambnega značaja

„Tovariš Tito je učil, da ni položaja, iz katerega ne bi bilo izhoda“, je med drugim poudaril na proslavi ob dnevu JLA v Ribnici glavni govornik starešina Miroslav Lilič. Spregovoril je tudi o zgodovini JLA ter njenem delu in nalogah v sedanjem obdobju.

V kulturnem delu svečanosti so sodelovali še mladinski pevski zbor pod vodstvom Bernarde Kogovšek, orkester glasbene šole pod vodstvom Matije Suhadolca, vojaški orkester, ribniški mladinci in učenci osnovne šole. Ves program je bil posvečen nastanku in delovanju naših vojaških sil pa tudi pokojnemu vrhovnemu komandantu tovarišu Titu.

Na proslavi so letos prvič podelili plakete prve ribniške čete. Prejeli so jih še živeči pripadniki te čete, in sicer Branko Bokša iz Koracič 11 pri Ormožu; Mirko Gorše—Iztok iz Preradovičeve 22 v Ljubljani; Janez Hočevar iz Menartove 8, Ljubljana; Janez Kmet iz Japljeve 9 v Ljubljani; Alfred Klopčič, Sime Milošević 14, Zemun; Rado Macarol, Na jami 11, Ljubljana; Stane Kodrič iz Zadvora 24, Polje pri Ljubljani; Zvonimir Tanko iz Kidričeve 15, Ljubljana; Savo Žigon iz Knezove 6, Ljubljana—Šiška; Stane Nosan iz Goriče vasi 16, Ribnica; Vinko Mihelič iz Valvasorjeve 52/b, Ljubljana; Vinko Knol iz Meškove 5, Ljubljana; Alojz Šega iz Ravnega dola 5, Sodražica in komandir čete Filip Tekavec—Gašper, Cesta IX/51, Ljubljana.

Zal se zaradi bolezni, oddaljenosti, slabega vremena in drugih vzrokov večina dobitnikov Pla-

ket prve ribniške čete ni mogla udeležiti proslave.

Razen teh plaket, ki jih je podelil domicilni odbor prve ribniške čete, je bilo na proslavi podeljenih še več drugih priznanj. Tako sta predsedstvo občinske organizacije ZZB NOV in domicilni odbor prve ribniške čete podelila za razvijanje in obujanje revolucionarnih tradicij in prenašanje le-teh na mlade rodove in za dosežke pri obrambni vzgoji prebivalstva še plakete: občinski skupščini Ribnica, občinski konferenci ZRVS Ribnica in tozdu Donit Sodražica.

Zasluzne organizacije in posamezniki so prejeli tudi pohvale in priznanja od najvišjih republiknih pa do občinskih organov, ki delujejo za področje ljudske obrambe. Razen tega so na svečanosti prebrali, kdo vse je napredoval v višji čin, o čemer so izdali ustrezne odredbe organi na različnih ravneh, od predsedstva SFRJ preko ostalih organov do komandanta teritorialne obrambe občine Ribnica.

Podobne proslave, kot je bila na predvečer dneva JLA v Ribnici, so bile tudi po drugih krajevnih središčih, in sicer v petek v Dolenji vasi, v nedeljo v Loškem potoku in v tork. 22. decembra, v Sodražici. Povsod je bil njihov organizator organizacija ZRVS in JLA, pri izvedbi programa

PO ČEM SILVESTROVANJE

Gostinci se pripravljajo, da bi pripravili kar najlepša in najprijetnejša silvestrovanja in tako pripravili čimveč ljudi. Za zdaj je znano, da bo rezervacija s silvestrskim menujem v hotelu Jelka veljala 700 din in da bodo za ples poskrbeli člani ansambla „Ribniški fantje“. V domu JLA bodo goste zabavali „Crveni korali“ iz Zagreba, cena silvestrovanja pa še ni znana.

VRTCA SE NE BO — V stari šoli na Velikih Poljanah so uredili prostor za cibabne oziroma predšolske otroke, stare od 3 do 5 let. Vrtec bi moral biti odprt že 23. novembra, vodila pa bi ga vzgojiteljica, ki bi prišla sem vsak ponedeljek iz VVZ „Madje Silc“ iz Ribnice. Pravijo, da zaradi dežja in snega vrtca to zimo še ne bo in bo odprt šele spomladi.

— Zakaj ste dejali električarjem, da imate raje visoko kot nizko napetost?

— Zato, da je otroci ne bi mogli doseči.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

ŽLED NAPRAVIL PRECEJ ŠKODE — Tudi v ribniški občini je žled napravil precej škoda na drevu. Ledeni opek, ki je obdal veje dreves, je s svojo težo lomil tanke pa tudi srednje in celo zelo debele veje. Zelo je škodoval tudi parkovnemu drevu, posebno na območju ribniškega gradu, kjer je urejen najlepši ribniški park. Škoda še ni ocenjena.

KAKO DO PREVOZA OTROK V ŠOLO? — Kot drugod, tako je tudi v ribniški občini zagotovljen brezplačen prevoz otrok v šolo iz krajev, ki so od šole bolj oddaljeni. Pozimi pa je težko hoditi v šolo tudi tistim otrokom, ki so doma sicer bližje šoli. Večina teh otrok pešači, nekateri pa vozijo do šole stari s svojimi osebnimi vozili. Nekateri starši že predlagajo, na primer z območja Brega in bližnjih Lazov, da bi šolski avtobus, potem ko pripelje v Ribnico otroke iz oddaljenih krajev, prišel še po njihove. Predlagajo, naj bi šola pripravila o tem razgovor s starši, ki so (vsaj nekateri) pripravljene prevoz v celoti ali delno plačati. Že zdaj pa je jasno, da bo prevoz morda možno urediti le v tem primeru, če bo otrok za prevoz dovolj, da bi se vožnja prevozniku splačala.

REŠETO

Na podlagi 13. člena statutarnega sklepa o oblikovanju, nalogah in pristojnostih skupščine, izvršilnega odbora in drugih organov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto (SDL št. 14/78,7 in 27/79) je odbor za gospodarjenje s stanovanjskim skladom sprejel v skladu z določili 11. in 12. člena pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj (SDL št. 26/81) na svoji seji dne 24. decembra 1981 naslednjo

PREDNOSTNO LISTO

URAVIČENCEV ZA PRIDOBITEV SOLIDARNOSTNEGA STANOVANJA

Zep. št.	Preimek in ime	Bivališče	Število družin. članov	Število doseženih točk	Upravičen do stanovanja
1	2	3	4	5	6
I. DRUŽINE Z NIZKIMI DOHODKI					
a. Novo mesto					
1.	KOVAČIČ Bruno	Nm, naselje žabjek	5	908	2 1/2-sobno
2.	KOVAČIČ Valentin	Nm, naselje žabjek	5	900	2 1/2-sobno
3.	HUDOROVAC Marija	Nm, naselje žabjek	5	850	2 1/2-sobno
4.	JELEK Martina	M.p., Golobinjek 2	5	826	2 1/2-sobno
5.	MIKEC Elizabeta	Nm, Drska 60	4	823	2-sobno
6.	JOVANOVIČ Ljubisav	Straža, Hrušovec 11	4	809	2-sobno
7.	KNEŽEVIČ Milan	Nm, Srebrnice 1	4	800	2-sobno
8.	SURUDŽIČ Mitar	Nm, Kettejev drevored 44	4	790	2-sobno
9.	BADOVINAC Marija	Nm, Šukljeta 19	3	790	1 1/2-sobno
10.	BOH Slavica	Stopiše, Dolž 40	3	780	1 1/2-sobno
11.	KOLAR Marjana	Dolenjske Toplice 3	5	770	2 1/2-sobno
12.	KRIST Milan	Nm, Zalog 22	4	750	2-sobno
13.	KRHAČ Katjuša	Nm, Ragnovska 16	6	750	3-sobno
14.	ČERNELIČ Antonija	Nm, Cankarjeva 9	4	740	2-sobno
15.	DUJAKOVIČ Gospa	Nm, Regerča vas 31	4	736	2-sobno
16.	KRANJC Janez	Nm, Drska 41	4	731	2-sobno
17.	BORDEVIČ Slobodanka	Semič, Kot 81	4	723	2-sobno
18.	STAREŠINA Branka	Nm, Šegova 13	3	714	1 1/2-sobno
19.	VRHOVAC Veselko	Dolenjske Toplice 13	3	712	1 1/2-sobno
20.	MIHAJLOVIČ Danilo	Nm, Partizanska 11	4	711	2-sobno
21.	KOVAČIČ Boris	Nm, Majde šilo 2	5	700	2 1/2-sobno
22.	NIKOVSKA Jožefa	Nm, Gor. Karteljevo 8	4	698	2-sobno
23.	ŠERE Venceslav	Nm, Koštialova 30	4	696	2-sobno
24.	IVKOVIČ Roza	Nm, Žabja vas 3	4	694	2-sobno
25.	AVDIČ Jakub	Nm, Kettejev drevored 35	4	694	2-sobno
26.	ISLAMOVIČ Senija	Nm, Smolenja vas 53	3	690	1 1/2-sobno
27.	IVANJČIČ Slobodan	Nm, Ulica talcev 12	3	690	1 1/2-sobno
28.	BRAJKOVIČ Zdenka	Nm, Kotarjeva 5	4	689	2-sobno
29.	RADOJČIN Stevan	Nm, Gotna vas 40	4	678	2-sobno
30.	SMALOVIČ Senadija	Nm, Smolenja vas 53	3	674	1 1/2-sobno
31.	KAUČIČ Jožica	Trebnje, Stefan 10	4	671	2-sobno
32.	STIPANOVIČ Darja	Nm, Cesta herojev 4	4	670	2-sobno
33.	ČIVOVIČ Malič	Nm, Ob Teški vodi 28	4	669	2-sobno
34.	KUDIČ Zuhra	Suhor, Drage 10	5	663	2 1/2-sobno
35.	BAZNIK Vida	Nm, Vrhovčeva 12	5	653	2 1/2-sobno
36.	KRŠIČ Esad	M.p., Vrhupeč 16	3	650	1 1/2-sobno
37.	VRBETIČ Zdravko	Nm, Brod 45	4	647	2-sobno
38.	DURIČ Nada	Nm, Hladnikova 2	3	645	1 1/2-sobno
39.	BESIČ Fadila	Nm, Ob Teški vodi 22	3	644	1 1/2-sobno
40.	PETRIČ Tatjana	Nm, V Brezov log 45	3	642	1 1/2-sobno
41.	SIMONČIČ Anita	Nm, Trdinova 18	2	639	1-sobno
42.	BEGANOVIČ Sakib	Nm, Mačkovec 14	3	637	1 1/2-sobno
43.	STOPAR Jožefa	Straža, Vavta vas 16	3	635	1 1/2-sobno
44.	HAIŠEN Mojca	Brusnice, Sela pri Katežu 12	4	635	2-sobno
45.	DJEKIČ Milorad	Nm, Ragnov 7	4	634	2-sobno
46.	FARTELJ Branko	Nm, Češča vas 3	3	633	1 1/2-sobno
47.	BERBIČ Harun	Nm, Čegelnica 72	3	630	1 1/2-sobno
48.	BRKIČ Jure	Šentjernej, Drča 3	4	626	2-sobno
49.	HABIČIČ Sabina	Nm, Bršljin 11	3	624	1 1/2-sobno
50.	NIKOLIČ Barica	Nm, Gor. Karteljevo 27	5	623	2 1/2-sobno
51.	VARGA Nada	Otočec, Trška gora 44	2	623	1-sobno
52.	MORAVEC Anton	Dolenjske Toplice 20	4	622	2-sobno
53.	BJELOBEK Ivo	Nm, Smolenja vas 31	4	621	2-sobno
54.	KERNČ Marija	Otočec, Trška gora 18	2	619	1-sobno
55.	ŽAGAR Boža	M.p., Ivanja vas 13 b	4	619	2-sobno
56.	MUSTAFIČ Sadija	Nm, Kettejev drevored 42	3	618	1 1/2-sobno
57.	NOVAKOVIČ Željko	Nm, Regerča vas 27 a	4	618	2-sobno
58.	CVIJETKOVIČ Borče	Nm, Bršljin 11	3	614	1 1/2-sobno
59.	JENIČ Danica	Nm, Regerča vas 62 a	3	609	1 1/2-sobno
60.	GLINŠEK Milan	Nm, Kolodvorska 2	4	609	2-sobno
61.	STEFANOVIČ Vladimir	Nm, Kotarjeva 5	4	608	2-sobno
62.	SELIČ Romana	Nm, Ločna 28	2	607	1-sobno
63.	DURAKOVIČ Zaim	Nm, Prečna 8	4	603	2-sobno
64.	BLAGOJEVIČ Borče	Nm, Žabja vas 1	3	603	1 1/2-sobno
65.	ČRNIČ Ivica	Stopiše, Dol. Teška voda 24	4	602	2-sobno
66.	BANOVIČ Nedeljko	Nm, Šegova 6	4	602	2-sobno
67.	RIBIČ Justina	Nm, Partizanska 1a	3	600	1 1/2-sobno
68.	MIHAJLOVIČ Ilinka	Nm, Mirana Jarca 33	2	599	1-sobno
69.	LIHTENEGER Rudolf	Nm, Bršljin 44	5	593	2 1/2-sobno
70.	ŠAMARA Miroslav	Straža, Podgora 1	3	592	1 1/2-sobno
71.	GAČEŠA Mara	Nm, Žabja vas 3	3	591	1 1/2-sobno
72.	ALEKSIČ Cvijeta	Nm, Drska 26	5	586	1 1/2-sobno
73.	VAVPIČ Helena	Otočec, Paha 9	2	582	1 1/2-sobno
74.	RODIČ Milan	Nm, Zagrebška 29	3	579	1 1/2-sobno
75.	LUKANOVIČ Velinka	Nm, Brod 6	3	579	1 1/2-sobno
76.	LOVRENČIČ Darinka	Nm, Šegova 12	4	578	2-sobno
77.	BAŠELJ Anton	Š.T., Bela cerkev 17	3	577	1 1/2-sobno
78.	TEKAVEC Alojz	Nm, Ulica talcev 10	4	576	2-sobno
79.	BAN Silva	Nm, Šimihelska cesta 4	2	571	1-sobno
80.	KOVAČIČ Milena	Nm, Ragnovska 10 a	3	570	1 1/2-sobno
81.	DUKANOVIČ Matija	Dvor, Vinkov vrh 6	3	570	1 1/2-sobno
82.	TRŽOK Lucijana	Nm, Kotarjeva 5	2	565	1-sobno
83.	BON Drago	Nm, Zagrebška 6a	4	564	2-sobno
84.	MIHALIČ Milena	Uršna sela 59	2	563	1-sobno
85.	MURGELJ Stane	Nm, Cesta herojev 4	4	560	2-sobno
86.	ŠUBAČIČ Azimira	Š.T. Družinska vas 51	3	554	1 1/2-sobno
87.	PETKOVIČ Silva	Nm, Mala cikava 15	3	553	1 1/2-sobno
88.	DJAIIP Milica	Nm, Potočna vas 23	2	553	1-sobno
89.	ČUTURA Ivan	Nm, Zalog 21	4	546	2-sobno
90.	ŠPRINGAR Alojzija	Mirna peč 24	1	546	garsonjera
91.	VUKOMANOVIČ Irena	Otočec ob Krki 10	3	542	1 1/2-sobno
92.	MIŠIČ Radovoj	Nm, Strojarska pot 3	3	542	1 1/2-sobno
93.	ŠURLA Marija	Nm, Brog 22	4	541	2-sobno
94.	VIDRIH Marija	Š.T., Družinska vas 60	1	540	garsonjera
95.	POLJAKOVIČ Marina	Nm, Šegova 10	4	538	2-sobno
96.	COLARIČ Milka	Nm, Kettejev drevored 41	4	538	2-sobno
97.	PINTAR Viljem	Nm, Strojarska pot 3	3	533	1 1/2-sobno
98.	BOHTE Silvo	Nm, Ul. 12. udarne brigade 15	3	533	1 1/2-sobno
99.	ŠTULAR Milena	Nm, Glavni trg 19	2	532	1-sobno

100.	PETKOVIČ Vida	Nm, Partizanska 13	2	531	1-sobno
101.	KOČEVAR Matija	Nm, Majde šilo 11	4	530	2-sobno
102.	KOŠAK Marjana	Nm, Regerča vas 83	2	524	1-sobno
103.	VESE Justina	Nm, Ragnovska 7	2	523	1-sobno
104.	BURNJEVAC Katica	L.T., Kronovo 26	1	520	garsonjera
105.	BJELEČIČ Milašin	Nm, Zagrebška 29	3	517	1 1/2-sobno
106.	PODBORŠEK Štefka	Otočec, Sevo na Trški g. 1	2	510	1-sobno
107.	KUHAR Zdenka	Š.T., Šmarjeta 24	2	507	1-sobno
108.	POPLAŠEN Peter	Nm, Zalog 21	3	506	1 1/2-sobno
109.	MATKOVIČ Gordana	Straža, Podgora 1	3	506	1 1/2-sobno
110.	SENEVIČ Stane	Nm, Cesta herojev 33a	1	505	garsonjera
111.	CVIJETINOVIČ Jelka	Nm, Šukljeta 12	2	504	1-sobno
112.	ŠAVRIČ Anton	Nm, Češča vas 12	2	504	1-sobno
113.	GOVEDIČ Erna	Straža 159	3	503	1 1/2-sobno
114.	ALEKSIČ Jovo	Nm, Zalog 19	3	500	1 1/2-sobno
115.	NOVAK Jožica	Nm, Žabja vas 1	3	499	1 1/2-sobno
116.	GREGORČIČ Pavla	Nm, Šegova 6	2	497	1 1/2-sobno
117.	KAHTERAN Fekret	Otočec, Sevo na T. gori 1	4	494	2-sobno
118.	HOČEVAR Majda	Nm, Brod 18	2	493	1-sobno
119.	SOKOL Veronika	Nm, Šegova 3	2	493	1-sobno
120.	ŠTAMPFELJ Franciška	Nm, Gotna vas 44 a	1	490	garsonjera
121.	OHNJEC Ana	Nm, Vrhovčeva 12	1	487	garsonjera
122.	ROZMAN Božica	M.p., Grč vrh 1	3	484	1 1/2-sobno
123.	ZALOKAR Ida	Š.T., Gomenja vas 5	4	483	2-sobno
124.	BUKOVEC Alojz	Nm, Ob Teški vodi 2	1	476	garsonjera
125.	TOLNAY Margherita	Nm, Ul. Slavka Gruma 7	2	474	1 1/2-sobno
126.	PETKOVŠEK Martin	Nm, Prečna 2	4	470	2-sobno
127.	MUSTAR Ovetka	Črnomelj, Cesta bel. odr. 7	2	469	1-sobno
128.	DAROVEC Jožica	Straža 153	2	467	1-sobno
129.	TURK Franc	Straža 69	3	466	1 1/2-sobno
130.	GRAŠA Mira	Nm, Potočna vas 14	2	465	1-sobno
131.	MURATOVIČ Milka	Nm, Prečna 8	3	463	1 1/2-sobno
132.	STARIČ Gražyna	Dolenjske Toplice 16	3	463	1 1/2-sobno
133.	PAVLIČ Tomislav	Nm, Lobečeva 25	3	459	1 1/2-sobno
134.	MILANOVIČ Tevanko	Nm, Partizanska 4	3	458	1 1/2-sobno
135.	KERIČ Mejra	Nm, Kristanova 2	2	456	1-sobno
136.	MEDLE Jožica	Štj., Dol. Stara vas 30	2	456	1-sobno
137.	KRAGELJ Slava	Nm, Regerča vas 30	2	453	1-sobno
138.	PEZDERŠEK Olga	Nm, Šukljeta 12	1	449	garsonjera
139.	SOLDAT Nada	Otočec 50	2	448	1-sobno
140.	MEŽIK Marjan	Nm, Šegova 6	3	447	1 1/2-sobno
141.	VRBAN Danica	Nm, Muhaber 36	2	446	1-sobno
142.	MATKO Milena	Brusnice, Gabrje 131	2	438	1-sobno
143.	KLEMENČIČ Stanka	Nm, Adamičeva 10	1	437	garsonjera
144.	ŠEREMET Branko	Nm, Kristanova 8	3	436	1 1/2-sobno
145.	DUBRAVAC Nada	Straža, Podgora 1	2	432	1-sobno
146.	BELE Jožica	Semič, Kot 81	2	431	1-sobno
147.	ČAR Miho	Nm, K Roku 106	4	426	2-sobno
148.	KOŠIR Alojz	Nm, Ragnovska 14	3	414	1 1/2-sobno
149.	KRANJČIČ Janja	Nm, Pot na Gorjance 5	3	406	1 1/2-sobno
150.	ZUPANČIČ Jože	Nm, Kolodvorska 2	3	405	1 1/2-sobno
151.	BAJČIČ Ružica	Nm, Zagrebška 29	1	405	garsonjera
152.	ŠAJNOVIČ Rajko	Nm, Šmihel 74	2	400	1-sobno
153.	ŠTULAR Olga	Nm, Pod Trško goro 8	2	397	1-sobno
154.	GAJČIČ Mirjana	Straža, Podgora 1	1	396	garsonjera
155.	SUBAŠIČ Slavica	Adlešiči 22	2	391	1-sobno
156.	MLAKAR Jožica	Nm, Nad mlini 41	3	391	1 1/2-sobno
157.	ZANOŠKI Jože	Dolenjske Toplice 25	4	386	2-sobno
158.	HORVAT Štefica	Klanjec, Brezakovec 50	2	383	1-sobno
159.	ŽABEKAR Stanislava	Raka, Kržišče 10	2	383	1-sobno
160.	PAKAR Stanka	Nm, Šegova 6	2	383	1-sobno
161.	LUGARIČ Sladana	Nm, Ilke Vaštetove 6	2	373	1-sobno
162.	BOGDANIČ Stojanka	Nm, Čegelnica 33	1	365	garsonjera
163.	RADOJČIN Ruža	Nm, Trdinova 6	1	357	garsonjera
164.	KASAPOVIČ Simona	Nm, Drska 36	1	333	garsonjera
165.	BANIČ Ana	Nm, Majde šilo 9	1	316	garsonjera
166.	MISIČ Roza	Nm, Zalog 19	2	291	1-sobno
167.	POPLAŠEN Niko	Straža 163	3	286	1 1/2-sobno
168.	SASEK Marija	Nm, Brog 2	1	270	garsonjera
169.	PREDOJEVIČ Peter	Nm, Trdinova 46			

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 31. decembra - Silvester
Petek, 1. januarja - Novo leto
Sobota, 2. januarja - Gregor
Nedelja, 3. januarja - Genovefa
Ponedeljek, 4. januarja - Angela
Torek, 5. januarja - Simeon
Sreda, 6. januarja - Mojmir
Cetrtek, 7. januarja - Valentin

LUNINE MENE

3. januarja ob 5.45 - prvi krajec

KINIO

KOSTANJEVICA: 2. 1. 1982
ameriški film Hello Dolly. 3. 1.

italijanski film Robin Hood, strela,
meč in karate.

BREZICE: 1. in 2. 1. ameriški
barvi film Manekenka in detektiv. 3.
in 4. 1. ameriški barvi film Dva
velebandita. 5. in 6. 1. ameriški
barvi film Mož, ki je prišel na
zemljo.

CRNOMELJ: 1. 1. japonski film
Palčica. 1. in 3. 1. francoski film
Gadjje umirajo. 2. 1. hongkonški
film Cuvaj se Kleopatre Wong. 2. in
4. 1. ameriški film Krvne zveze. 3.
in 5. 1. ameriški film Zgodilo se je
nekoč v Parizu. 5. 1. ameriški film
Zivali - filmske zvezde.

NOVO MESTO - KINO JLA: Od
1. do 3. 1. ameriški film Dekleta s
trga Zoo.

SEVNICA: 1. in 2. 1. grški film
Emanuela, kraljica Sodoksa. 3. 1.
ameriški film Kitajski sindrom. 6. in
7. 1. italijanski film Nevarna igrišča.

KUPIM

SAMONAKLADALKO, večjo,
dobro ohranjeno, kupim. Anton
Jurečič. Vel. Mraševo 2, 68312
Podbočje.

KUPIM STAREJŠI 2-strešni ali
4-strešni kozolec, lesen, masivno
grajen, pokrit s slamo ali drugač-
no streho. Pristop z lesenimi stop-
nicami, lahko tudi balkon. Poleg
kupim tudi zemljo. Ponudbe poš-
ljite pod šifro: „KOZOLEC“.

SMUČI s palicami za 8 let starega
otroka kupim. Naslov v upravi
lista (5633/81).

POSEST

STANOVANJSKO HIŠO z manjšim
gospodarskim poslojem v okolici
Rake prodam. Uporabne površine
je 150 m². Hiša je opremljena z
elektriko, vodovodom, centralno
pečjo, in telefonom. Informacije
vsak dan na telefon 71-680, Vili
Sisko, Kržišče 16, 68274 Raka.

PRODAM 90 arov deset let starega
vinograda na terasah, opremljena-
ga z betonskimi stebri in žico.
Tel. 71-774 od 18. do 20. ure.

HIŠO z obrtno delavnico (trifazni
tok, centralna kurjava, telefon)
prodam. Zelo ugodno mesto za
obrt v Trebnjem, Obrtniška 1.
Telefon Mannheim (9949)
0621-302412.

MANJŠE POSESTVO v Vinici pri
Cernomlju prodam. Hiša je kmeč-
ka, ob Kolpi, vinograd, sadov-
njak in njive (2 ha za oranje).
Zemlja je pri cesti. Naslov v upra-
vi lista (5632/81).

GRADBENO PARCELO na Grmu
prodam. Telefon 23-816.

VINOGRAD (pribl. 1/2 ha) na Go-
leku oddam v najem. Informacije
pri Mariji Arh, Lekovec 69 pri
Krškem.

ZAZIDLJIVO PARCELO na sončni
legi (777 m²) v Čevlecu - Šmar-
ješke Toplice prodam. Dostop z
vsakim vozilom. Informacije po
pošti ali osebno vsak dan pri
Francu Grandi, Plužje 9, 65282
Cerkno.

VINOGRAD z zidanico na sončnem
kraju prodam. Franc Urbič, Dol.
Dobrava 12, Trebnje.

VRSTNO HIŠO, takoj vseljivo v
Novem mestu, prodam. Informa-
cije po telefonu (068) 25-779.

PRODAM POSESTVO - hišo,
gospodarsko posloj, njive, trav-
nike in gozd v skupni izmeri okoli
13 ha v Prigorici, Ribnica. Infor-
macije na telefon (011) 472-302
od 17. do 19. ure.

RAZNO

ŽELIM spoznati upokojenko ali
upokojenca (do 66 let) za skupno
gospodinjstvo. Roza Dvorsak,
63260 Kožje 169.

IZGRUBIL sem denarnico z precejšno
vsoto denarja in vsemi doku-
menti. Poštenega najditelja pro-
sim, da jo proti nagradi vrne na
naslov Vinko Sanjkovič, Ragovo
13, 68000 Novo mesto.

NA CESTI od Preloke preko Metli-
ke do Novoga mesta sem izgubil
snežne verige za kamion. Pošteni-
ga najditelja prosim, da jih proti
nagradi vrne v „ŽITO“ Novo
mesto, Ločna 21.

ČESTITKE

DRAGEMU možu in očetu JOŽE-
TU KASTELCU iz Jablana želijo za
50. rojstni dan še vrsto let
trdnega zdravlja žena in hčerke.
Čestitke pa veljajo tudi JOŽETU
in MARIJI KASTELIC za minulo
praznovanje.

ALVISU GORENCU iz Essna ob
rojstnem dnevu vse lepo, da bi bil
priden doma in v šoli. To mu želi
teta Zvonka. Ostalim pa lep po-
zdrav.

25. decembra je praznoval 70. roj-
stni dan naš dobri in skrbni mož
in ata ALOJZ ZUPANČIČ iz
Goriške vas pri Mirni peči. Kliče-
mo ti še na mnoga zdrava in
zadovoljna leta v krogu doma-
nih. Žena Rozalija, otroci Jože, Lojz-
ka, Tončka, Mica in Milka z
družinami. Trinajst vnučkov pa ti
pošljo koš poljubčkov.

DRAGEMU možu in ata TONETU
KOŠIRJU iz Dol. Straže iskrene
čestitke za 50. rojstni dan z željo,
dobi bil še dolgo zdrav in srečen v
krogu svojih doma-
nih. To mu iz
srca želijo žena Marija in otroci
Majda, Zvonko, Marjan in Drago.

PETRU POPOVIČU z Zagrebške 25
za njegov rojstni dan iskreno
čestitka žena Danica.

OBVESTILA

VALILNICA na Senovem obvešča
stranke, da bodo prvi piščanci od
2. januarja vsak petek, pozneje
tudi vsak torek, od 15. do 17.

ure. Prosimo stranke, da pravo-
časno naročijo. Naročila spre-
jemamo tudi po telefonu (068)
79-375. Priporoča se Mijo GU-
NJILAC, valilnica, Senovo.

VALILNICA PETELINKAR obve-
šča, da bodo prvi piščanci že
sredi meseca januarja. Prednaroči-
la že sprejemamo in se priporoča-
mo. Naročate lahko osebno, po
telefonu 23-384 in 23-385 in s
poštno nakaznico na naslov: Gi-
zela Petlinkar, Cegljevica 20,
68000 Novo mesto.

NUDIM CELOVITE USLU-
GE pri vodenju knjigo-
vodstva za vse vrste obrti.
Ponudbe pod šifro: „20
LET PRAKSE“.

SLUŽBO DOBI

V SLUŽBO sprejem mlajšo žen-
sko za izdelovanje gumbov. Tele-
fon (061) 226-042.

MLAJŠE DEKLE dobi službo za
pomoč v kuhinji ibifeju. Hrana in
stanovanje brezplačno. Mesečni
prejemki 8.000,00 din. Oglasite
se osebno ali pisмено na naslov:
Nada Nučič, bife, Ljubljana, Uli-
ca pohorskega bataljona 139.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 17. do 23. decembra
so v novomeški porodnišnici rodile:
Anica Kotar iz Hrušice - Marjana,
Martina Skoporc iz Hrastovice -
Ireno, Irena Kapele iz Kočevja -
Tomaža, Slavka Primc z Velikega
Slatnika - Aleša, Tončka Kresce iz
Podturna - Klavdijo, Apolonija Ber-
zin iz Šentjerneja - Blaža, Alenka
Benčič iz Cernomlja - Sašo, Katarina
Skebe iz Zvirč - Marijo, Viktorija
Radakovič iz Preseke - Danijela,
Marija Vencelj iz Breze - Martino,
Slavka Judež iz Velikega Orehka -
Marjana, Štefica Lučić iz Cernomlja
- Željka, Irena Mrak iz Cerešnje -
Simona, Ana Moravac iz Velike Pa-
ke - Ljiljano, Jožefa Marolt iz
Velikega Gabra - Lucijo, Nataša
Jamnik iz Krškega - Marjetko, Ma-
rija Kastelic iz Malega Cerovca -
Barbaro, Milena Kabur iz Jedinčice
- Natašo, Anica Banovec iz Cernom-
lja - Valerijo, Anica Lavrič iz
Gorenjega Polja - dečka, Milena
Hribljan iz Bubnjarskega broda -
dečka in Zdenka Zorc iz Grmovelj
- dečka. Čestitamo!

Vse pod eno streho

Poročali smo že, da so v Ribnici
odprli nov zdravstveni dom, ki ima
okoli 3.500 kv. m površin. Na željo
nekaterih občanov objavljamo še,
kakšni prostori so vse v zdravstve-
nem domu.

V kleti je fizikalna terapija, reše-
valna postaja z garažami, zaklonišče,
pomožni prostori in (nedokončani)
rezervni prostori.

V pritličju je lekarna, ki meri 360
kv. m, in še otroško zdravstvo,
EKG, specialistična ordinacija, dve
splošni ordinaciji, ginekološka ordi-
nacija, kirurške intervencije, rent-
gen, laboratorij in dežurne sobe.

V prvem nadstropju pa so 4
zobozdravstvene ordinacije, medicina
dela, dvorana, upravni prostori,
patronažna služba in prostori občinske
zdravstvene skupnosti.

Novi ribniški zdravstveni dom
sodi gotovo med naj sodobnejše
zdravstvene objekte, ki delujejo iz-
ven največjih slovenskih mestnih
središč.

ZAHVALA

Ko bi solza koga obudila,
tebe, Marija, črna zemlja ne bi krila.

ZAHVALA
V 49. letu nas je za vedno zapustila naša draga mamica, žena, hčerka, sestra
in teta

ZAHVALA
V 49. letu nas je za vedno zapustila naša draga mamica, žena, hčerka, sestra
in teta

ZAHVALA
V 49. letu nas je za vedno zapustila naša draga mamica, žena, hčerka, sestra
in teta

ZAHVALA
V 49. letu nas je za vedno zapustila naša draga mamica, žena, hčerka, sestra
in teta

ZAHVALA
V 49. letu nas je za vedno zapustila naša draga mamica, žena, hčerka, sestra
in teta

ZAHVALA
V 49. letu nas je za vedno zapustila naša draga mamica, žena, hčerka, sestra
in teta

ZAHVALA
V 49. letu nas je za vedno zapustila naša draga mamica, žena, hčerka, sestra
in teta

ZAHVALA
Ob boleči izgubi naše drage mame
in stare mame

KATE KOBAŠ

se iskreno zahvaljujemo sosedom, prijateljem, občinskemu odboru RK Novo mesto, KO RK Majde Šilc za darovano cvetje in vence in izrečeno sožalje ter za spremstvo pokojnice na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Vodniku za dolgoletno zdravljenje naše mame, enako zdravnikom in sestram interne bolnice za večkratni sprejem v bolnico in veliko skrb ter nego pokojnice.

Žalujoci: sin Mato, hčerka Manda z možem ter vnuki

ZAHVALA
V 88. letu nas je zapustil dragi mož,
oče, brat, ded in praded

ALBIN LIPOGLAVŠEK

Okič 6, Boštanj

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za podarjene vence in cvetje ter za izrečeno sožalje. Hvala vsem, ki so pokojnega spremili na zadnji poti, godbi DKD Senovo, duhovniku in govorniku za poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA
Po dolgi bolezni nas je v 74.
letu zapustil naš dragi mož,
oče, stari oče, praded in stric

FRANC PROSENIK

Ravnace 2

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti, mu darovali cvetje in nam izrekli sožalje. Hvala vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, sosedom in Gaislkemu društvu Suhor, Jožetu Zlogarju za poslovilne besede in duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Marija, hčerka Karlina, vnuki Miloš z družino, Vesna z družino, Boris in Sašo ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA
V 49. letu nas je za vedno zapustila naša draga mamica, žena, hčerka, sestra
in teta

MARIJA PAVLOVIČ

roj. Kranjc
iz Velikih Brusnic

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste v najtežjih trenutkih sočustvovali z nami, nam izrazili sožalje, pokojnico spremili na zadnji poti in ji poklonili vence ter cvetje. Hvala tudi župniku za opravljeni obred in pevskemu zboru KUD Brusnice. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: sin Igor, mož Svetozar, mama, sestri Tončka in Milka in brat Tone z družinami ter ostalo sorodstvo

mali oglasi

STANOVANJA

ODDAM opremljeno in ogrevano
sobo. Polde Lamut, Lamutova
18, Novo mesto.

ODDAM SOBO dvema dijakinjama,
Kristanova 12, Novo mesto.

iv. Jorna vozila

SKODO 100 L, letnik 1973, registri-
rano do decembra 1982, in priko-
lico prodam. Lahko tudi posa-
mežno. Lavrič, Sadinja vas 36,
Dvor.

MINI COUPER 1000 ugodno pro-
dam za 10 M. Bojan Obrč, Dolnja
Težka voda 1, Novo mesto.

W 1200, letnik 1971, december,
registriran do 14. 12. 1982, pro-
dam. Marjan Grahek, Petrova vas
16, 68340 Cernomelj.

ZASTAVO 750, letnik 1980, po
ugodni ceni prodam. Anton
Cvelbar, Klenovik 3, Skočjan.

GS CLUB, letnik 1972, neregistri-
ran, ugodno prodam. Lahko tudi
po delh. Boris Skušek, Ljubljans-
ka 11, Kostanjevica.

SKODO 100 S, letnik 1977, in
prikolico za osebni avto prodam.
Telefon 24-603.

AVTO ZASTAVA 101 M, star dve
leti, prodam. Ljubo Novak, Mest-
ne njive 1/8, 68000 Novo mesto.

PRIMCA 1000 C, ohranjenega, let-
nik 1972, 8000 po generalni,
prodam ali zamenjam za Z 750
(od 1974 leta naprej). Illovar,
Šmarjeta 46.

PRODAM Skodo letnik 1971 regi-
strirano do julija 1982. Infor-
macije popoldan na tel. 23-882.

Kmetijski stroji

TRAKTOR Ferari 18 s plugom pro-
dam. Podgora 13, Straža.

TRAKTOR URSUS, 35 konjskih sil,
2000 delovnih ur, s kosilnico,
prodam. Ignac Krhin, Gor. Grad-
šče 7, Sentjernej.

PRODAM puhalik in traktor
starejši. Franc Strle, Studenec 26
pri Sevnici.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DITC, tozđ Casopis Dolenjski list, Novo mesto -
USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črno-
melj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in
Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsed-
nik: Niko Rihar.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni ured-
nik), Ria Bačar, Andrej Bartolj, Marjan Bauer (urednik Priloge),
Bojan Budja, Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože
Primc, Drago Rustja, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in
Alfred Železnik. Tehnični urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska
propaganda: Janko Saje in Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 10 din. Letna
naročnina 380 din, plačljiva vnaprej - Za delovne in družbene
organizacije 760 din - Za inozemstvo 760 din ali 26 ameriških
dolarjev oz. 50 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) -
Devizni račun 52100-620-170-32000-009 8-9 (Ljubljanska
banka, Temeljna dolenska banka Novo mesto).

OGLESI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 220 din,
za razpise, licitacije ipd. 300 din, 1 cm na določeni, srednji ali zadnji
strani 330 din, 1 cm na prvi strani 440 din. Vsak mali oglas do 10
besed 100 din, vsaka nadaljnja beseda 10 din. Za vse druge oglase
velja do preklica cenik št. 13 od 1. 11. 1981 dalje. Na podlagi mnenja
sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3.
1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu:
52100-603-30624 - Naslov uredništva 68001 Novo mesto, Glavni
trg 7, p. 33, telefon (068) 23-365 - Naslov uprave: Jenkova 1, p.
33, tel. (068) 22-365 - Naslov ekonomske propagande in malih
oglasov: Glavni trg 3, p. 33, telefon (068) 23-611 - Nenaročenih
rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in
prelom DITC, tozđ Casopis Dolenjski list, Novo mesto - Barvni film
in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

V SPOMIN

26. decembra je minilo deset žalostnih let, odkar nas je po hudi in dolgotrajni bolezni v cvetu mladosti zapustil naš dragi in nepozabni sin in brat

TONE POTOČAR

Vsem, ki se ga še spominjate, najlepša hvala
Potočarjevi

V SPOMIN

Minila so štiri leta, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat in stric

FRENK HENIGMAN

iz Stare cerkve 35 pri Kočevju

Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate.
Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje ljube mame

JOŽEFE BOJANC

z Malega Slatnika

se zahvaljujem vsem, ki so mi v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, počastili njen spomin, ji poklonili vence in cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala župniku za opravljeni obred ter družinam Putiš, Šašek in Škrlič.

Sin Jože

ZAHVALA

Po težki in zahrbtni bolezni nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

MARIJA PAVLIN

iz Loke 4 pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za podarjene vence in cvetje ter za izrečeno sožalje in za spremstvo pokojne na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi DO Iskra Šentjernej, Slavniku Koper in Izolirki Ljubljana. Posebej se zahvaljujemo vsem zdravnikom ZD Šentjernej, ki so pokojni lajšali bolečine in jo obiskovali na domu. Hvala brusniškemu župniku za opravljeni obred in pevkam.

Žalujoci: hčerka Mimi in Ani z družinama, sin Florjan z družino, sestra Roza in Ančka z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 84. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče, ded in praded

CIRIL KUŽNIK

iz Mačkovca 6

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, kolektivom Krka, Iskra-TOZD Ela, Labod-TOZD Ločna iz Novega mesta, Novoles - žaga Soteska in Litostroj Ljubljana za podarjene vence in izrečeno sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni družini Dežman za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih. Hvala tudi Blažičevi mami, župniku za opravljeni obred in vsem, ki ste nam stali ob strani in spremili pokojnega na zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 52. letu naš je nenadoma zapustil naš dobri mož, ata in brat

IVAN VIDMAR

iz Vel. Podljudna

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste mu darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje in pokojnega spremili na zadnji poti. Zahvala velja GG Novo mesto, osnovni šoli Milke Šobar-Nataše za podarjene vence in denarno pomoč. Hvala tudi kanoniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: žena Anica, sin Stani, sestra Anica in bratje z družinami

ZAHVALA

V 81. letu nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, prababica in teta

MARIJA RUPAR

rojena Kunstelj
iz Goriške vasi 7

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste ji darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje in pokojnico spremili na zadnji poti. Hvala župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: sin Jože z družino, vnuka Jože in Marica z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 73. letu nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in stric

FELIKS ZABUKOVEC

iz Žalovič 7

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga spremili na zadnji poti. Posebna hvala VGP Novo mesto, GG Novo mesto, zdravilišču Šmarješke Toplice in družinama Kerme (Sela) in Krašovčevim ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Marija, sin Jože z družino, sin Feliks z ženo, hčerki Marija in Cvetka z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 86. letu nas je za vedno zapustila draga teta in sestra

ANTONIJA CVELBAR

Dobravica 26, Šentjernej

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za nesebično pomoč in izrečeno sožalje, darovane vence in cvetje ter za spremstvo na zadnji poti, župniku pa za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 84. letu starosti je umrl naš dragi oče

MARTIN STIPANIČ

iz Gradca 39

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste v najtežjih trenutkih sočustvovali z nami. Posebna zahvala sorodnikom, sosedom, prijateljem, gasilcem, govornikom, godbi in župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Marija, sinova Tone in Slavko z družinama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

FRANCA URBANČA

iz Drmovega pri Krškem

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali pokojnemu vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

V SPOMIN

24. 12. 1980 - 24. 12. 1981

Danes mineva leto, odkar nas je mnogo prežgodaj zapustil naš dragi oče, sin in brat

NIKOLA BADOVINAC

gostilničar iz Metlike

Vse je prazno brez tebe, bolečina v naših srcih postaja iz dneva v dan vse večja.

Žalujoci: hčerki Petra in Danica, mati, oče, brat z družino in sestra

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše dobre mame

ALOJZIJE GRČAR

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in sodelavcem Elektra Gorenjske Kranj, Energoinvesta Črnuče in Gimnazije Novo mesto, ki so z nami sočustvovali, pokojnico spremili na zadnji poti ter ji poklonili vence in cvetje. Hvala vsem, ki ste nam ustno ali pisno izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom dr. Furlanovi, dr. Steklasovi in strežnemu osebju interne bolnice v Novem mestu, kot tudi dr. Kocutarju za skrbno zdravljenje. Hvala pevcem in duhovnikom za opravljeni pogrebni obred in besede slovesa.

Družine: Grčar, Podboj, Zafred

Žužemberk, Kranj, Črnuče, Novo mesto

